

"يا مدبر الامور"

"اللهم عجل لوليک الفرج"

پیشگفتار

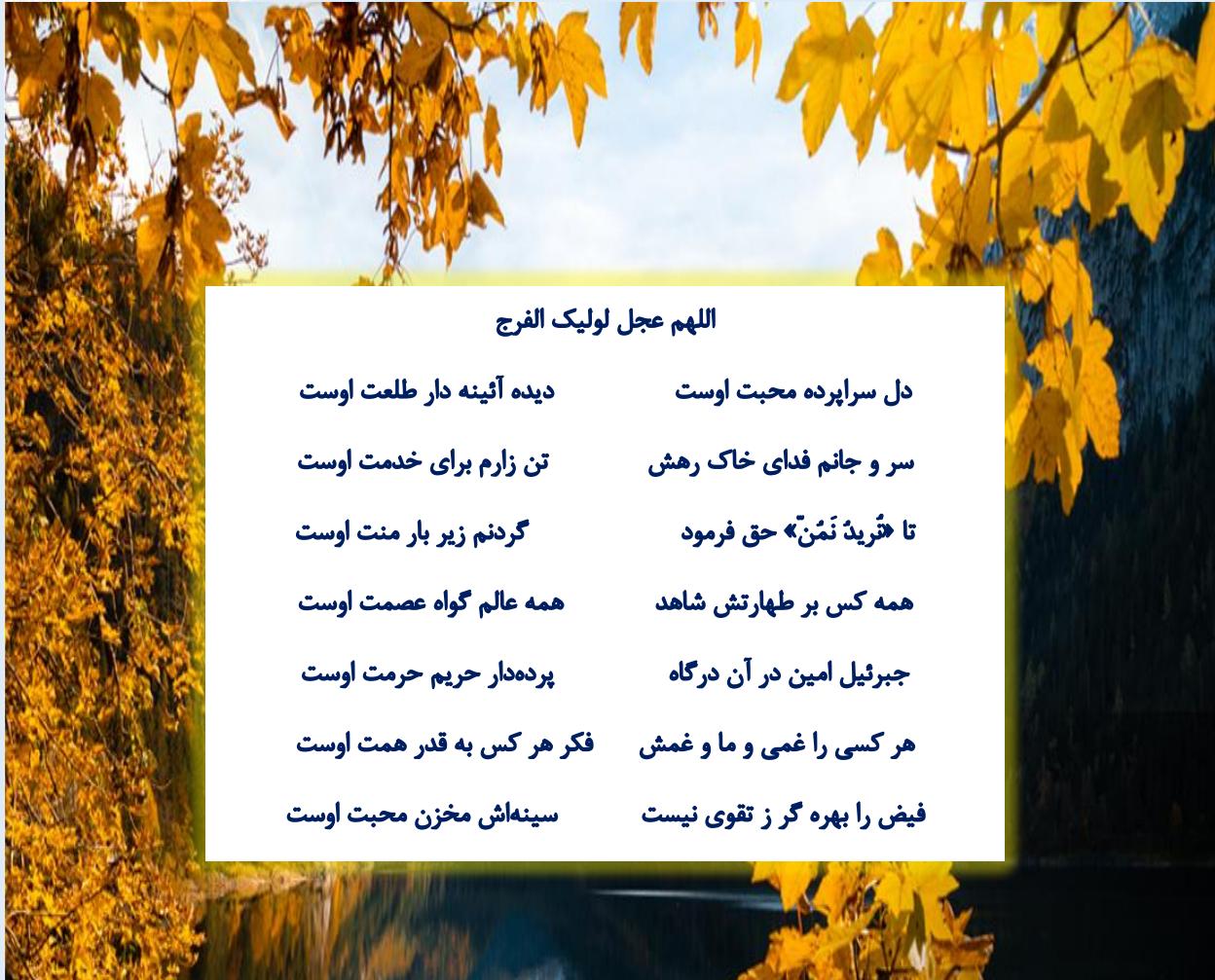
فیض کاشانی، تحصیلاتش را در کاشان آغاز کرد، او در ۲۰ سالگی برای ادامه تحصیلات به اصفهان رفت. پس از آن دو سال در شیراز نزد سید ماجد بحرانی شاگردی کرد. فیض بار دیگر به اصفهان بازگشت و در حلقه درس شیخ بهایی حاضر شد. وی در سفر حج از شیخ محمد نواده شهید ثانی اجازه روایت دریافت کرد. و پس از آن در قم نزد ملاصدرا شاگردی کرد و در مراجعت ملاصدرا به شیراز او را همراهی نمود و نزدیک به دو سال در آنجا ماند. صاحب روضات و دیگران بر این باورند که فیض در سفر نخست به شیراز نزد ملاصدرا شاگردی کرده است اما این گفته، با نوشته‌های خود فیض سازگار نیست. فیض سرانجام به کاشان بازگشت و به امر تدریس، تعلیم و تالیف پرداخت. درباره دلیل نامگذاری مدرسه فیضیه، به سکونت فیض در آن اشاره شده است. اندیشمندان بسیاری همچون افندی، حر عاملی، محدث نوری، شیخ عباس قمی، علامه امینی و... او را با کلماتی همچون فیلسوف، حکیم، محدث، فقیه، شاعر، ادیب، عالم، فاضل ستوده‌اند. تضمین و استقبال دو صنعت ادبی در شعر است که شاعر شعر خود را بر سیاق شعر مشهوری می‌سراید و یا قطعاتی از آن را در شعر خود به کار می‌برد. فیض کاشانی در دیوان شوق مهدی به صورت گسترده از این دو صنعت بهره برده و غزلیات دیوان خود را براساس اشعار حافظ سروده است. در این نوشتار گزیده‌ای از اشعار عاشقانه کوتاه و بسیار زیبای فیض کاشانی ارائه شده است.

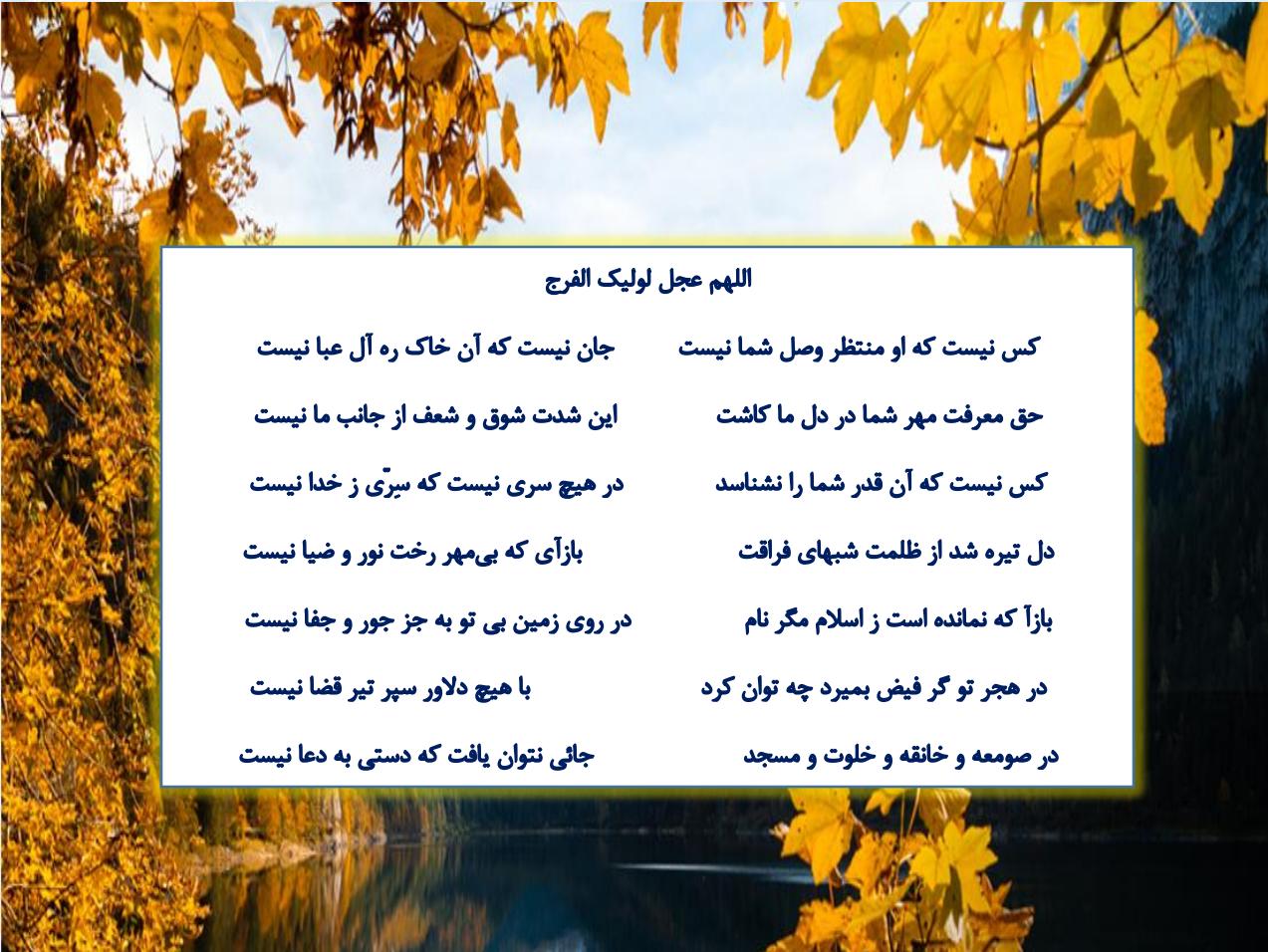
زرد شدست باغ جان

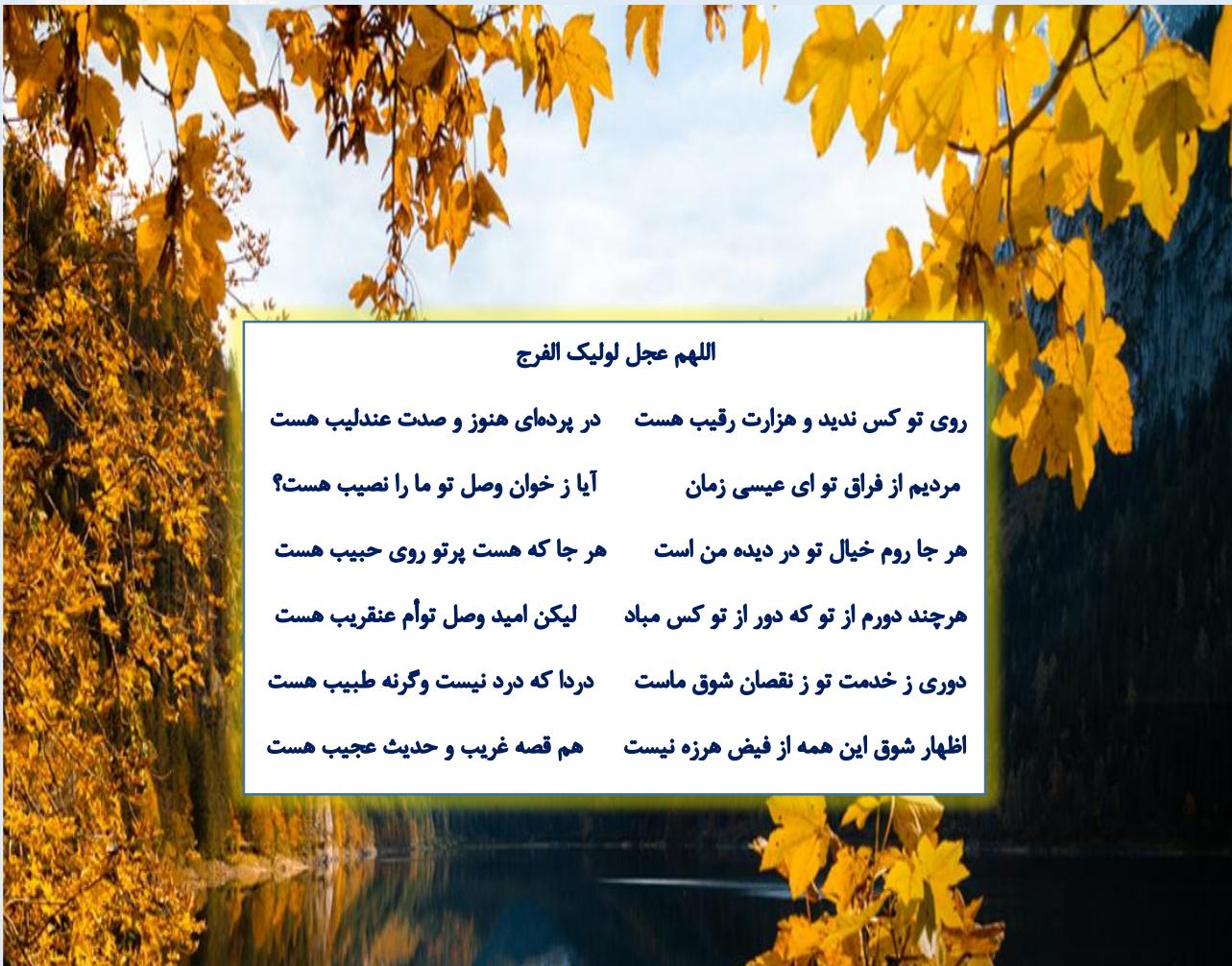
از غم هجر چون خزان

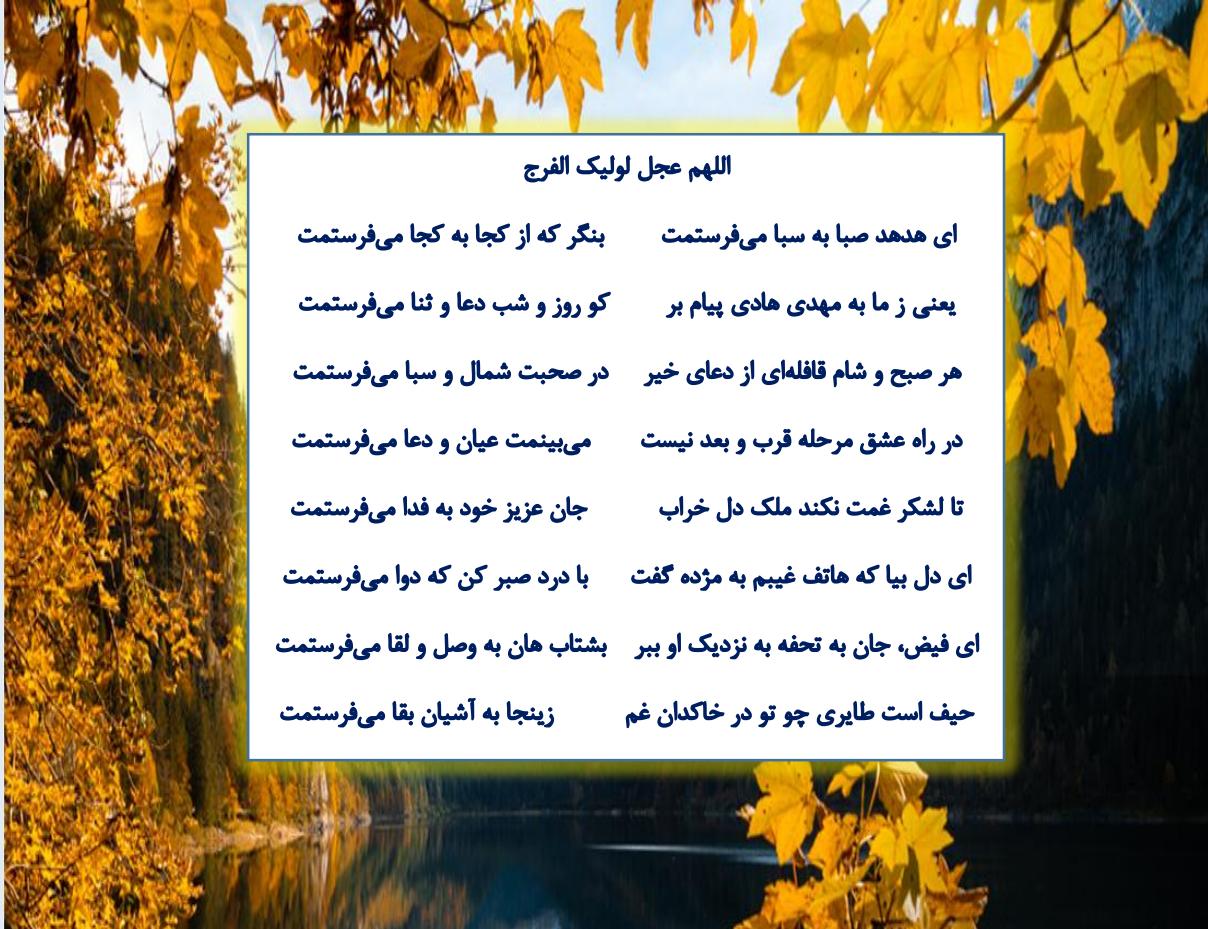
کی برسد بهار تو

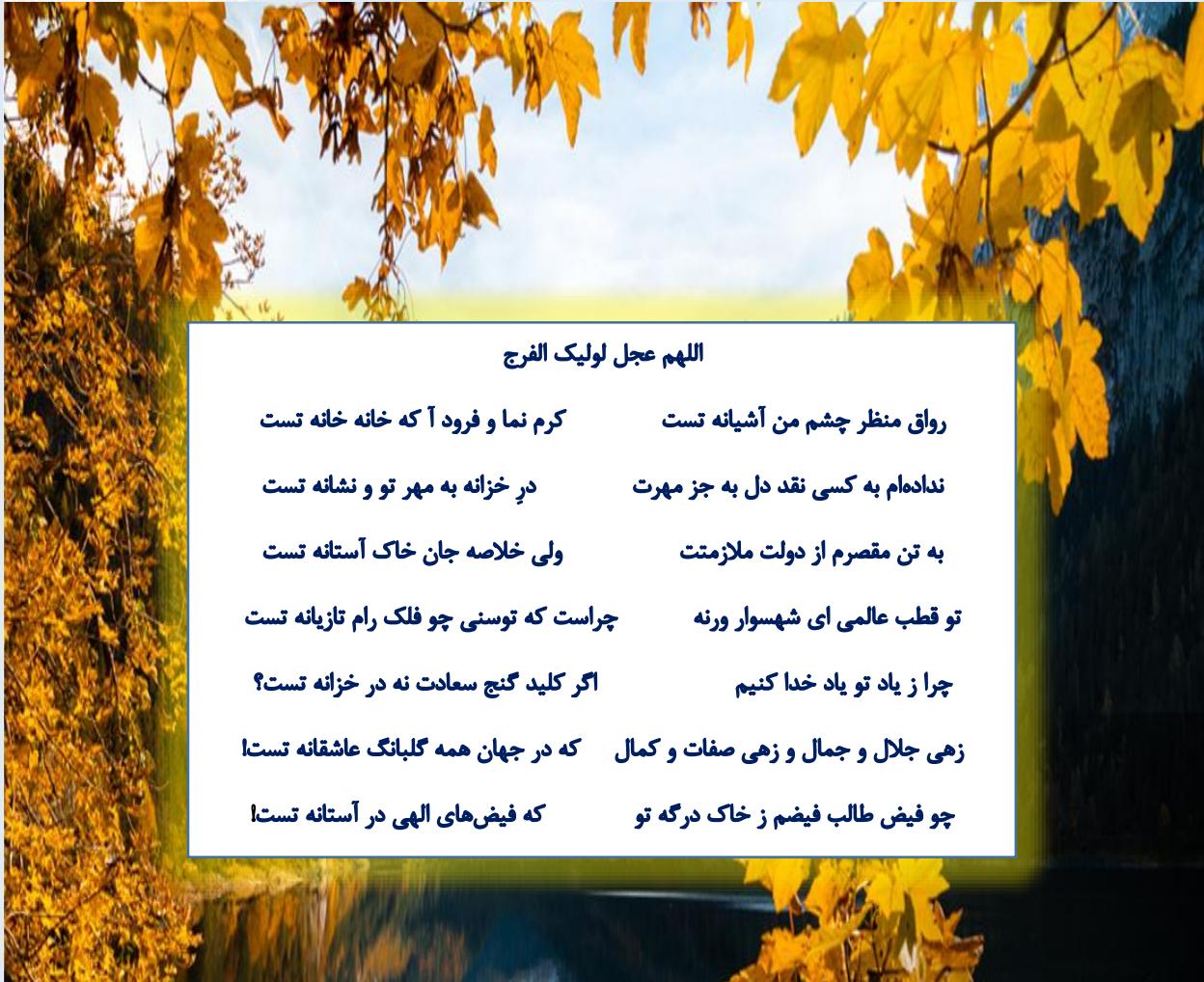
تا بنماییش نما (مولوی)

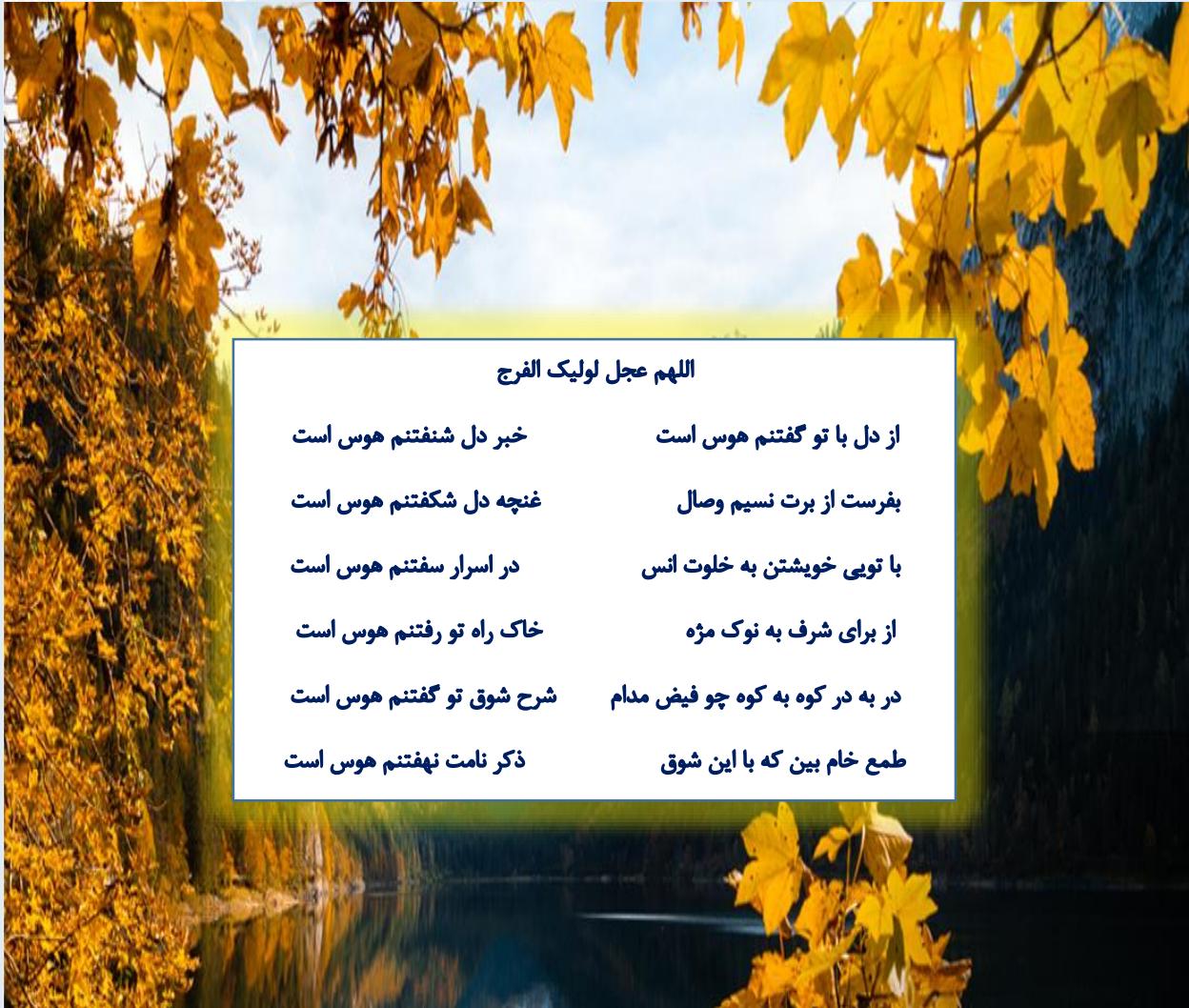

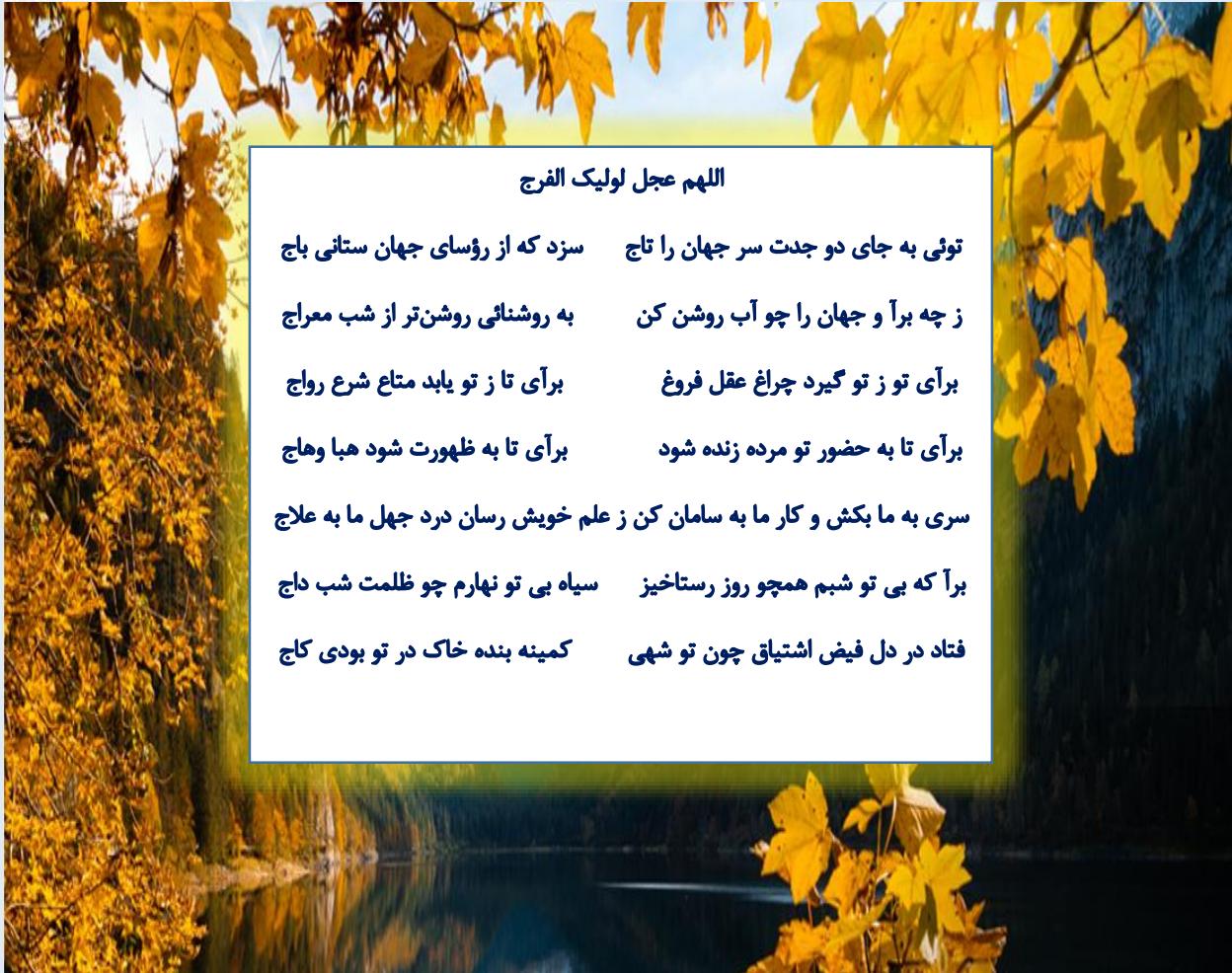

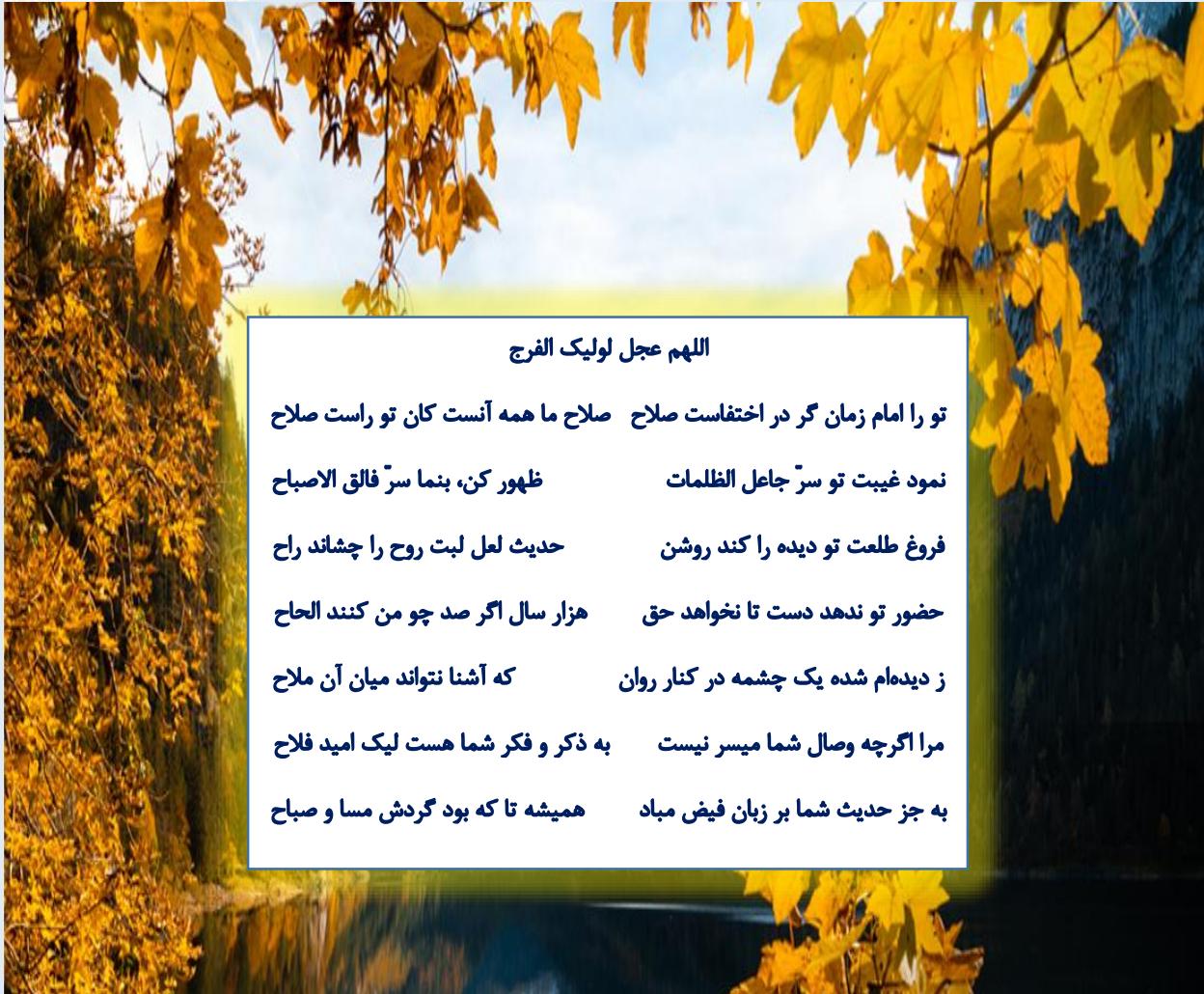

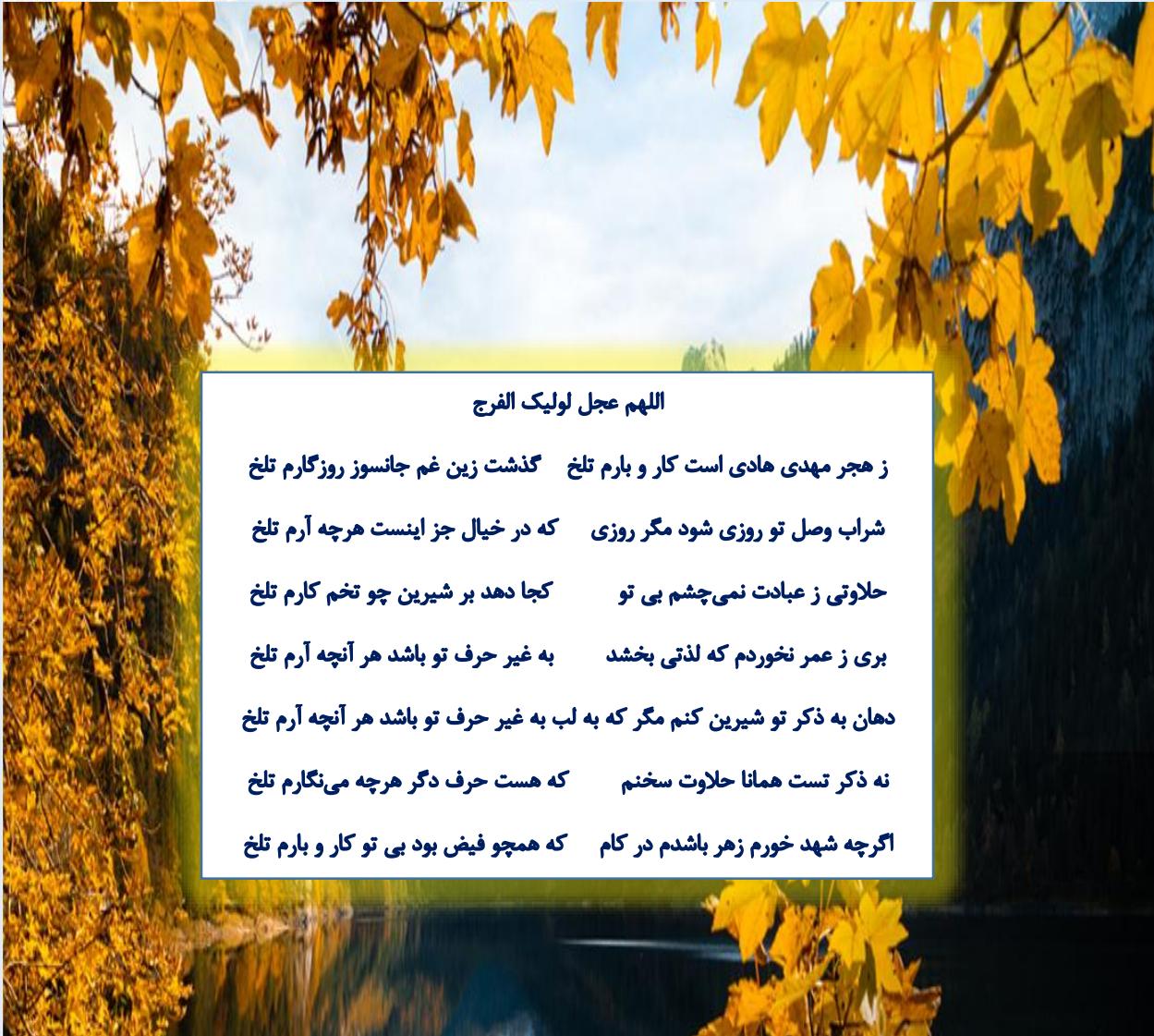

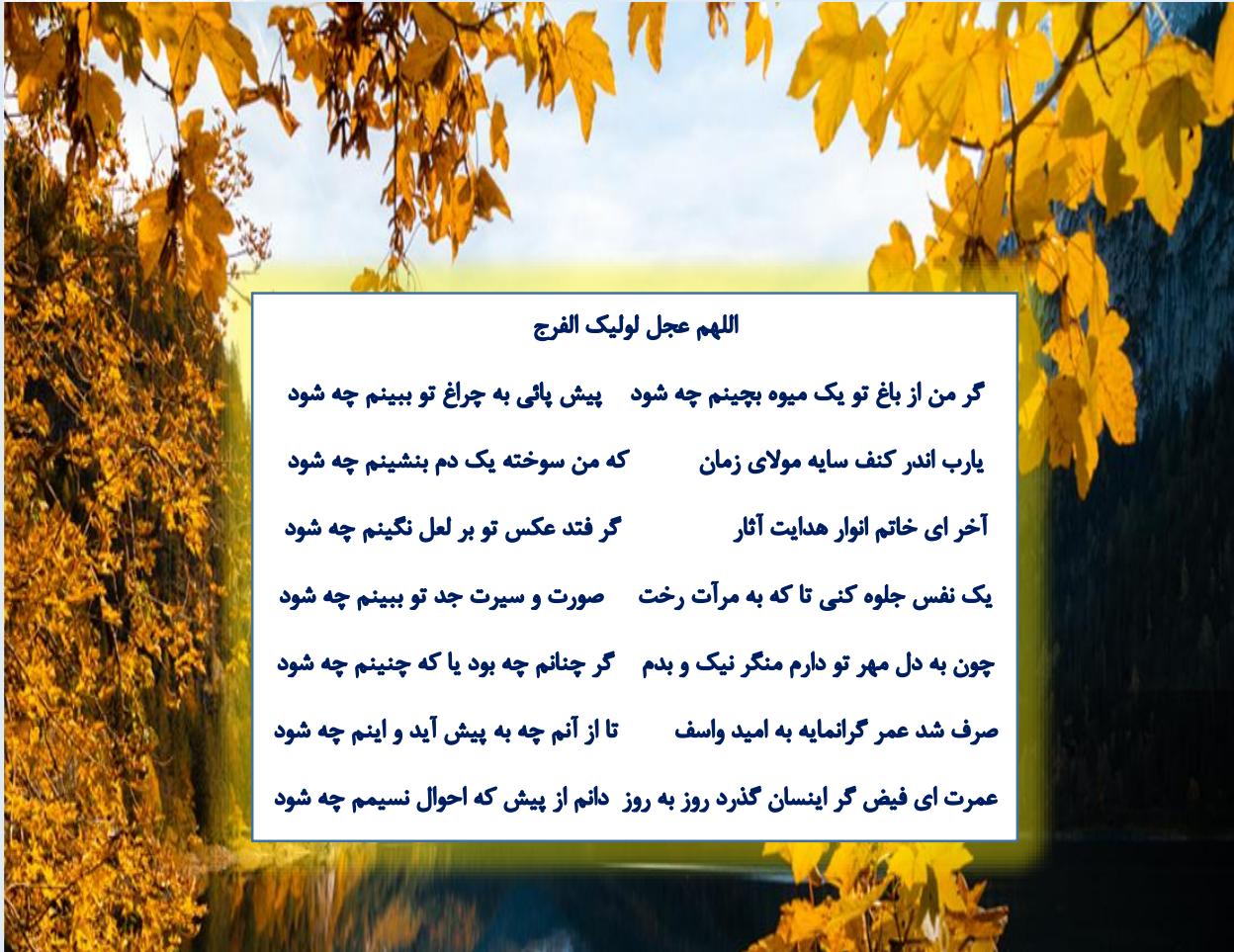

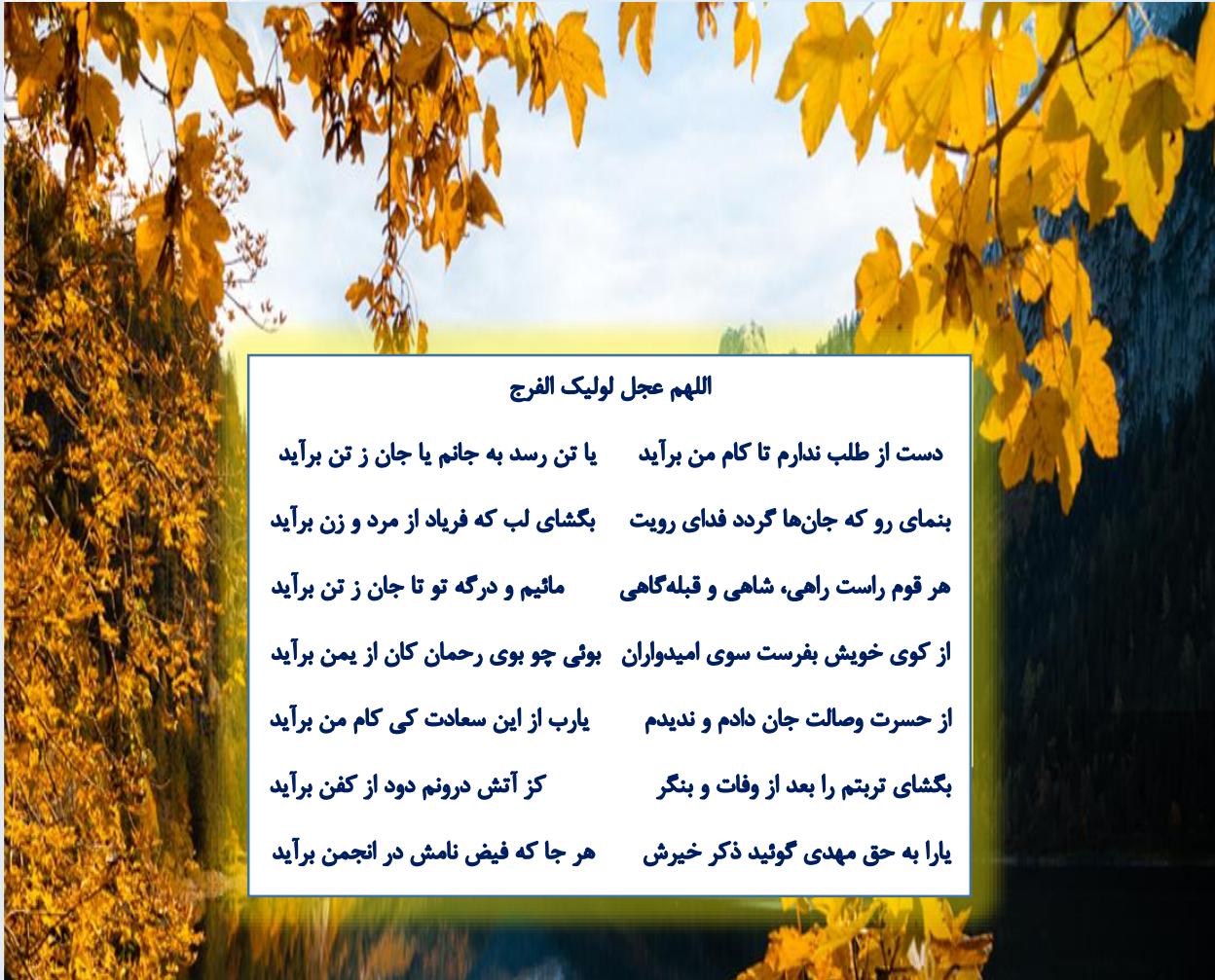

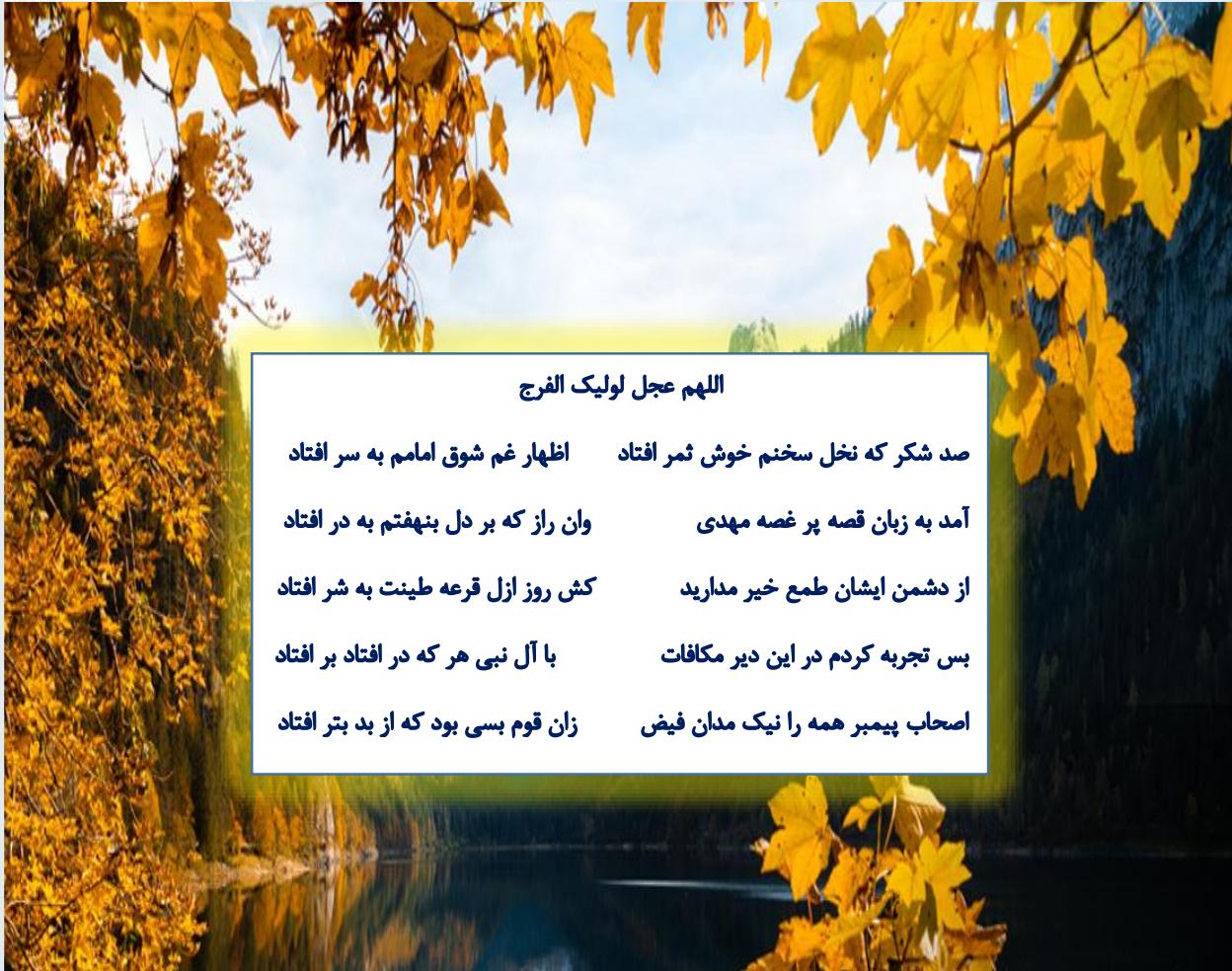

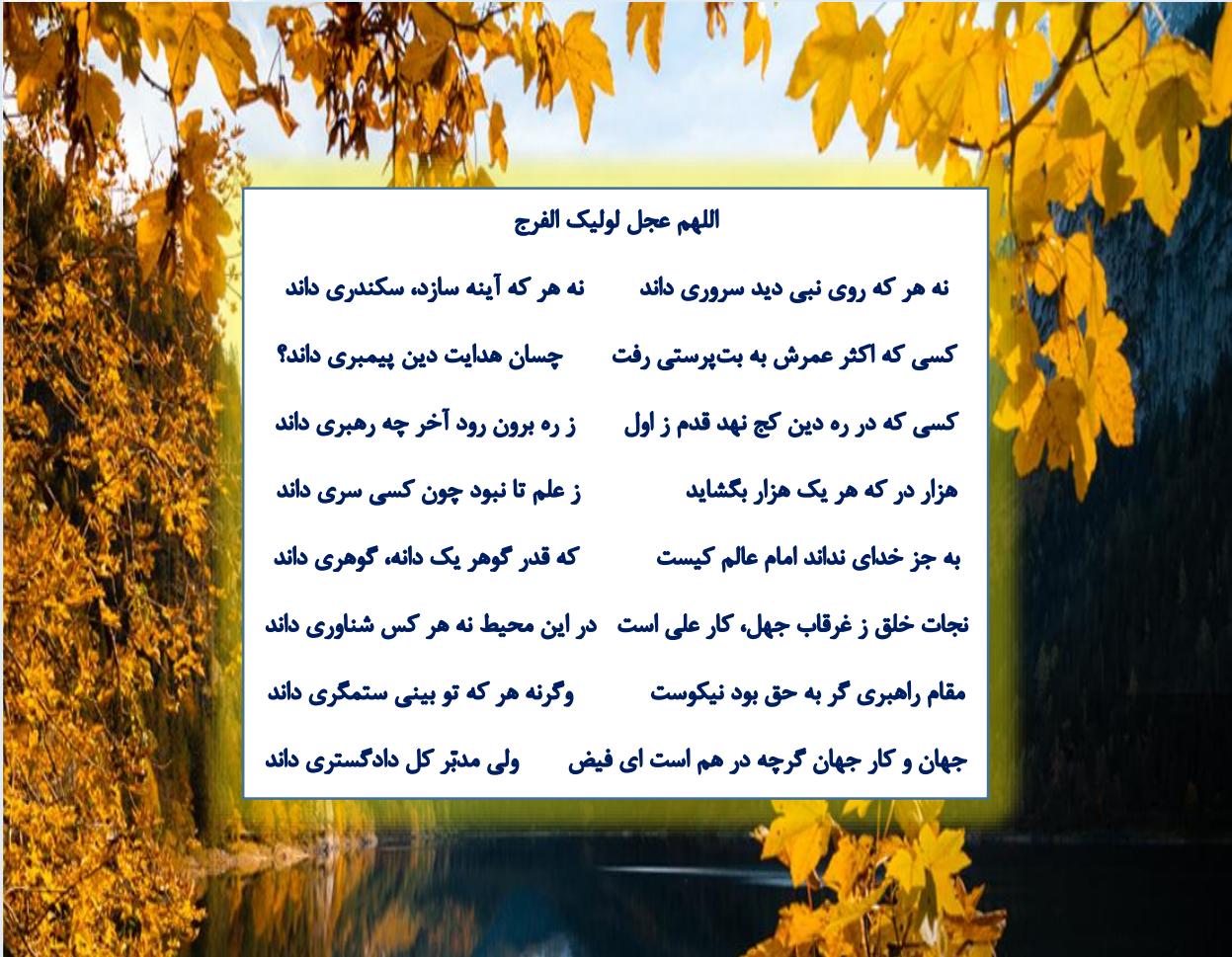

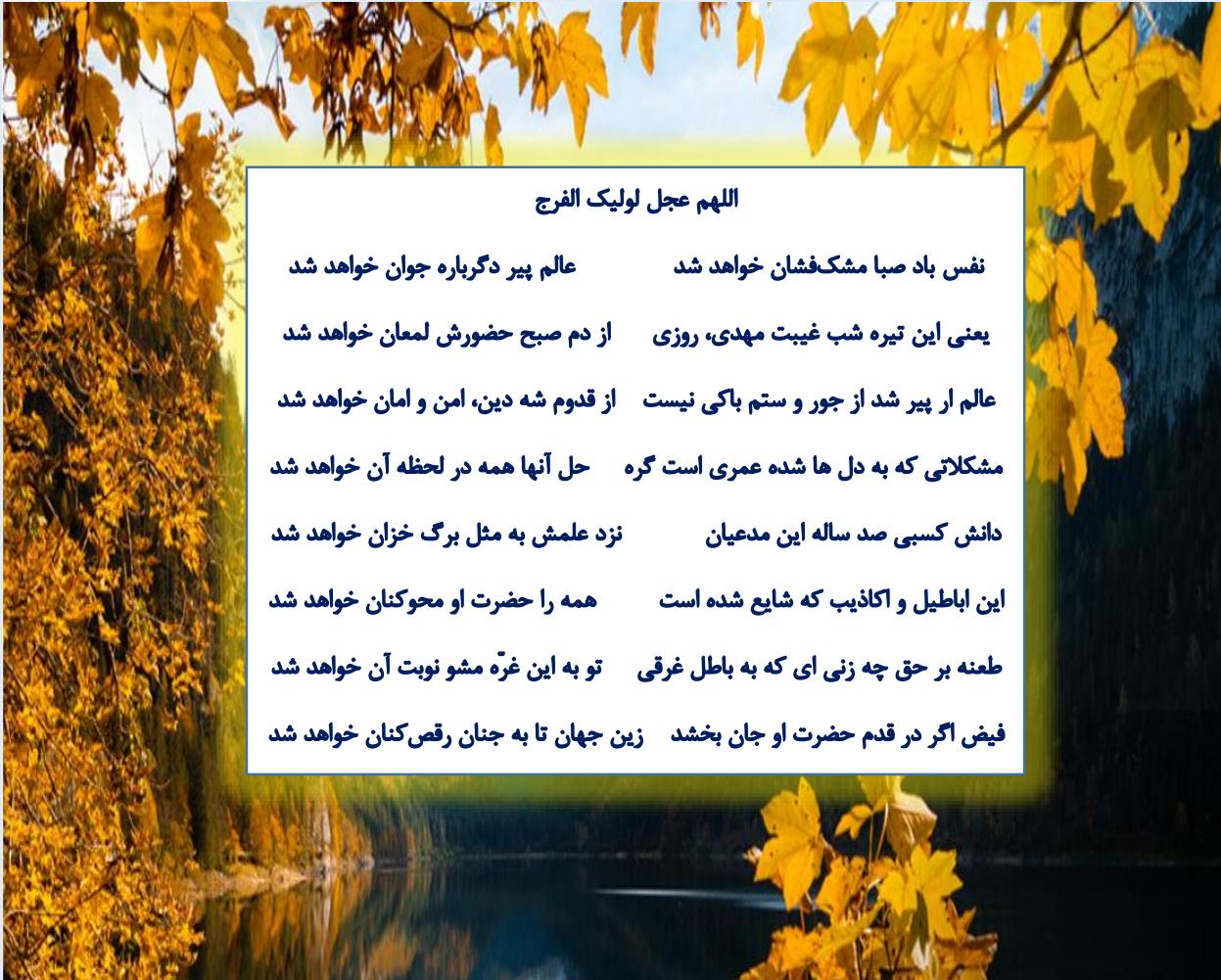

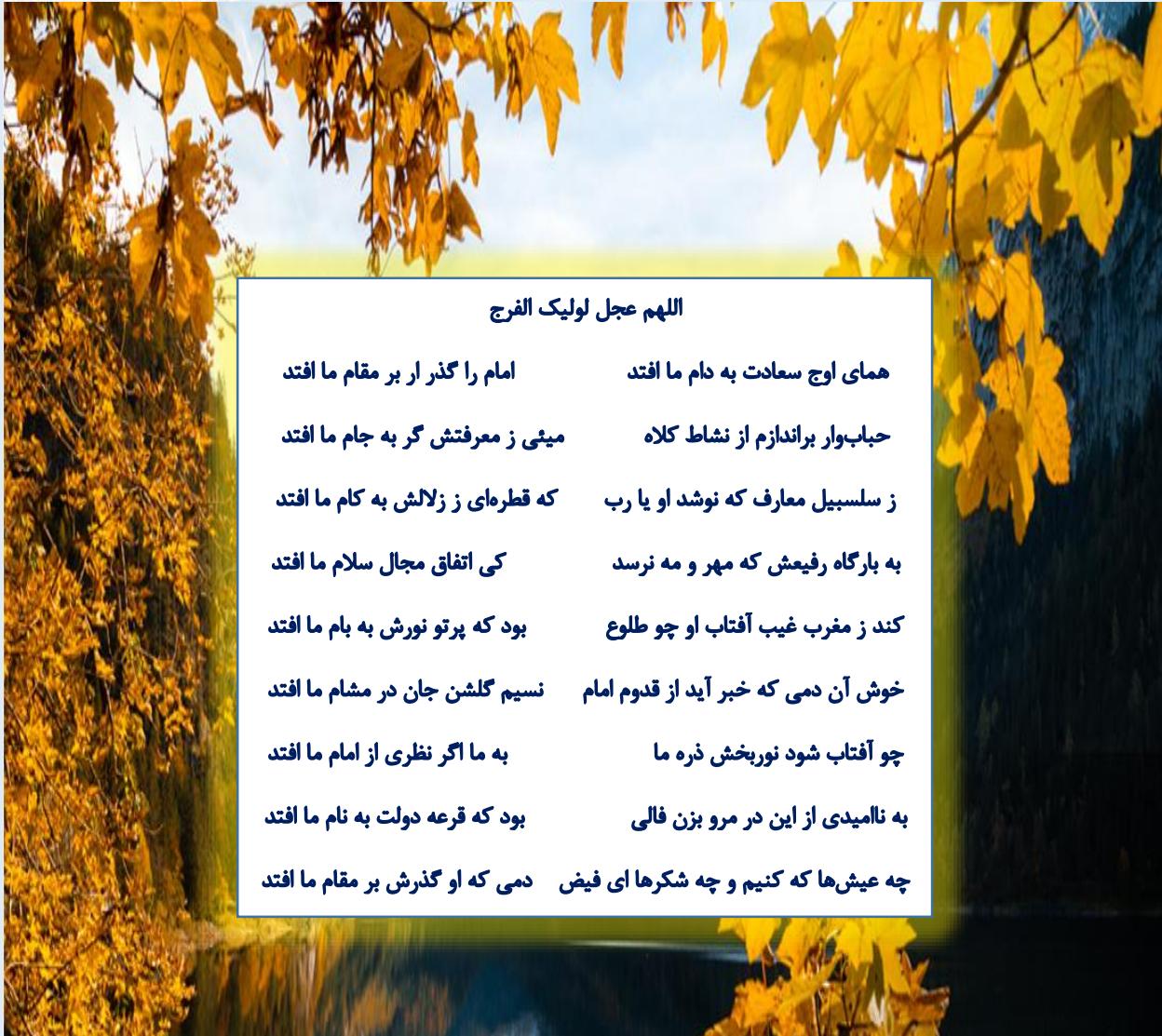

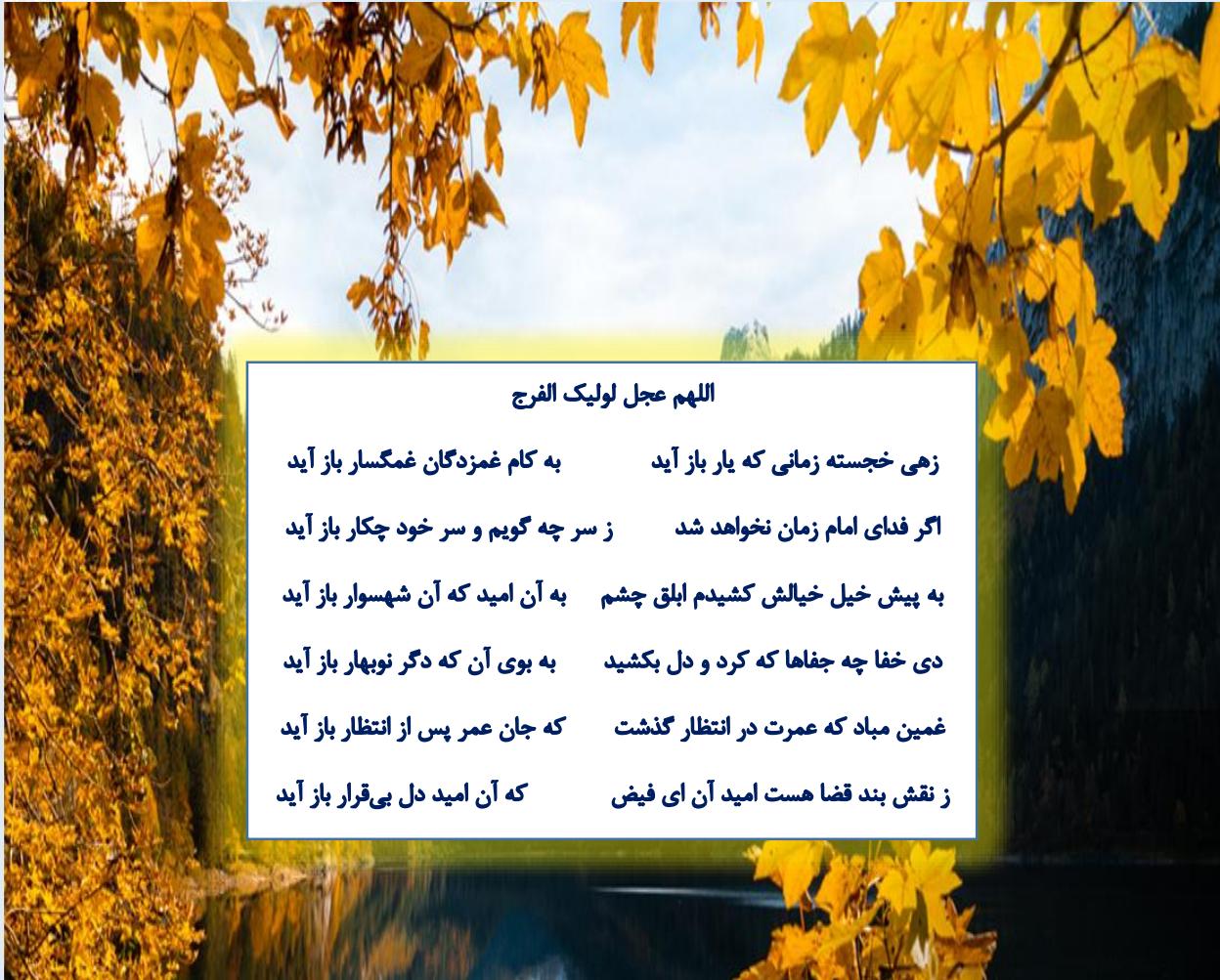

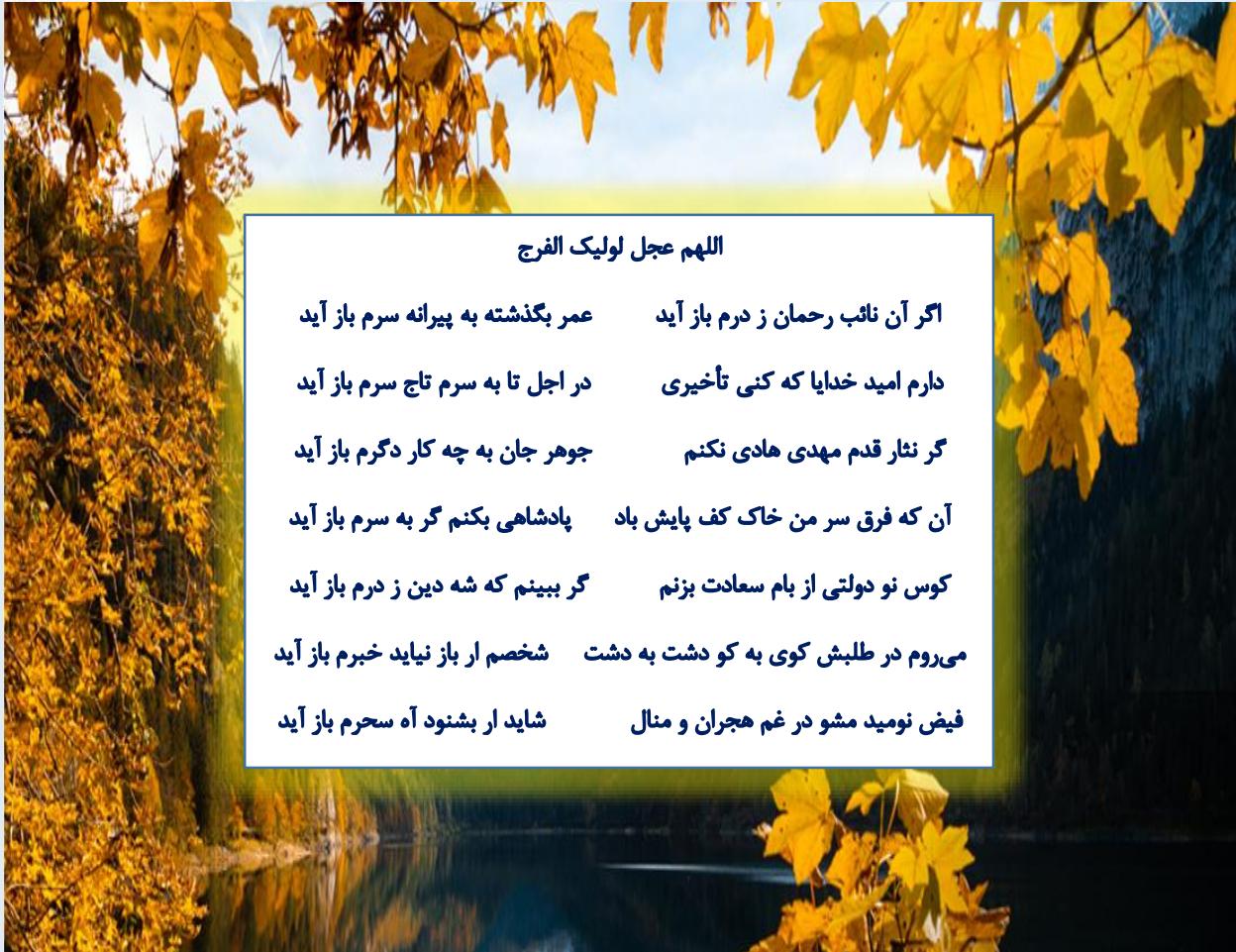

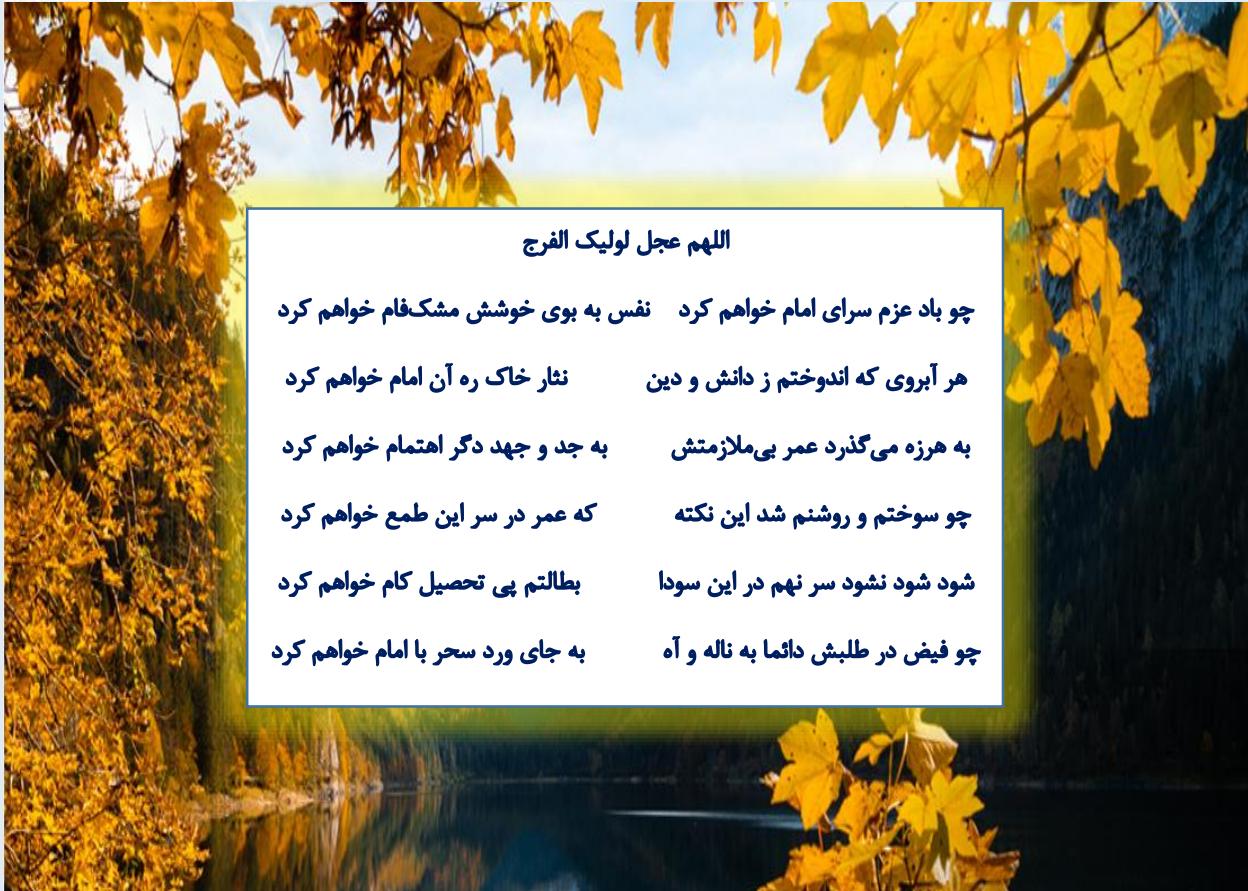

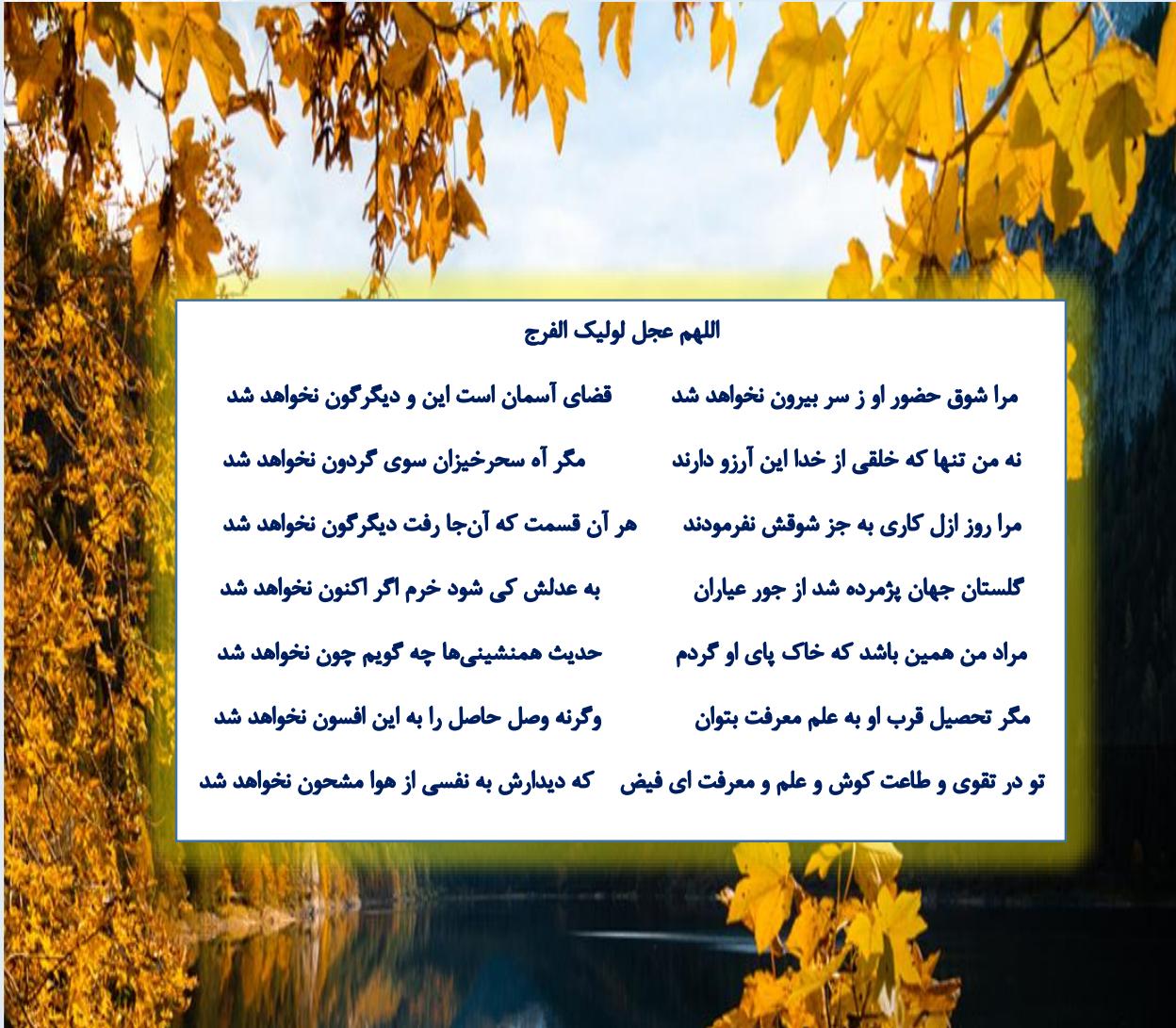

اللهم عجل لوليک الفرج

زهی خجسته زمانی که یار باز آید به کام غمزدگان غمگسار باز آید
اگر فدای امام زمان نخواهد شد ز سر چه گویم و سر خود چکار باز آید
به پیش خیل خیالش کشیدم ابلق چشم به آن امید که آن شهسوار باز آید
دی خفا چه جفاهای که کرد و دل بکشید به بوی آن که دگر نوبهار باز آید
غمین میاد که عمرت در انتظار گذشت که جان عمر پس از انتظار باز آید
ز نقش بند قضا هست امید آن ای فیض که آن امید دل بی قرار باز آید

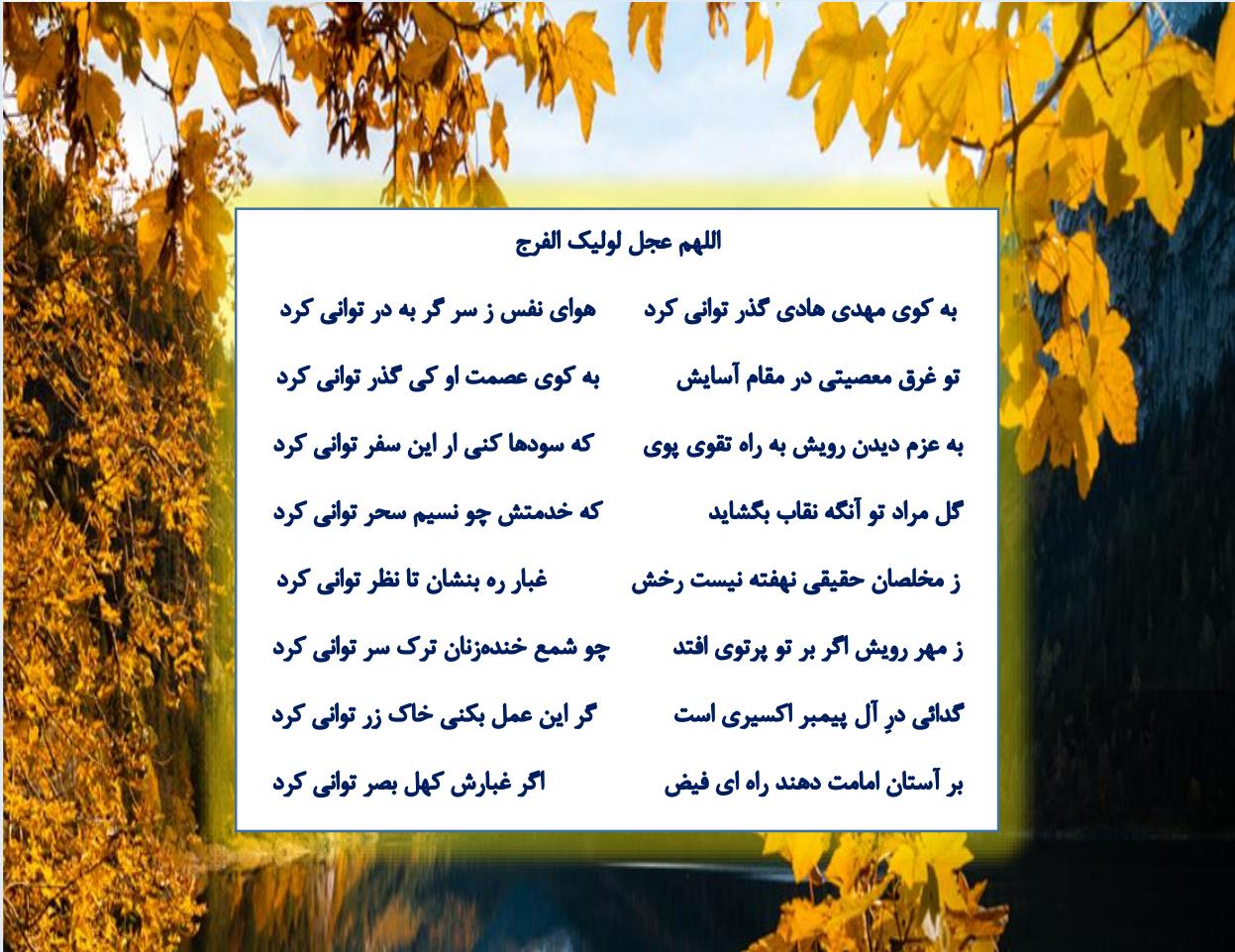

اللهم عجل لوليک الفرج

مرا شوق حضور او ز سر ببرون نخواهد شد
قضای آسمان است این و دیگرگون نخواهد شد
نه من تنها که خلقی از خدا این آرزو دارند
مگر آه سحرخیزان سوی گردون نخواهد شد
مرا روز ازل کاری به جز شوقش نفرمودند
هر آن قسمت که آن جا رفت دیگرگون نخواهد شد
گلستان جهان پژمرده شد از جور عیاران
به عدلش کی شود خرم اگر اکنون نخواهد شد
مراد من همین باشد که خاک پای او گردم
حدیث همنشینی‌ها چه گویم چون نخواهد شد
مگر تحصیل قرب او به علم معرفت بتوان
و گزنه وصل حاصل را به این افسون نخواهد شد
تو در تقوی و طاعت کوش و علم و معرفت ای فیض که دیدارش به نفسی از هوا مشحون نخواهد شد

اللهم عجل لوليک الفرج

سال‌ها دل طلب وصل تو از ما می‌کرد
به دعا دست برآورده خدایا می‌کرد

گر که بودم بر او یافتمی راه سخن
تا کی اسرار نهان جمله هویدا می‌کرد

هاتنی گفت اگر قابل آن می‌بودی
حق تعالی به تو این دولت اعطا می‌کرد

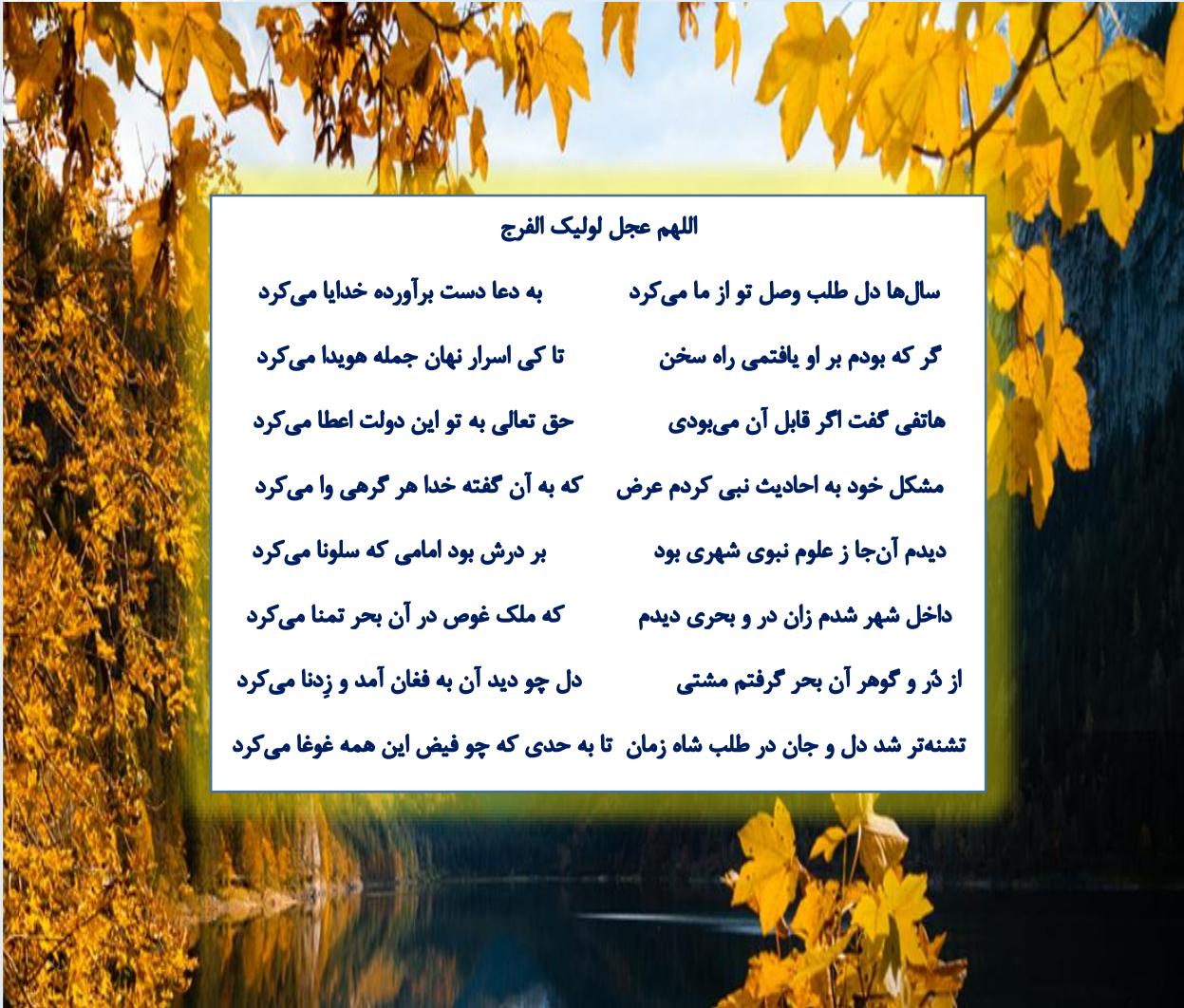
مشکل خود به احادیث نبی کردم عرض
که به آن گفته خدا هر گرهی وا می‌کرد

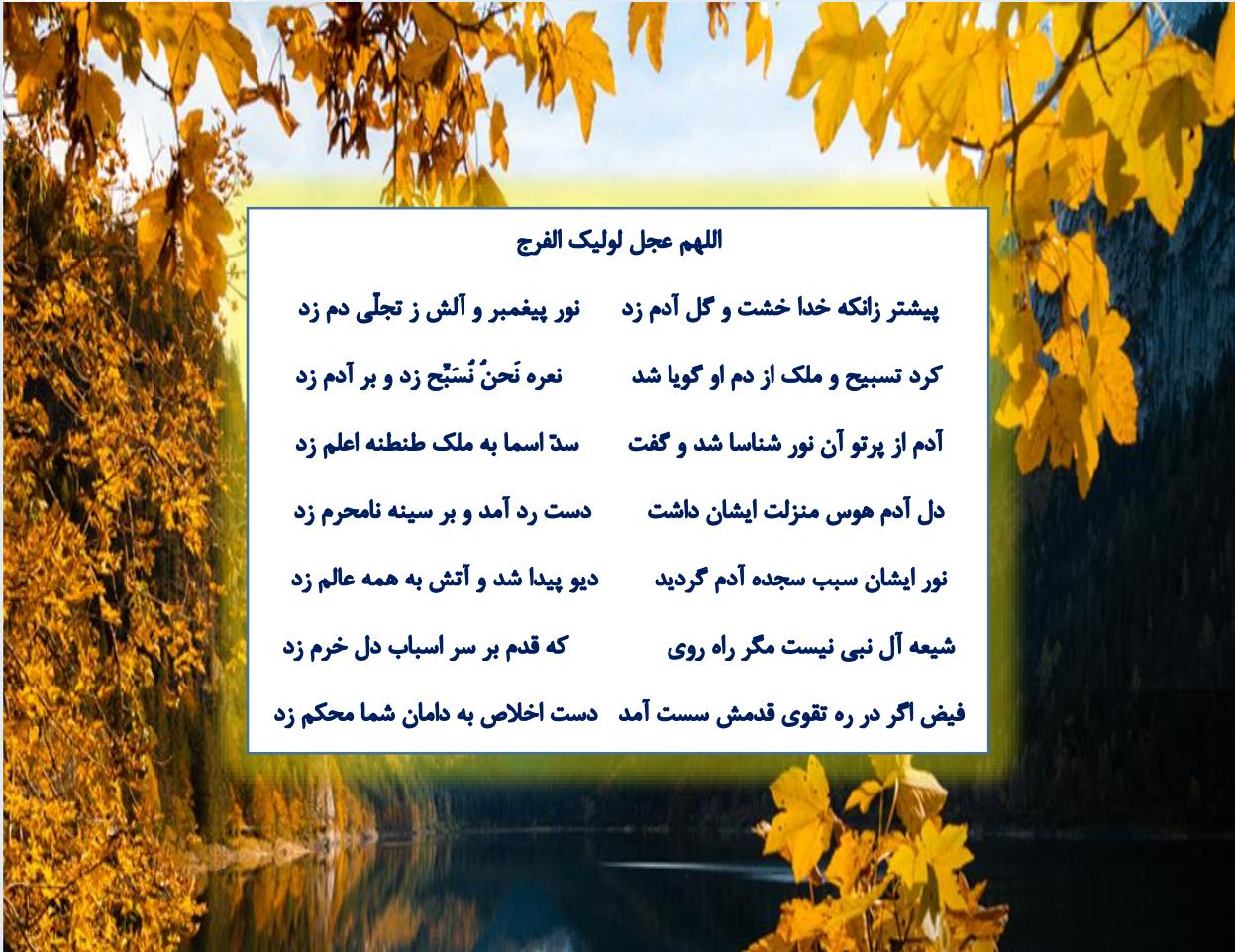
دیدم آن جا ز علوم نبوی شهری بود
بر درش بود امامی که سلوانا می‌کرد

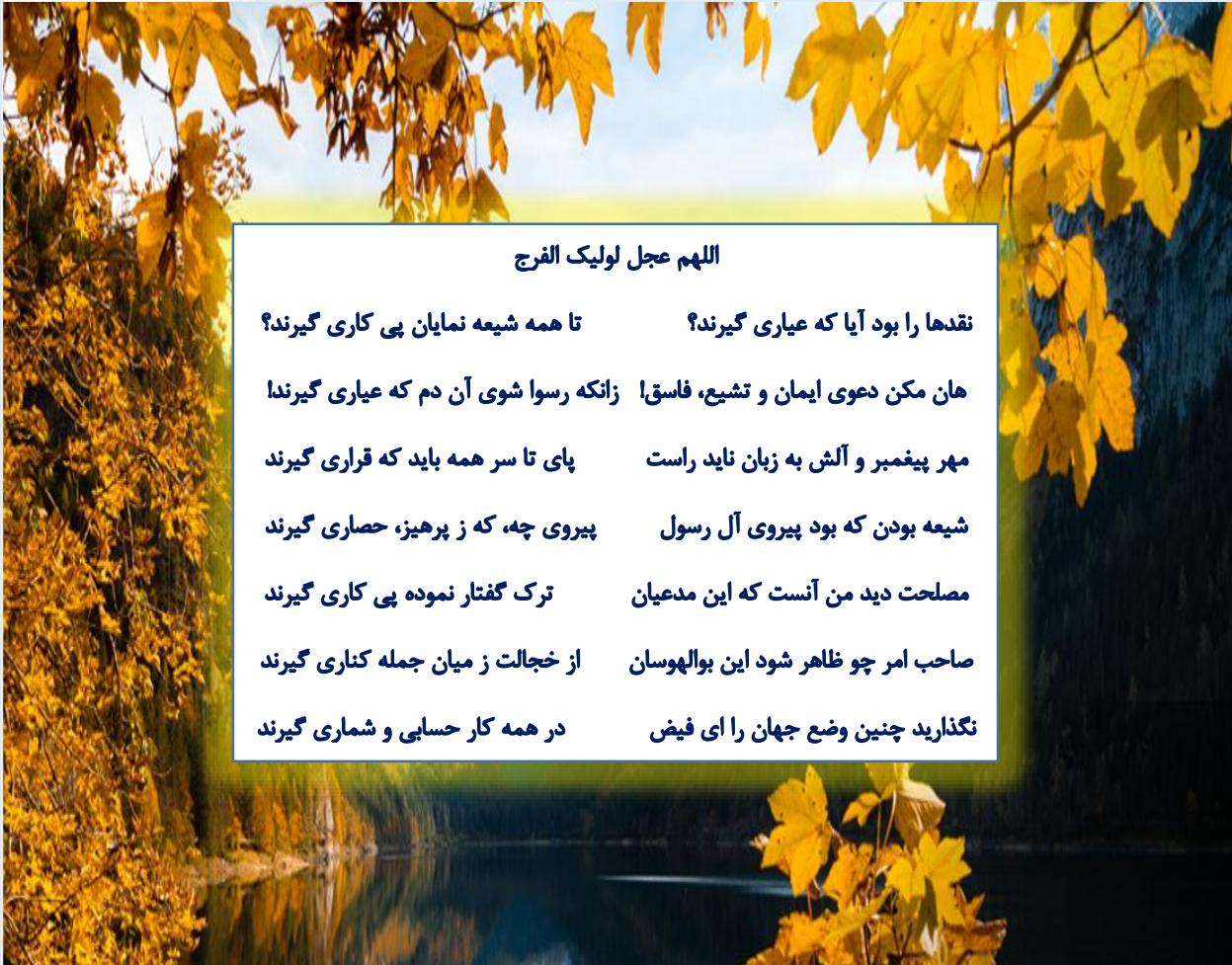
داخل شهر شدم زان در و بحری دیدم
که ملک غوص در آن بحر تمنا می‌کرد

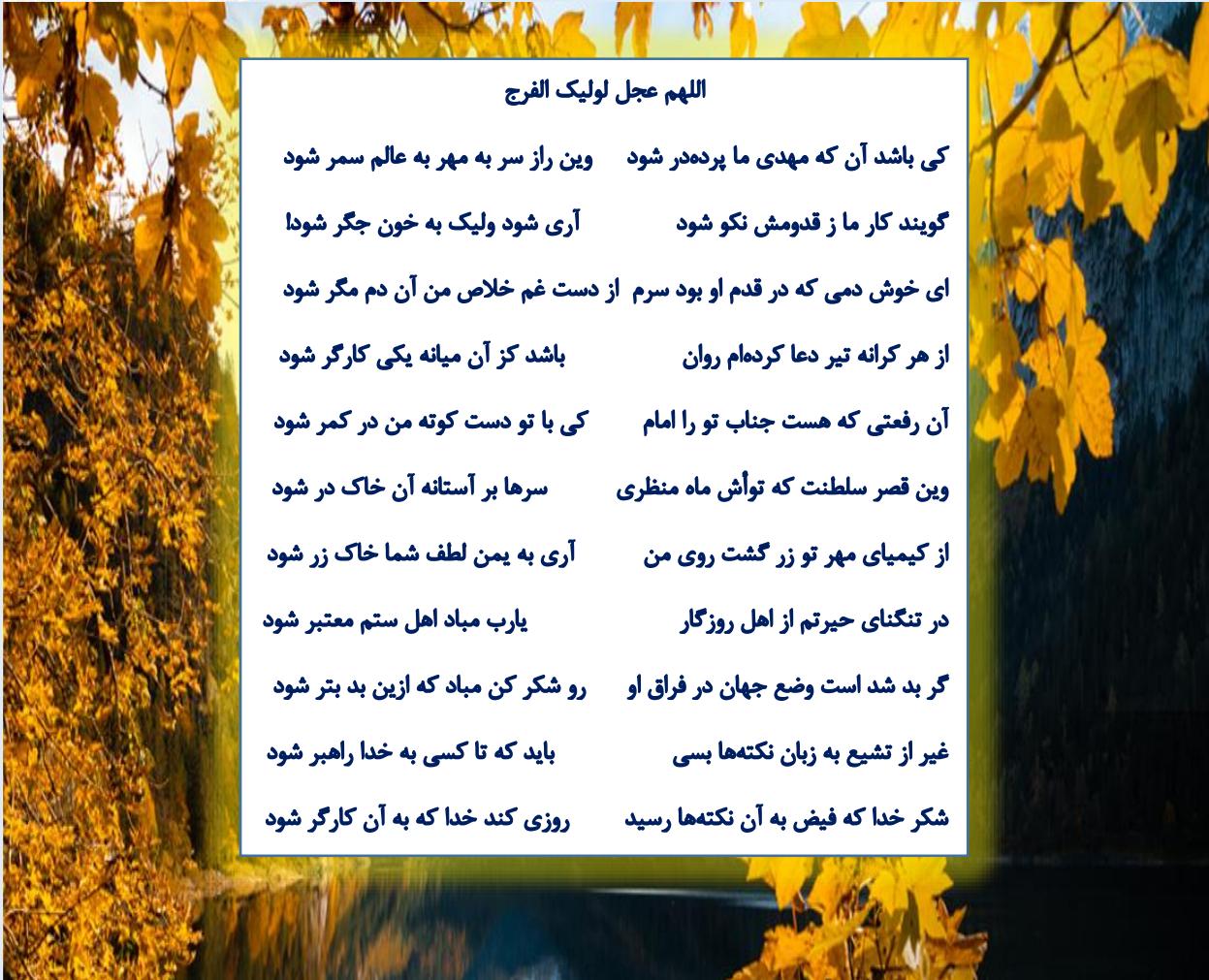
از ذر و گوهر آن بحر گرفتم مشتی
دل چو دید آن به فغان آمد و زدنا می‌کرد

تشنهتر شد دل و جان در طلب شاه زمان تا به حدی که چو فیض این همه غوغای می‌کرد

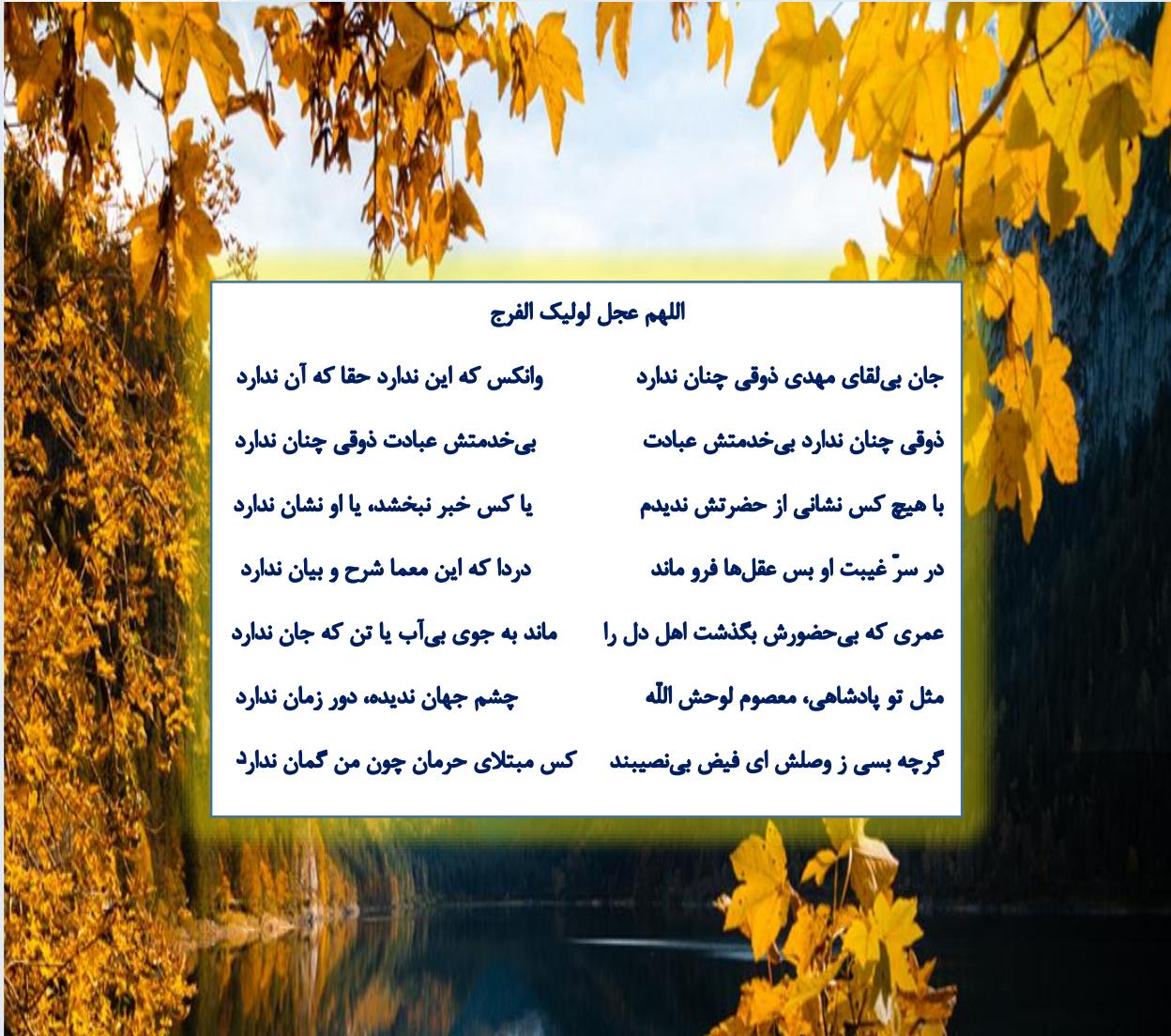

اللهم عجل لوليک الفرج

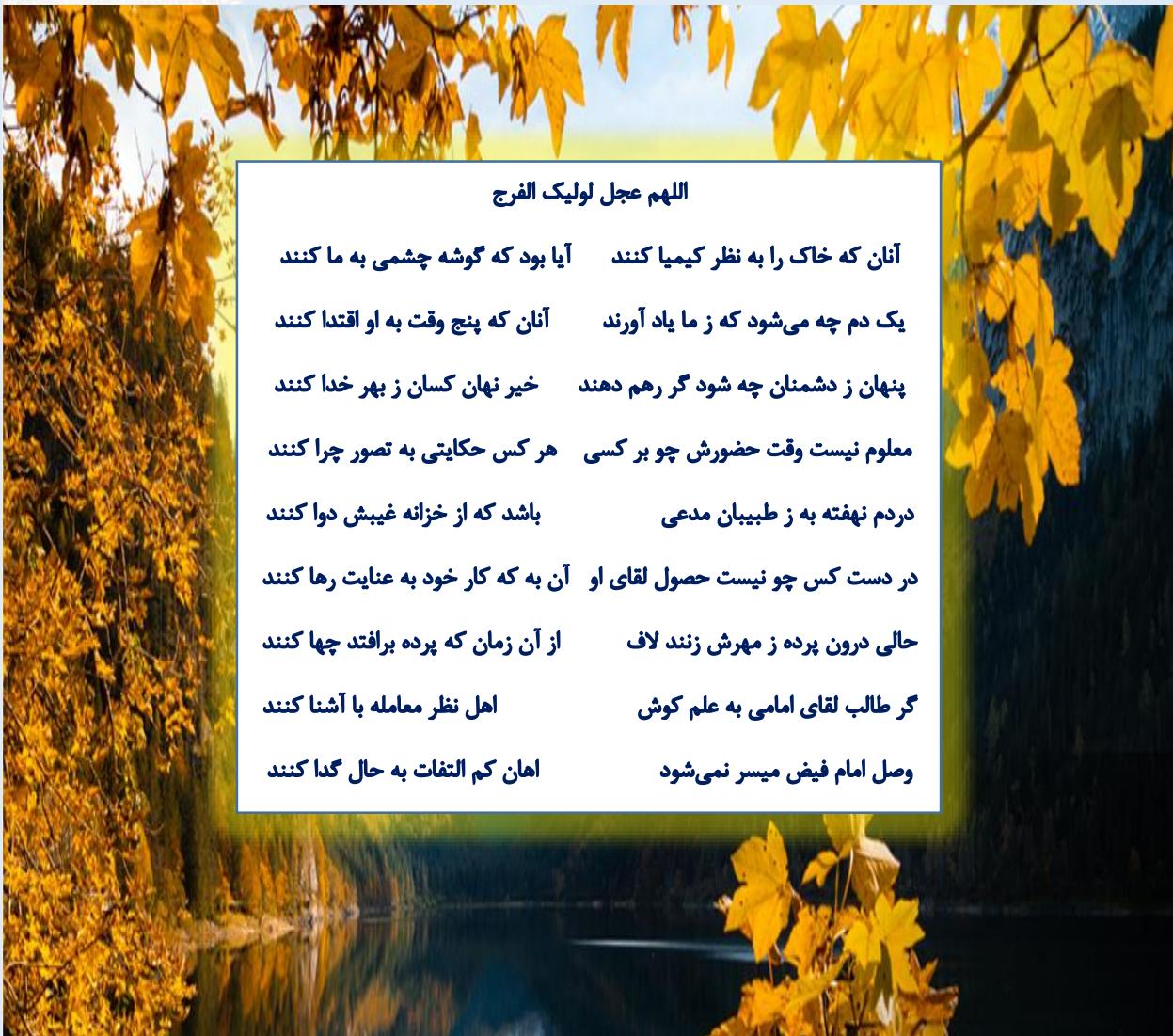
جان بی لقای مهدی ذوقی چنان ندارد
وانکس که این ندارد حقا که آن ندارد
ذوقی چنان ندارد بی خدمتش عبادت ذوقی چنان ندارد
بی خدمتش عبادت ذوقی چنان ندارد
با هیچ کس نشانی از حضرتش ندیدم
یا کس خبر نبخشد، یا او نشان ندارد
در سر غیبت او بس عقل‌ها فرو ماند
دردا که این معما شرح و بیان ندارد
عمری که بی حضورش بگذشت اهل دل را
ماند به جوی بی آب یا تن که جان ندارد
مثل تو پادشاهی، معصوم لوحش الله
چشم جهان ندیده، دور زمان ندارد
گرچه بسی ز وصلش ای فیض بی نصیبند
کس مبتلای حرمان چون من گمان ندارد

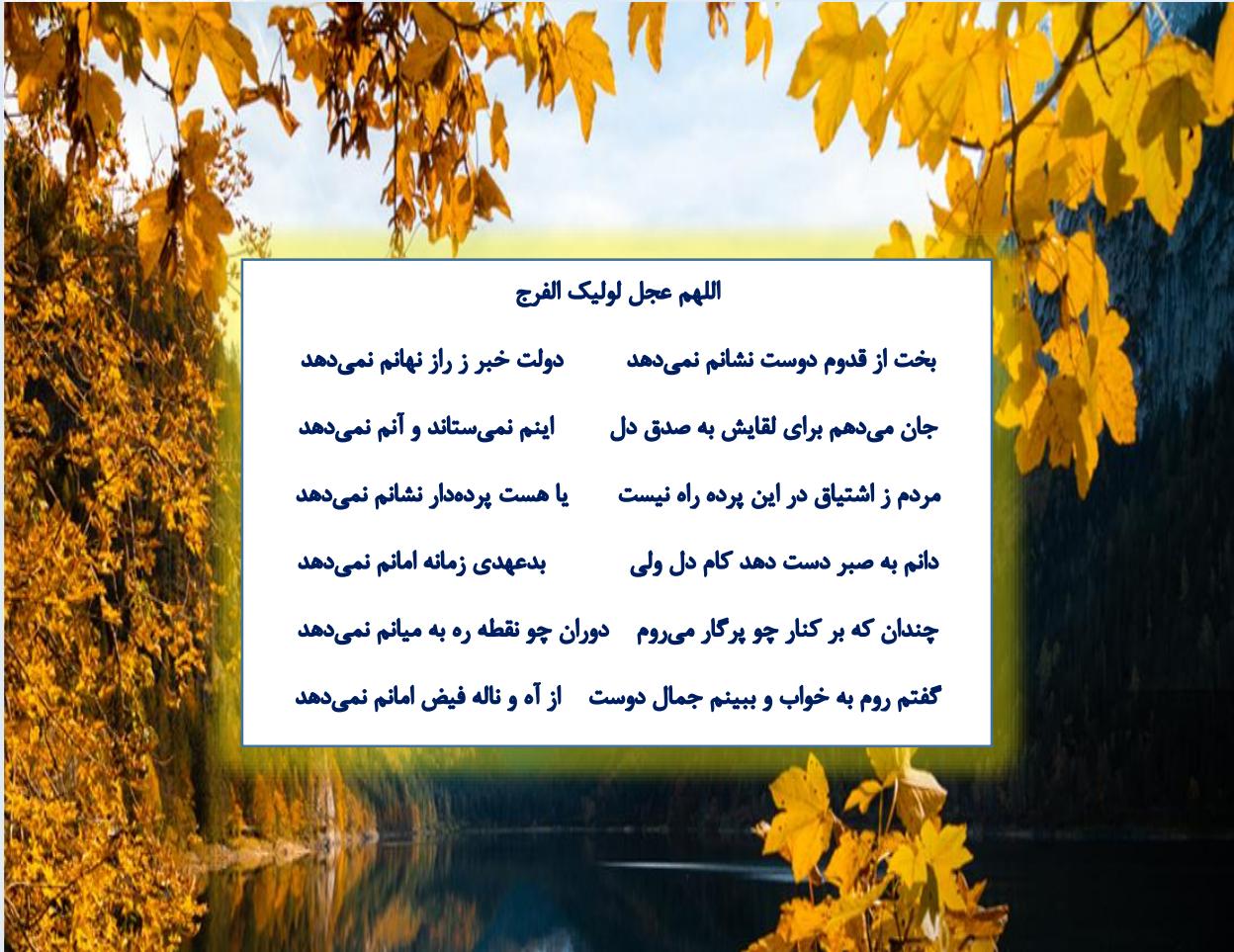

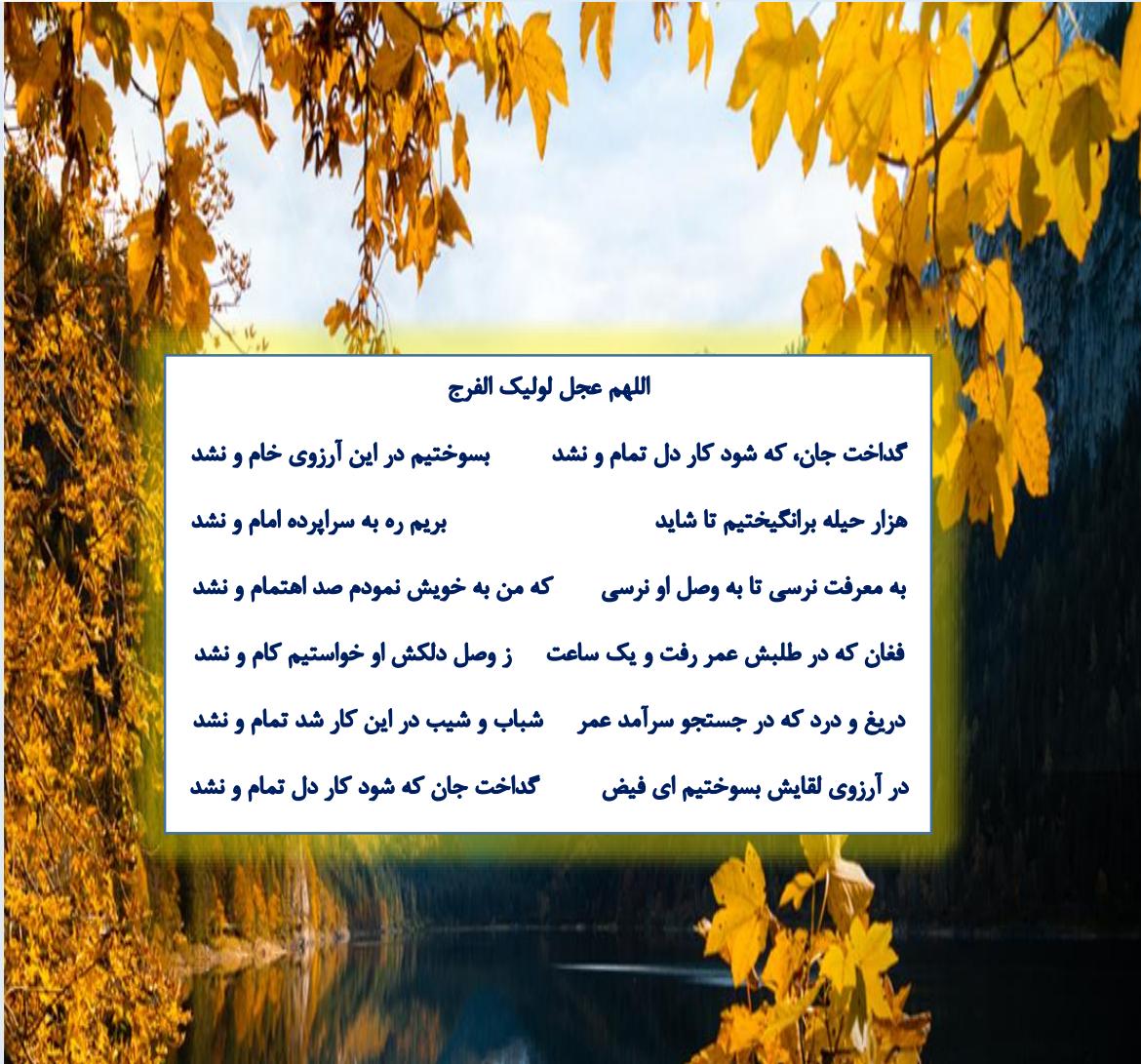

اللهم عجل لوليک الفرج

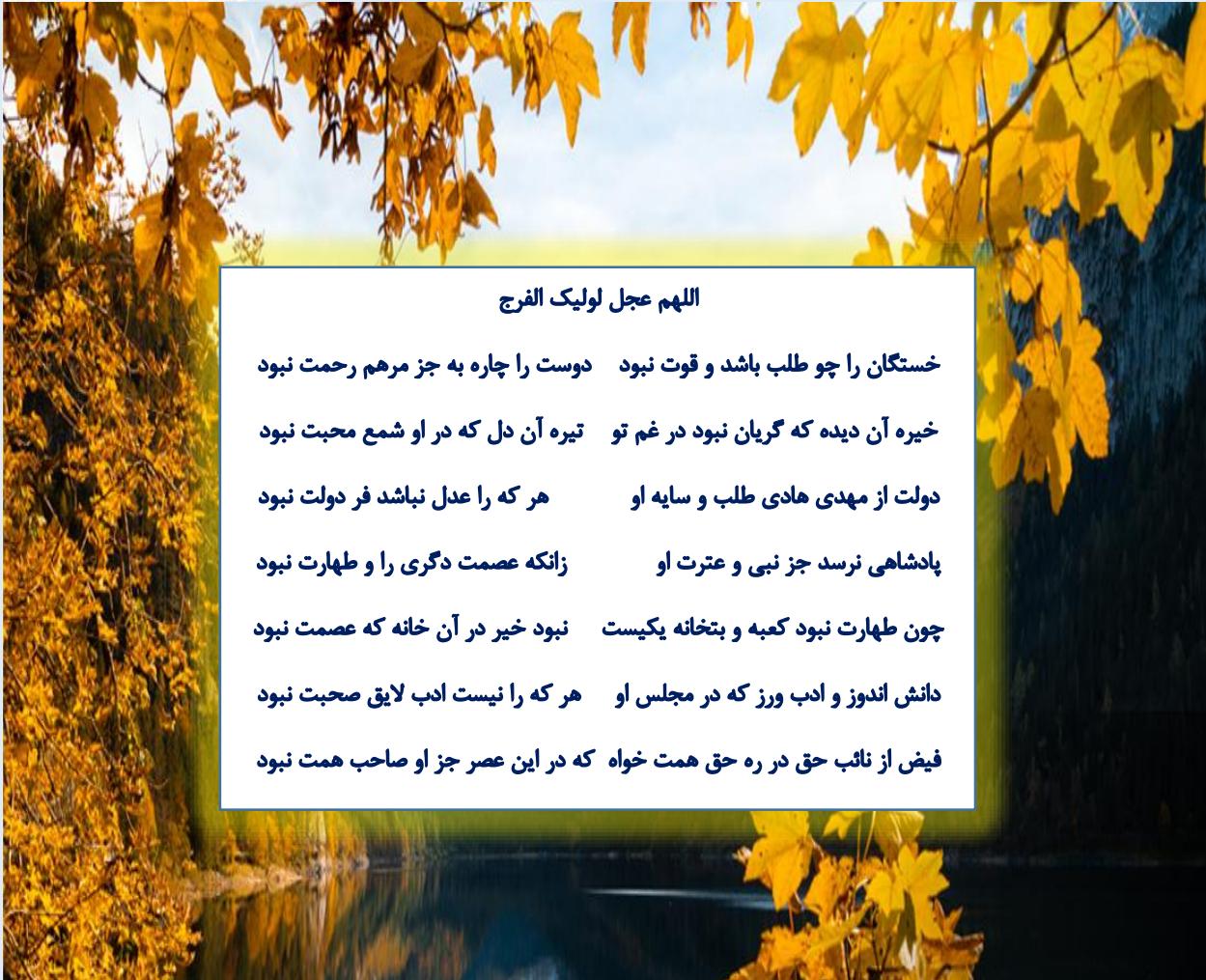
آنان که خاک را به نظر کیمیا کنند آیا بود که گوشه چشمی به ما کنند
یک دم چه می‌شود که ز ما یاد آورند آنان که پنج وقت به او اقتدا کنند
پنهان ز دشمنان چه شود گر رهم دهند خیر نهان کسان ز بهر خدا کنند
علوم نیست وقت حضورش چو بر کسی هر کس حکایتی به تصور چرا کنند
دردم نهفته به ز طبیبان مدعی باشد که از خزانه غیبیش دوا کنند
در دست کس چو نیست حصول لقای او آن به که کار خود به عنایت رها کنند
حالی درون پرده ز مهرش زند لاف از آن زمان که پرده برافتند چها کنند
اهل نظر معامله با علم کوش گر طالب لقای امامی به علم کوش
اهان کم التفات به حال گدا کنند وصل امام فیض میسر نمی‌شود

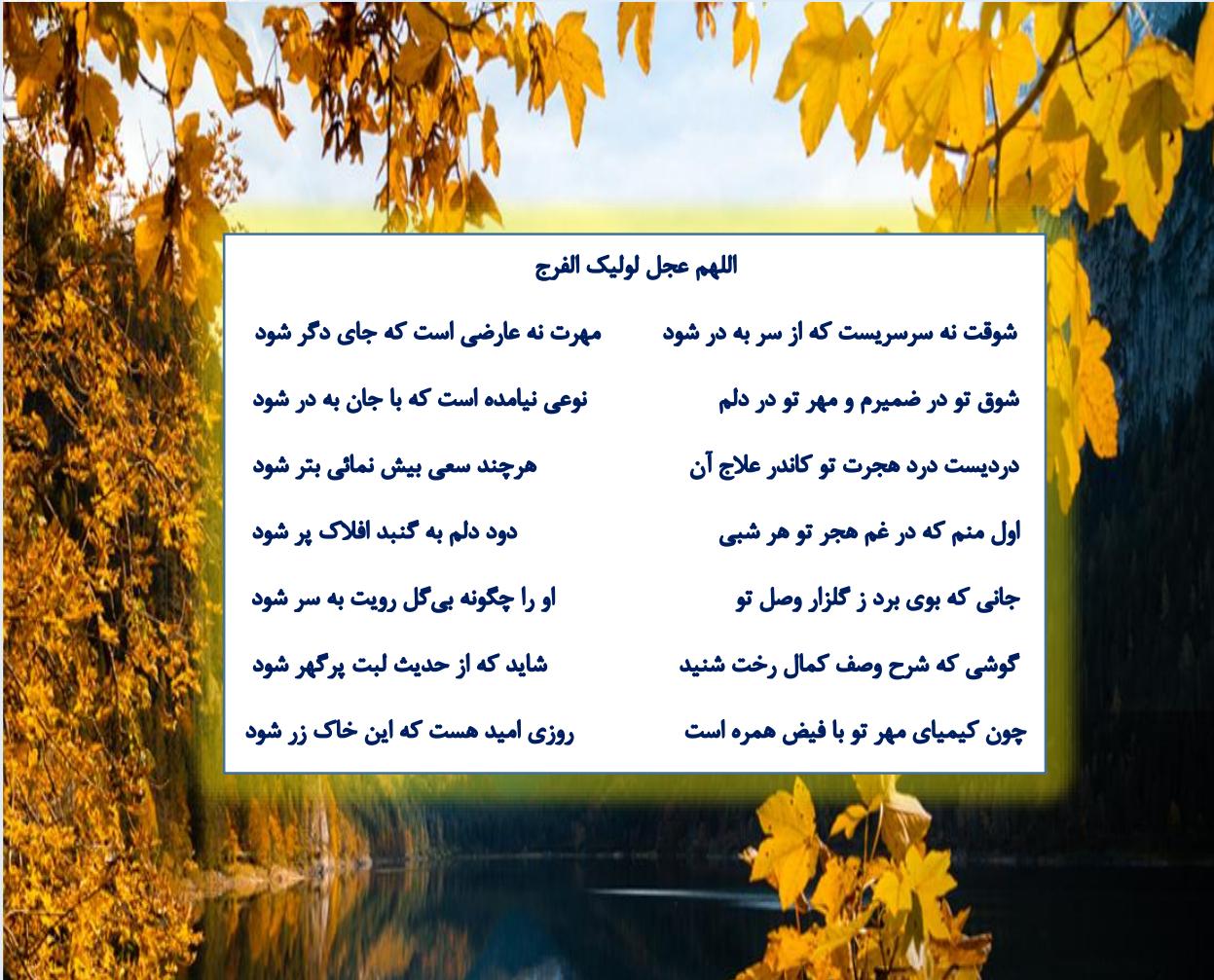

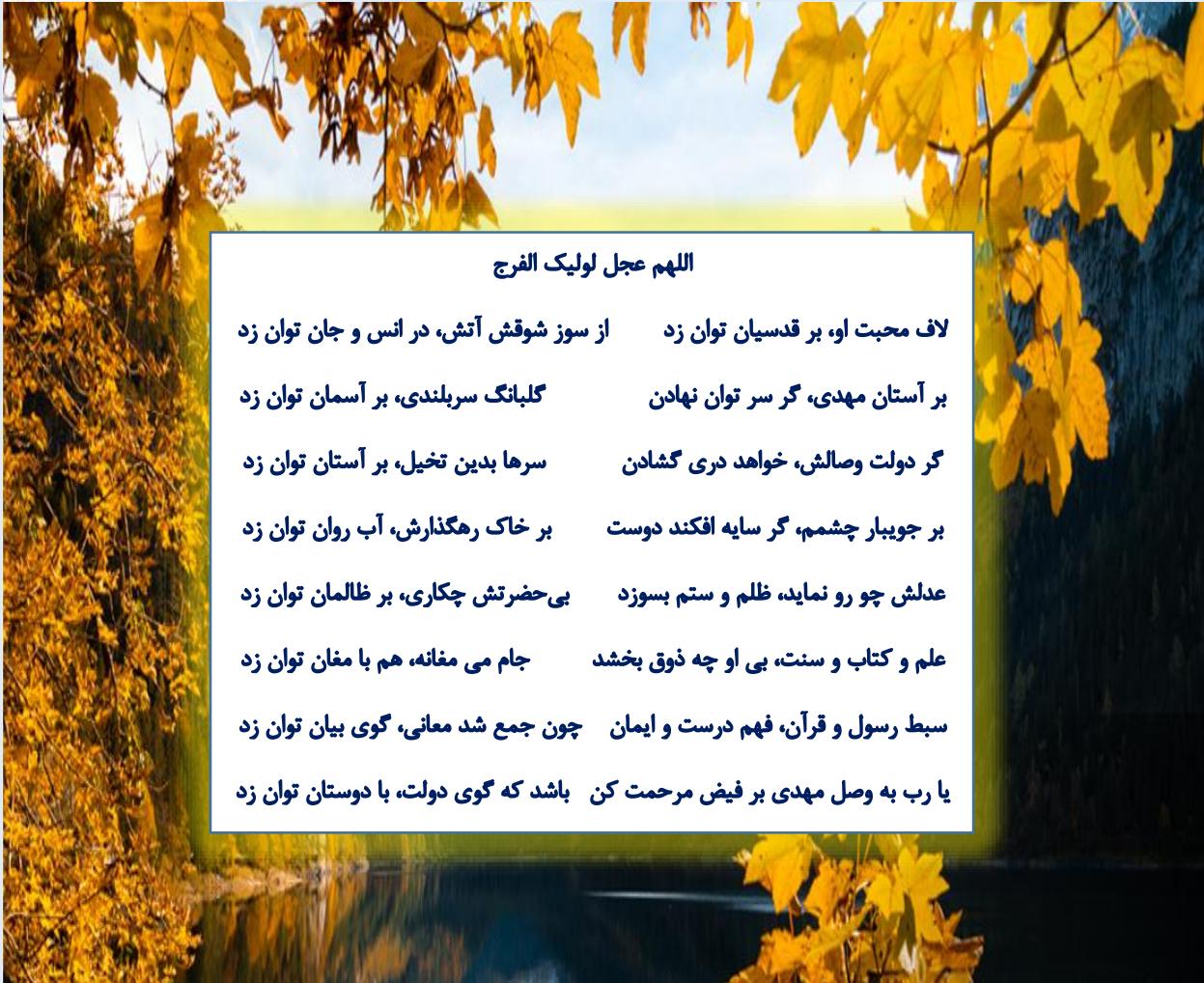

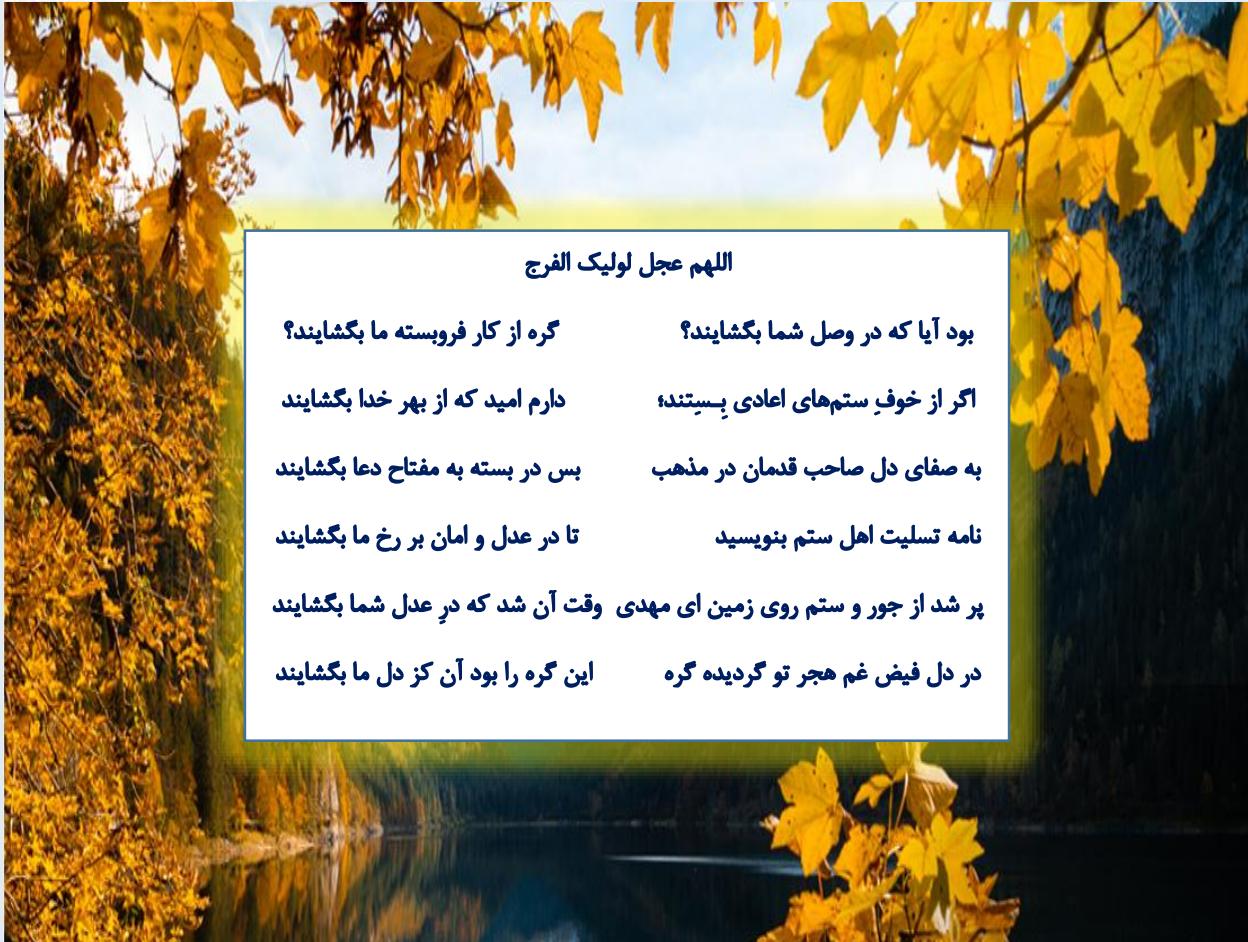

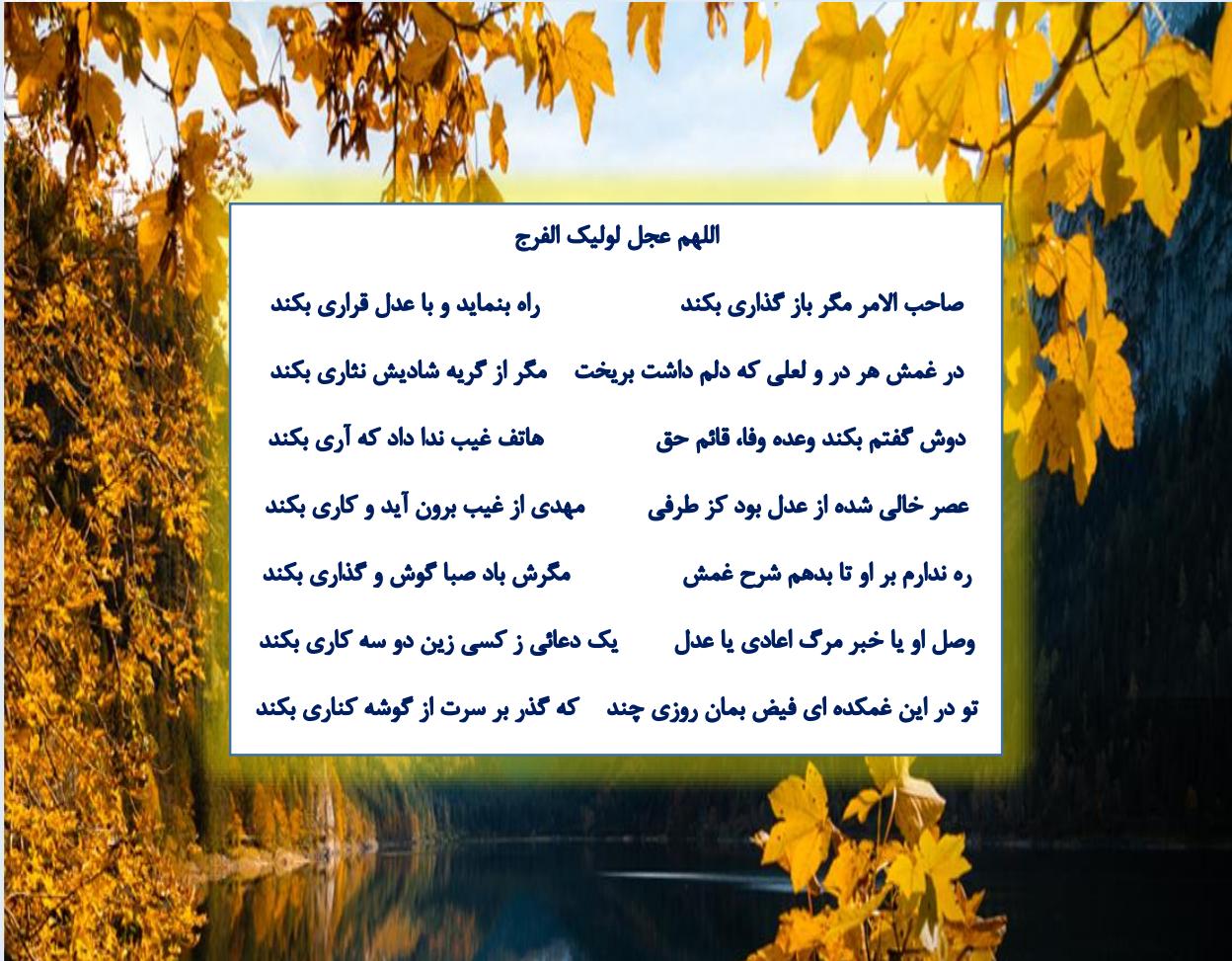

اللهم عجل لوليك الفرج

لاف محبت او، بر قدسیان توان زد از سوز شوقش آتش، در انس و جان توان زد
بر آستان مهدی، گر سر توان نهادن گلبانگ سربلندي، بر آسمان توان زد
گر دولت وصالش، خواهد دری گشادن سرها بدین تخیل، بر آستان توان زد
بر جویبار چشمم، گر سایه افکند دوست بر خاک رهگذارش، آب روان توان زد
عدلش چو رو نماید، ظلم و ستم بسو زد بی حضرتش چکاری، بر ظالمان توان زد
علم و کتاب و سنت، بی او چه ذوق بخشد جام می مغانه، هم با مغان توان زد
سبط رسول و قرآن، فهم درست و ایمان چون جمع شد معانی، گوی بیان توان زد
یا رب به وصل مهدی بر فیض مرحمت کن باشد که گوی دولت، با دوستان توان زد

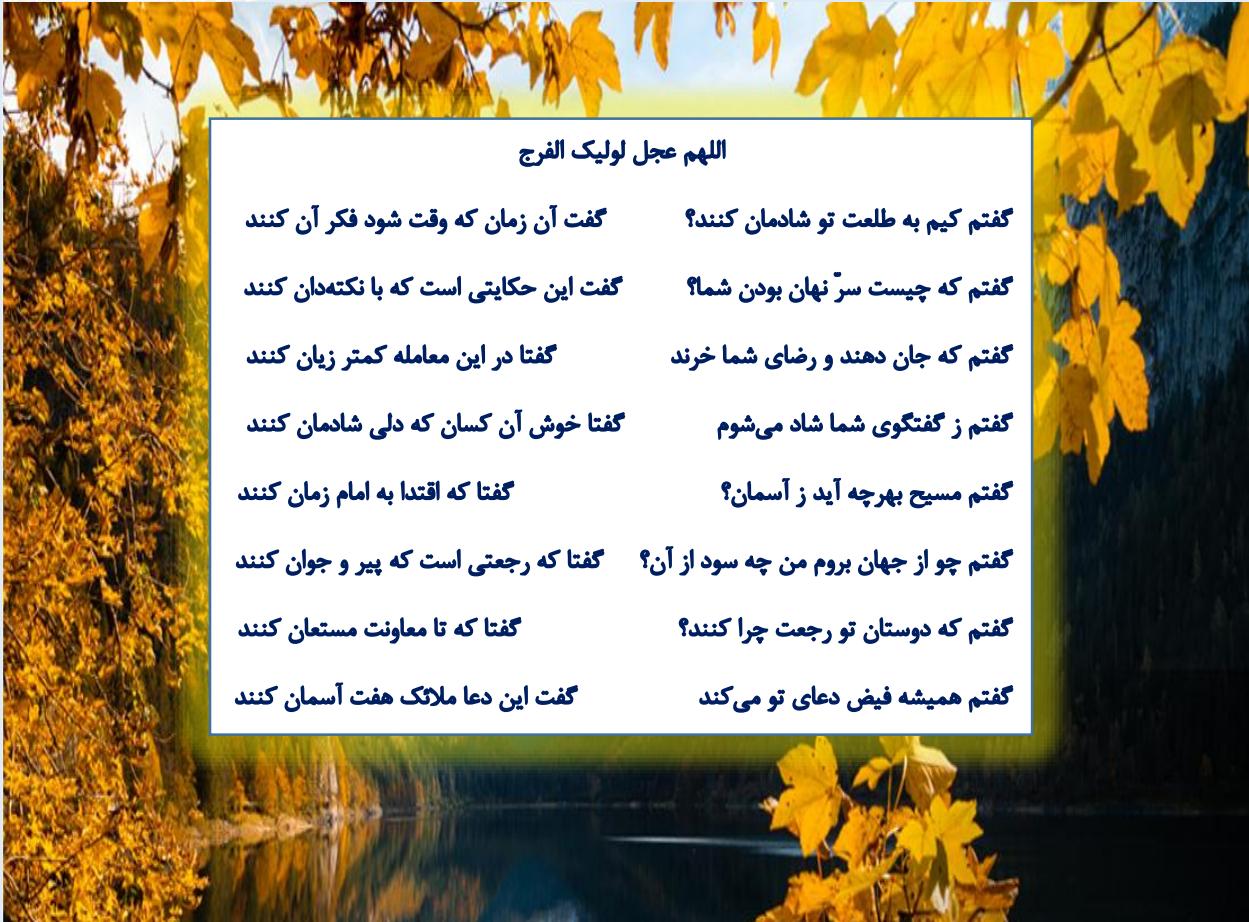

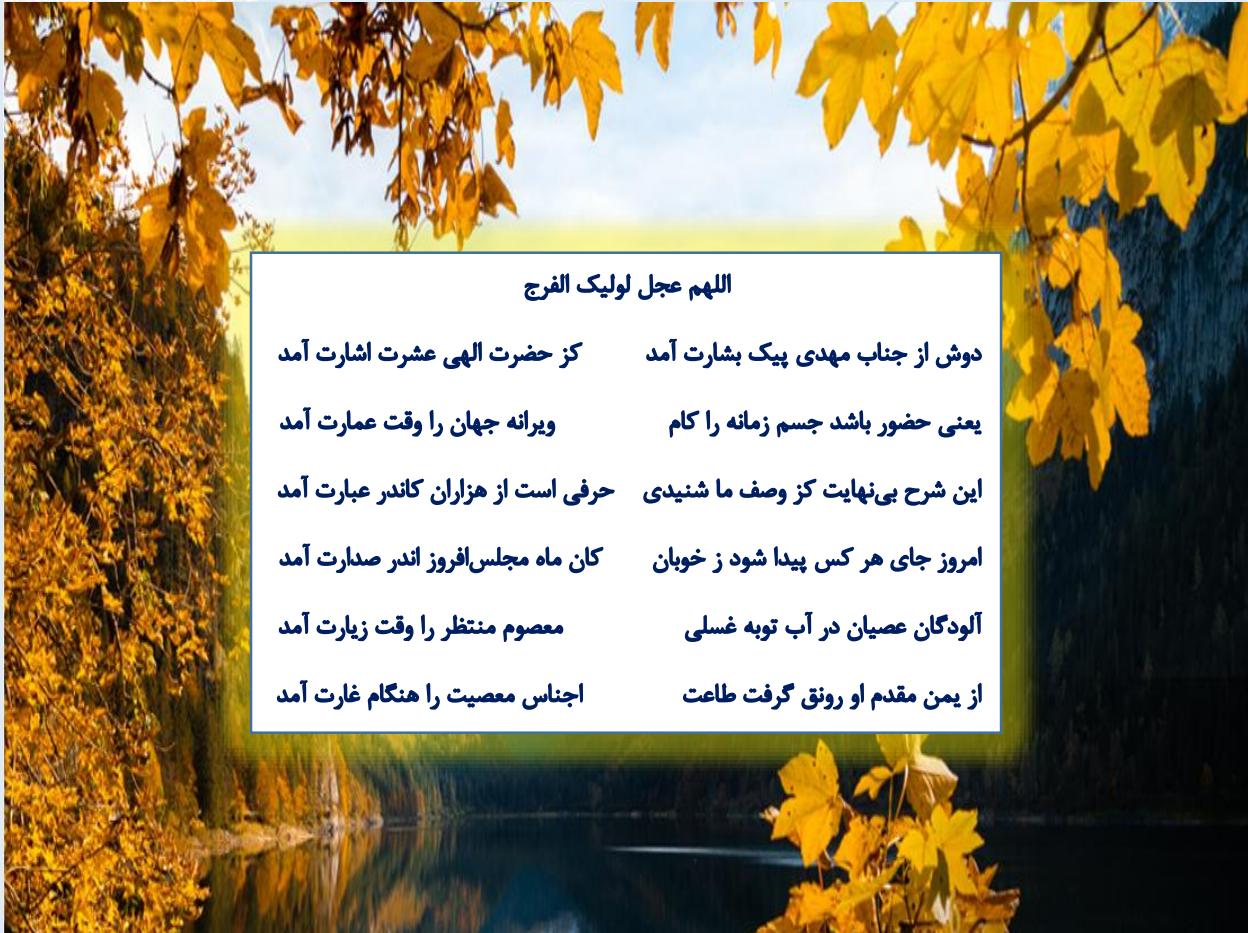

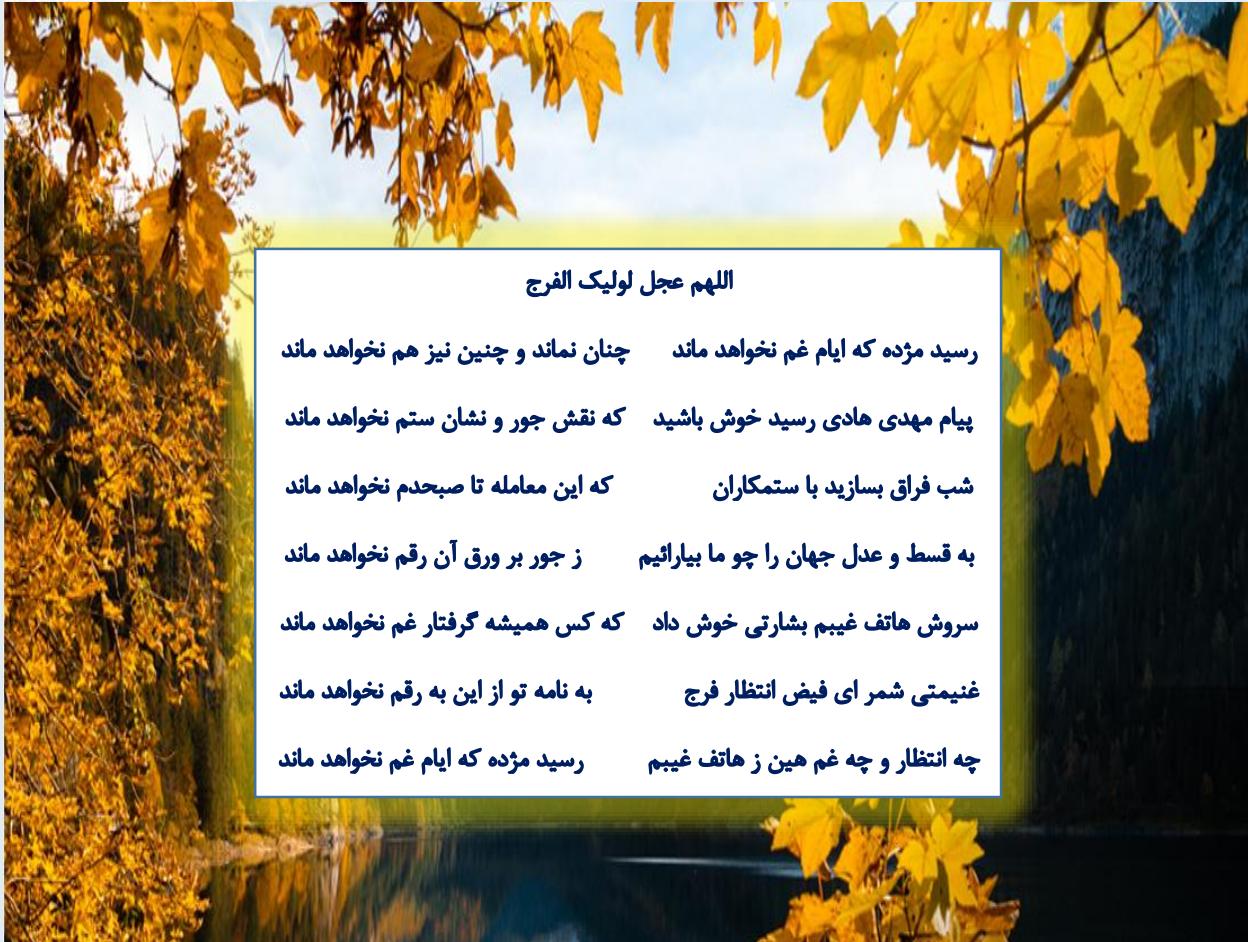
اللهم عجل لوليک الفرج

مهدی چو به عدل دست گیرد	بازار ستم شکست گیرد
چون رایت حق بلند گردد	باطل همه راه پست گیرد
علم و تقوی چون کمال یابد	جهل و عدوان شکست گیرد
این هست و شان شوند فانی	زان نیست نما چو هست گیرد
فیصل یابد همه مهمات	دستش چو گشاد بست گیرد
از پای درآورده عدو را	چون تیغ علی به دست گیرد
مستیم همه ز جام غفلت	کو محتسبی که مست گیرد
در پاش فتاده ام به زاری	آیا بود آن که دست گیرد
در بحر فتاده ام چو ماهی	باشد که مرا به شست گیرد
از فیض امام فیض شاید	جامی ز می است گیرد

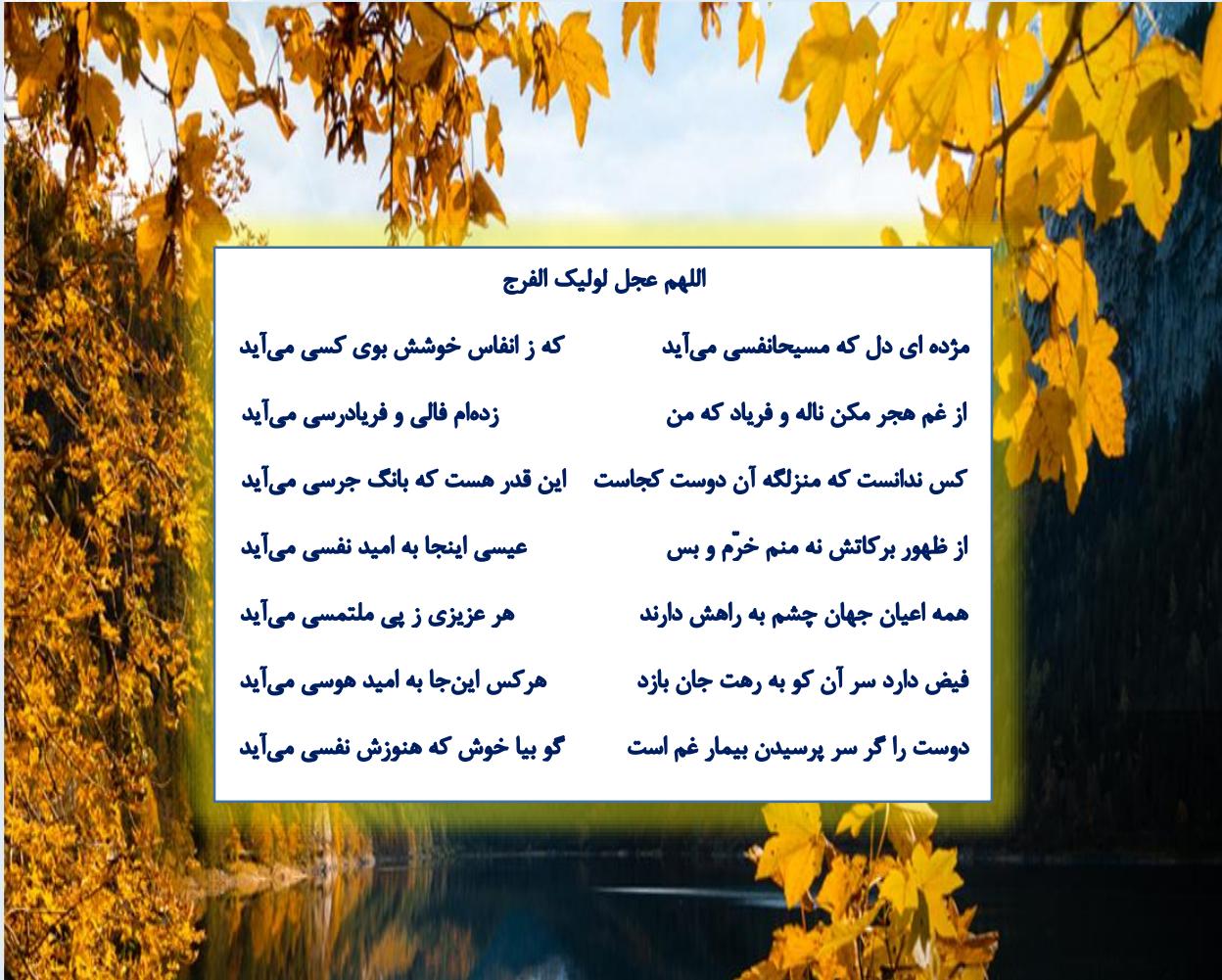

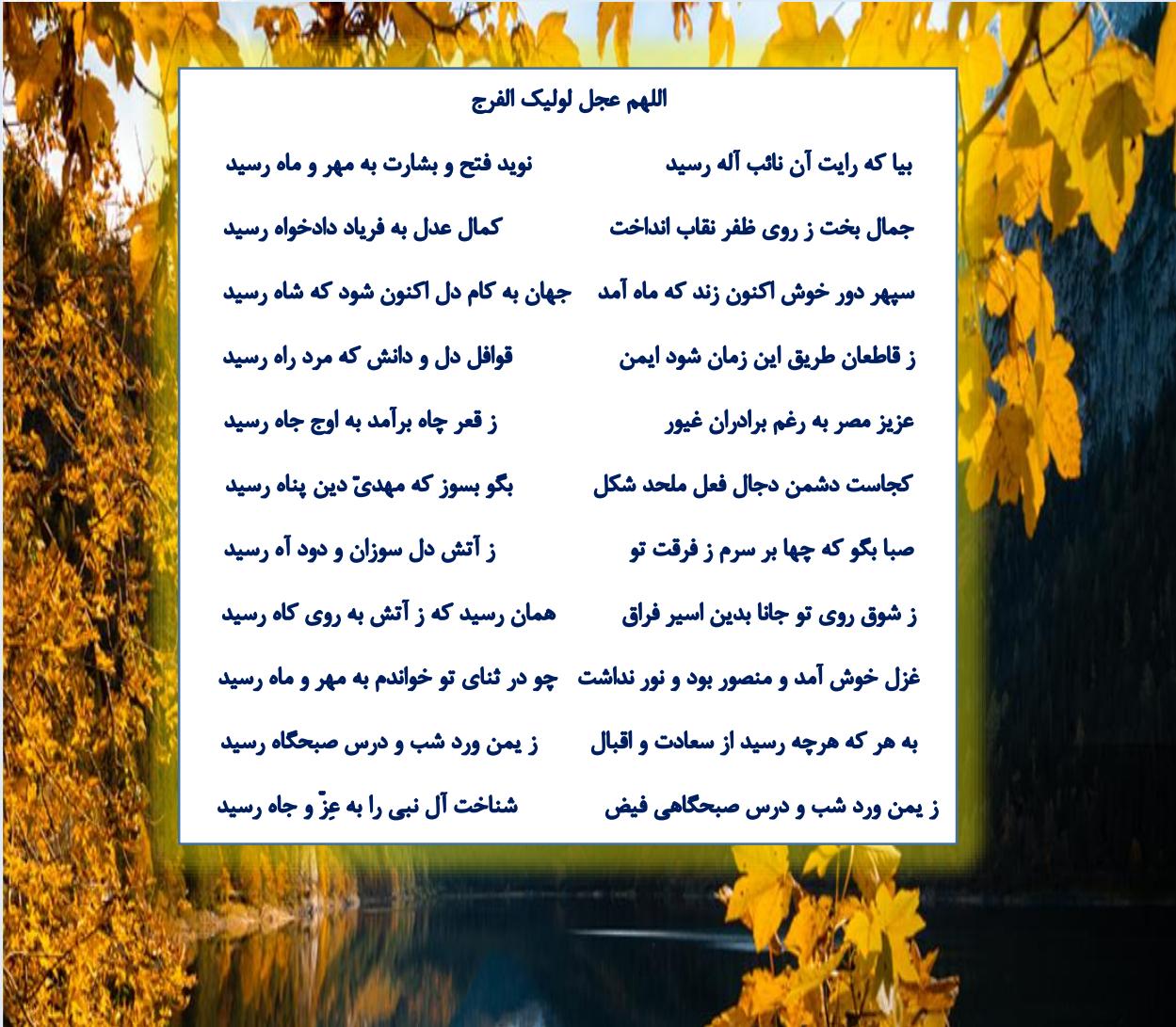

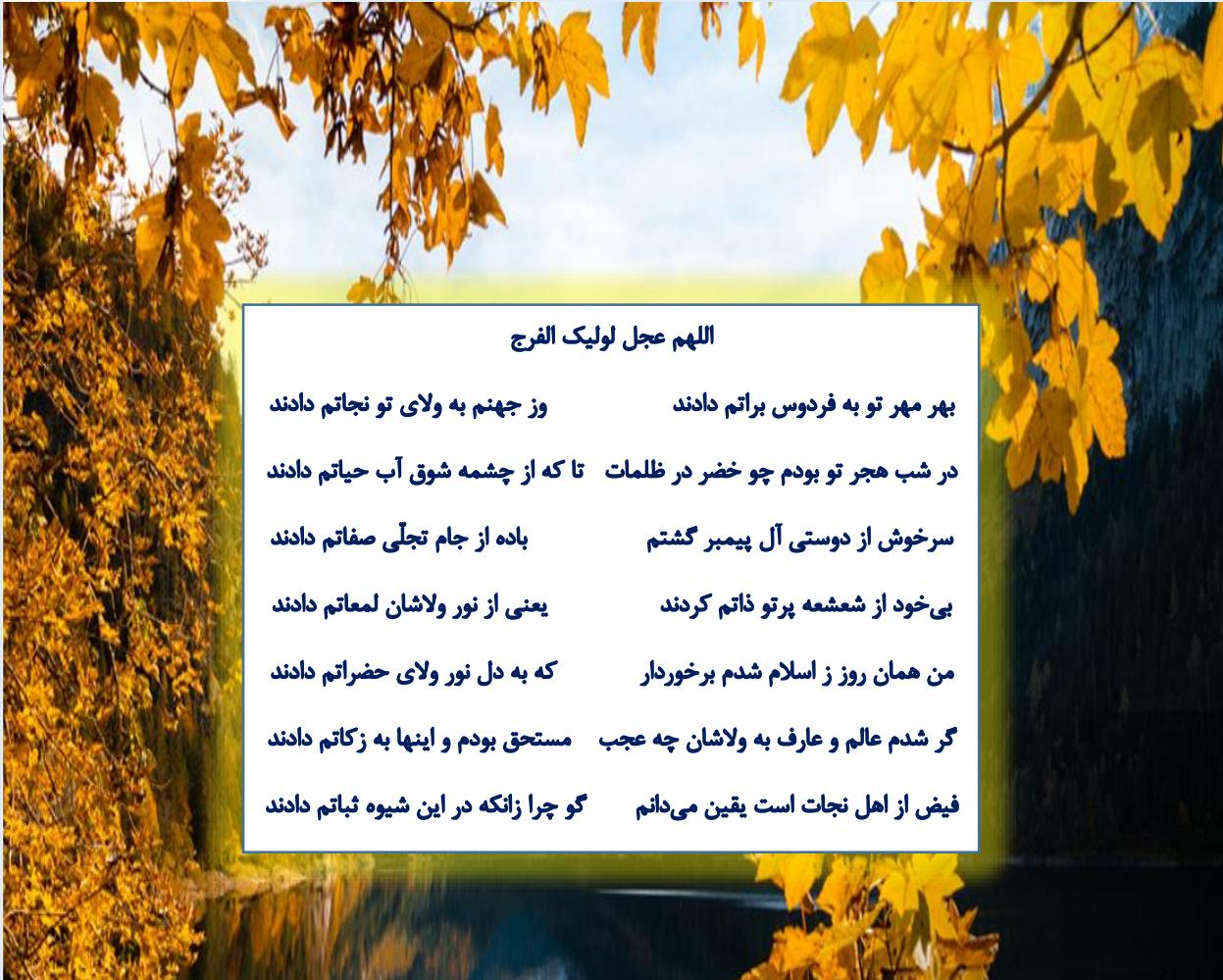

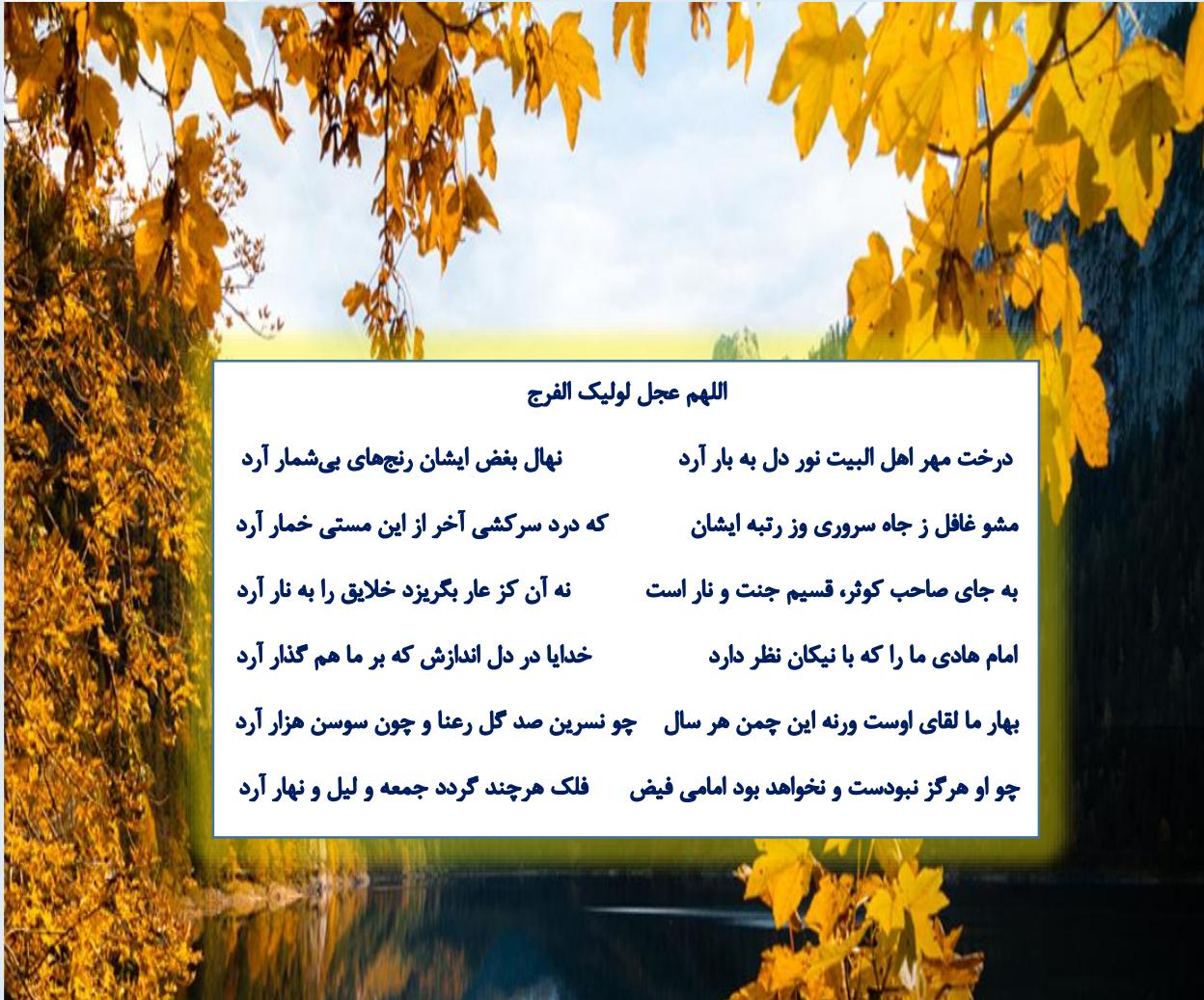
اللهم عجل لوليک الفرج

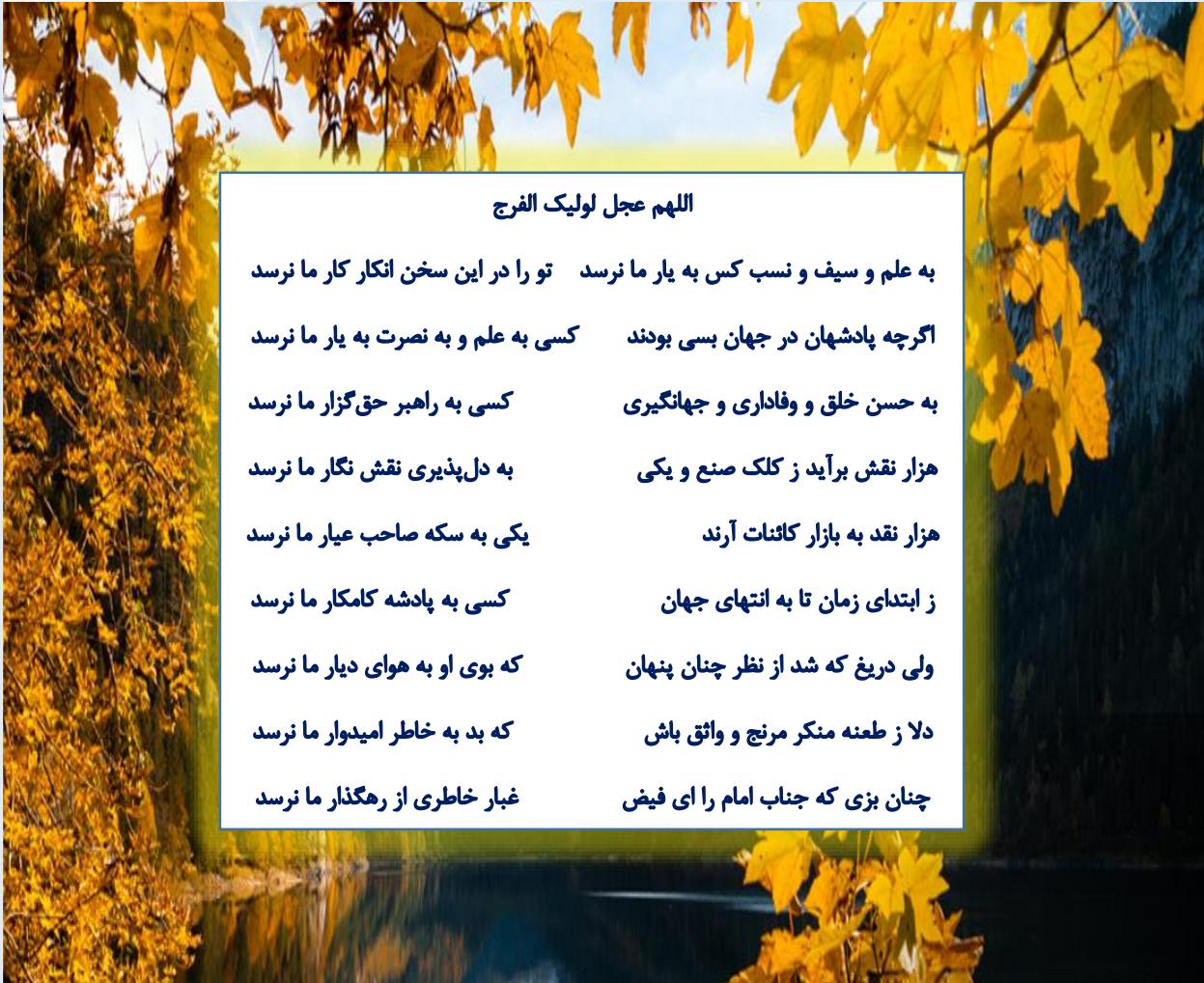
مژده ای دل که مسیحانفسی می آید
که ز انفاس خوش بُوی کسی می آید
از غم هجر مکن ناله و فریاد که من
زدهام فالی و فریادرسی می آید
کس ندانست که منزلگه آن دوست کجاست این قدر هست که بانگ جرسی می آید
از ظهور برکاتش نه منم خرم و بس
عیسی اینجا به امید نفسی می آید
همه اعیان جهان چشم به راهش دارند
هر عزیزی ز بی ملتمنسی می آید
هر کس اینجا به امید هوسي می آيد
فیض دارد سر آن کو به رهت جان بازد
گو بیا خوش که هنوزش نفسی می آید
دوست را گر سر پرسیدن بیمار غم است

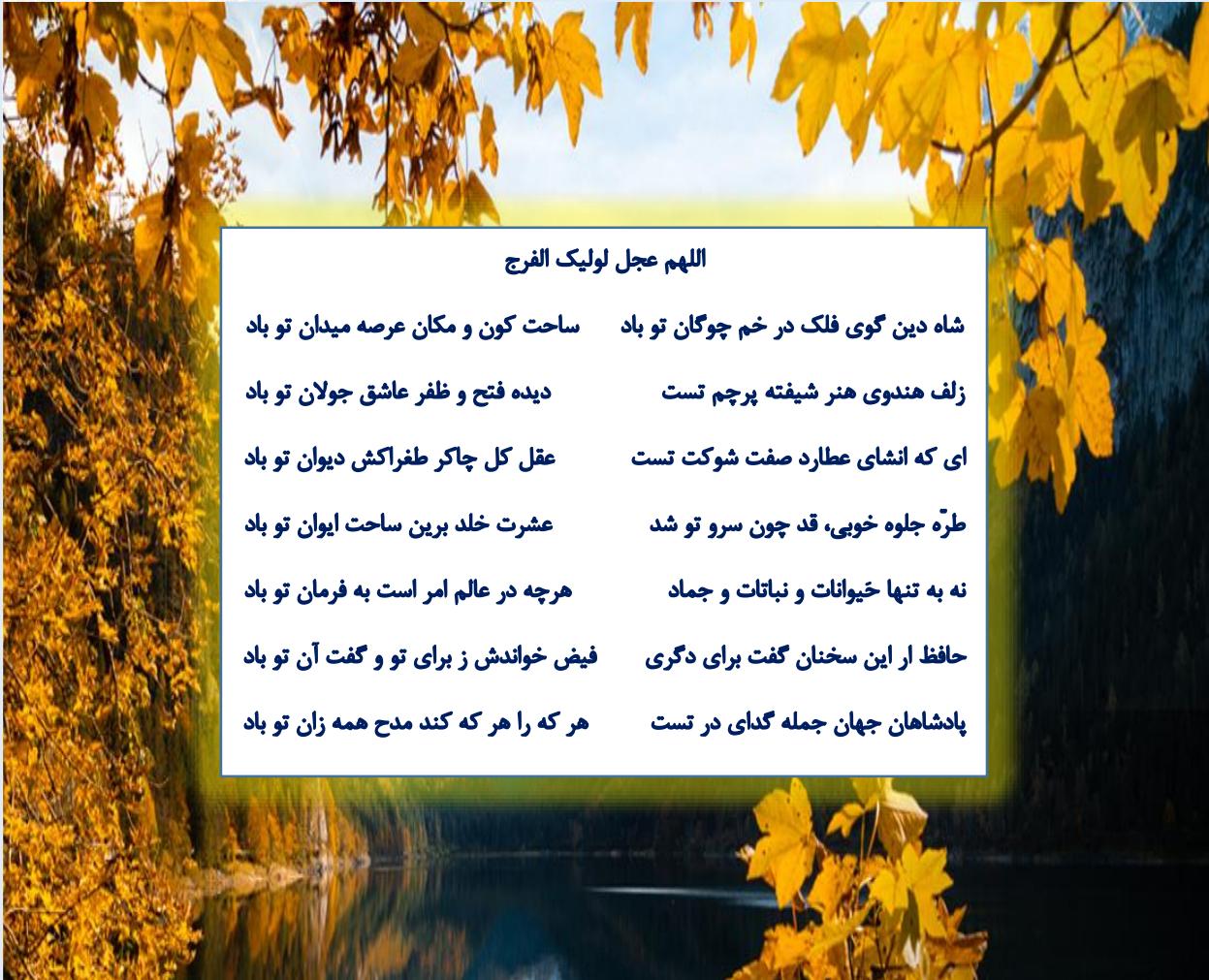

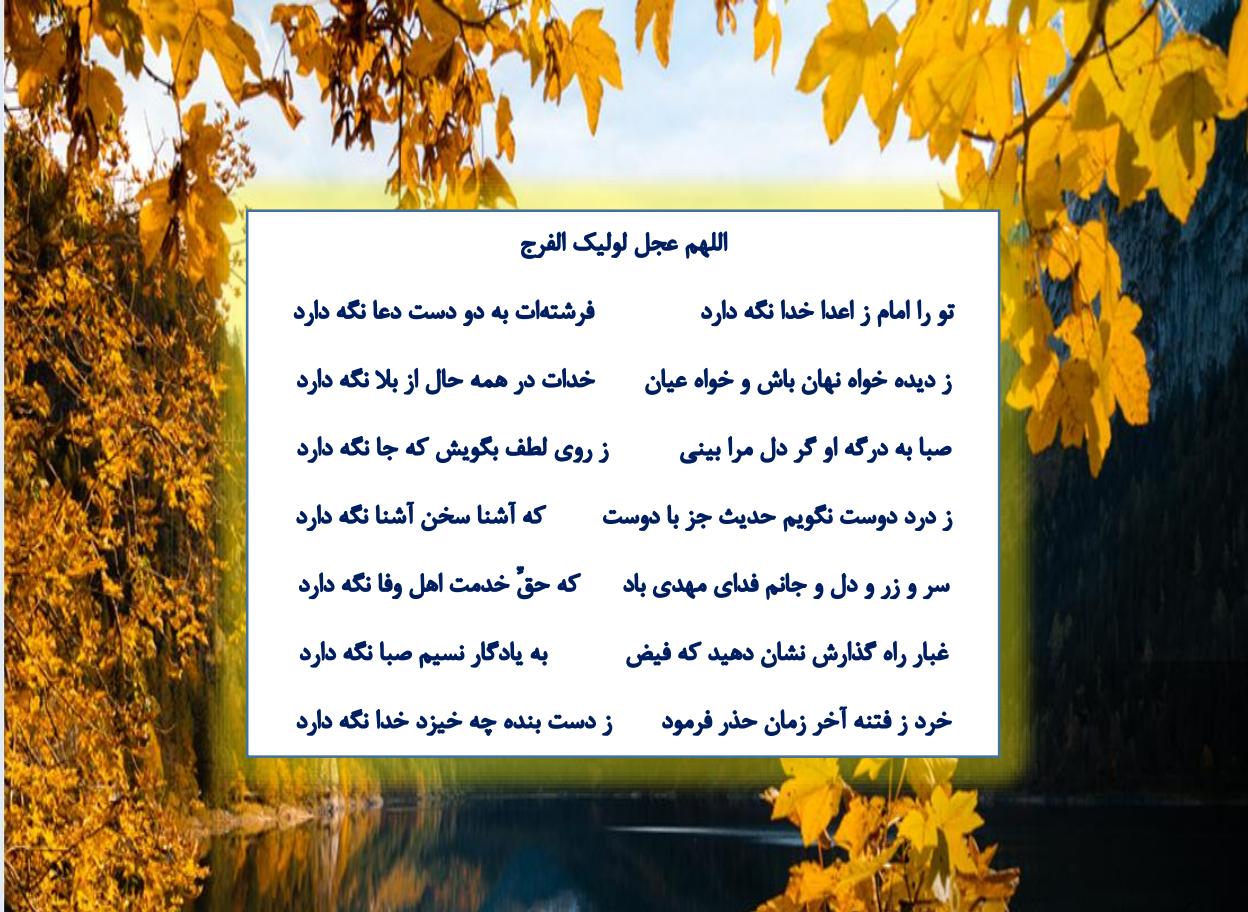

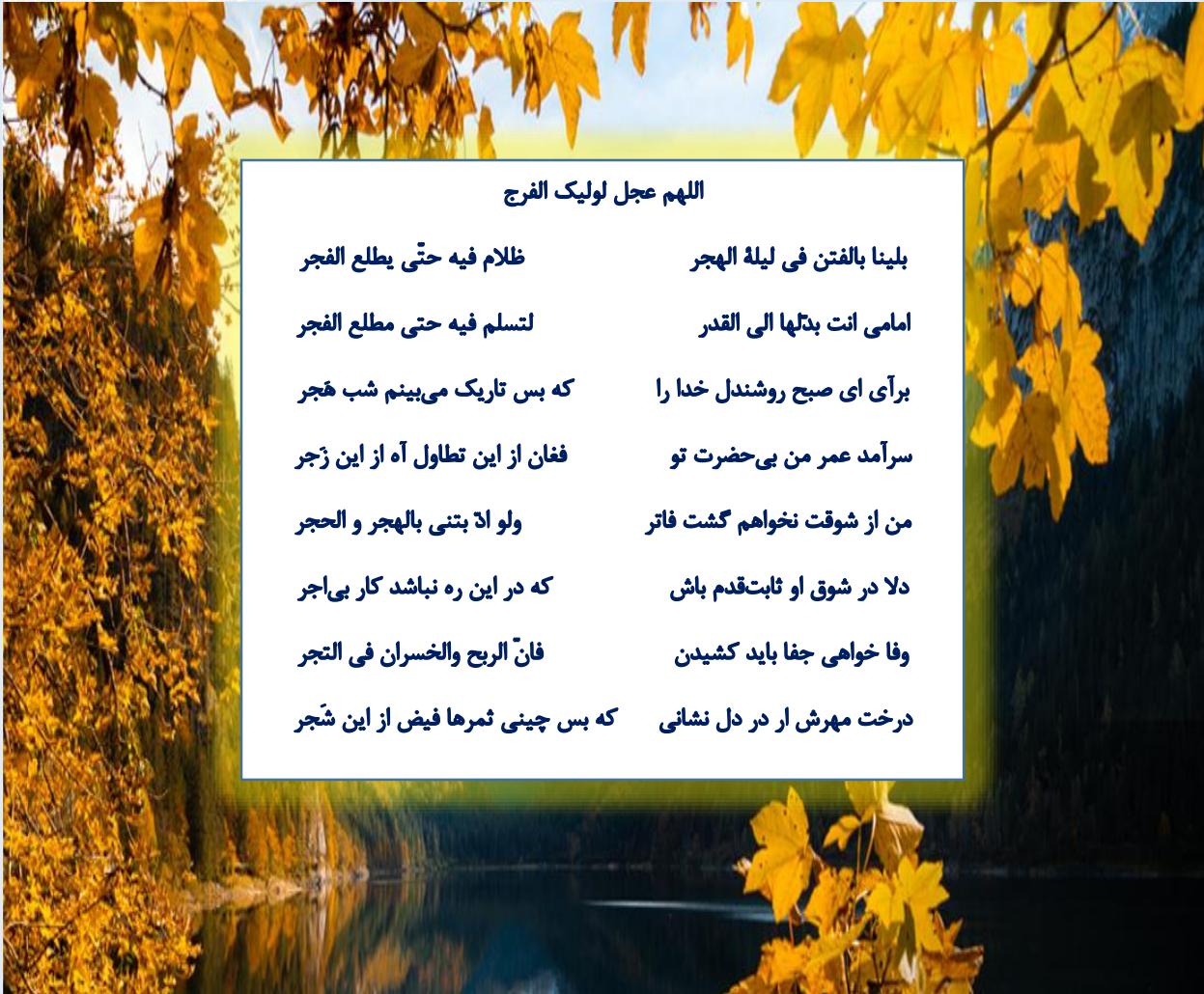

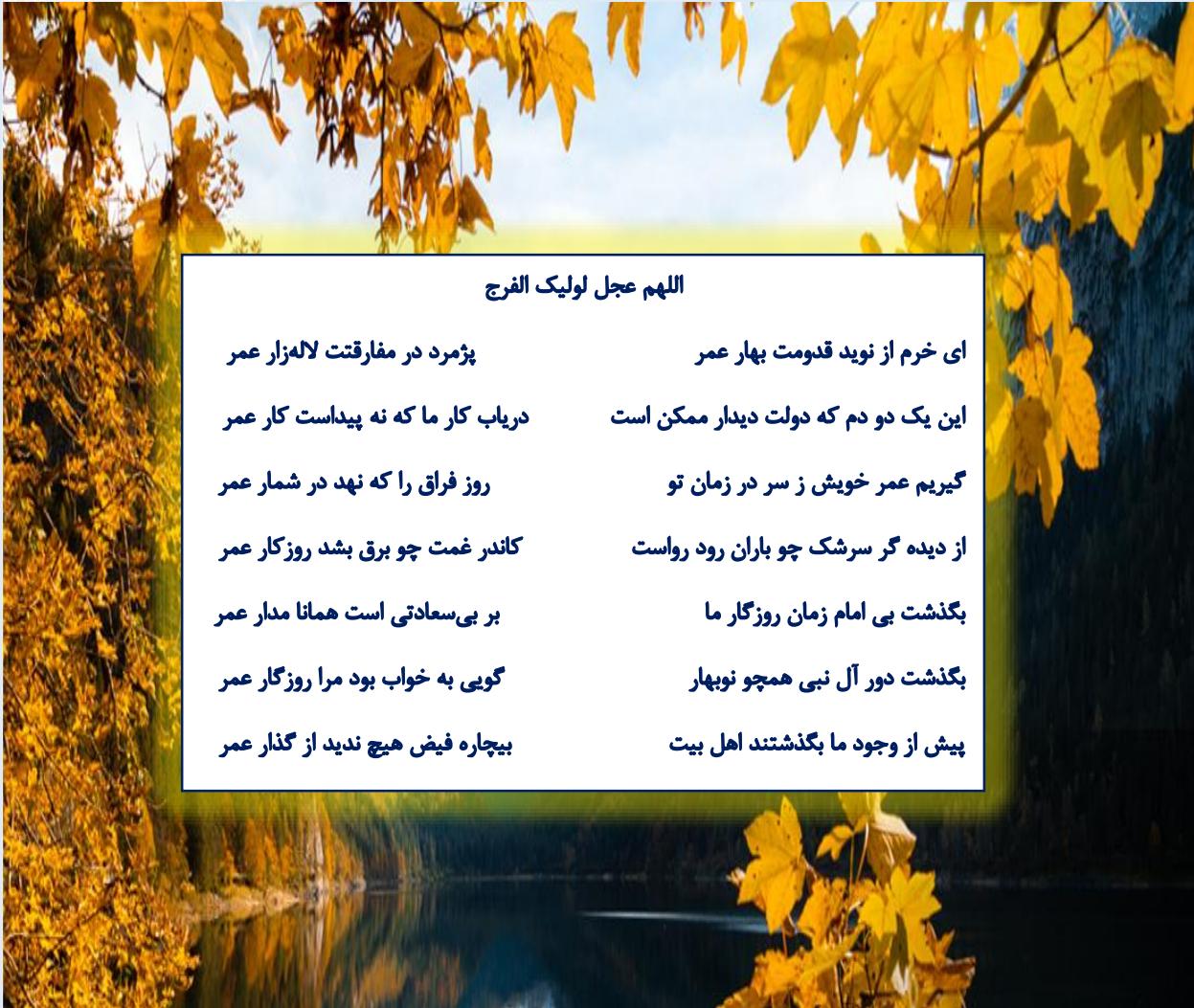

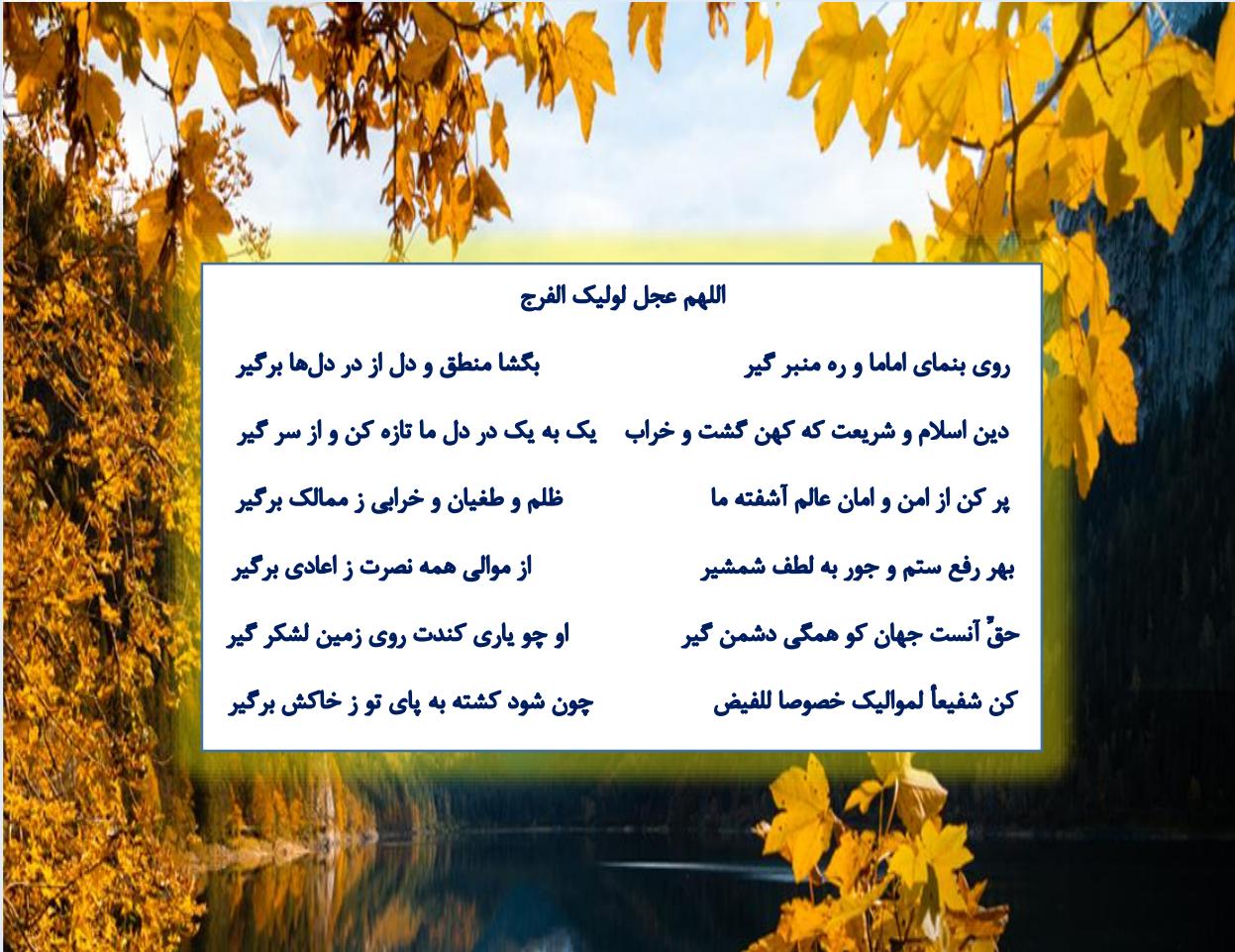

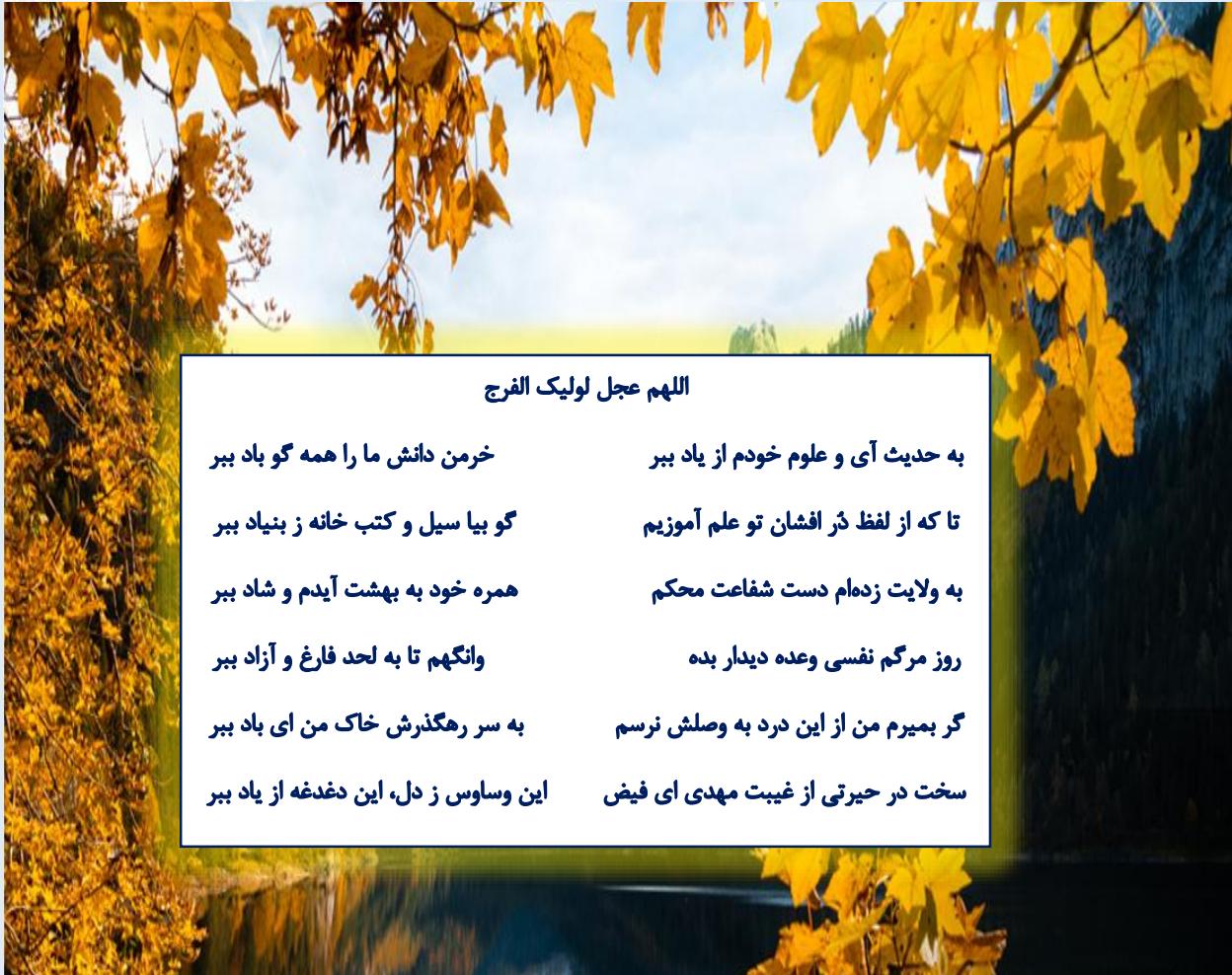

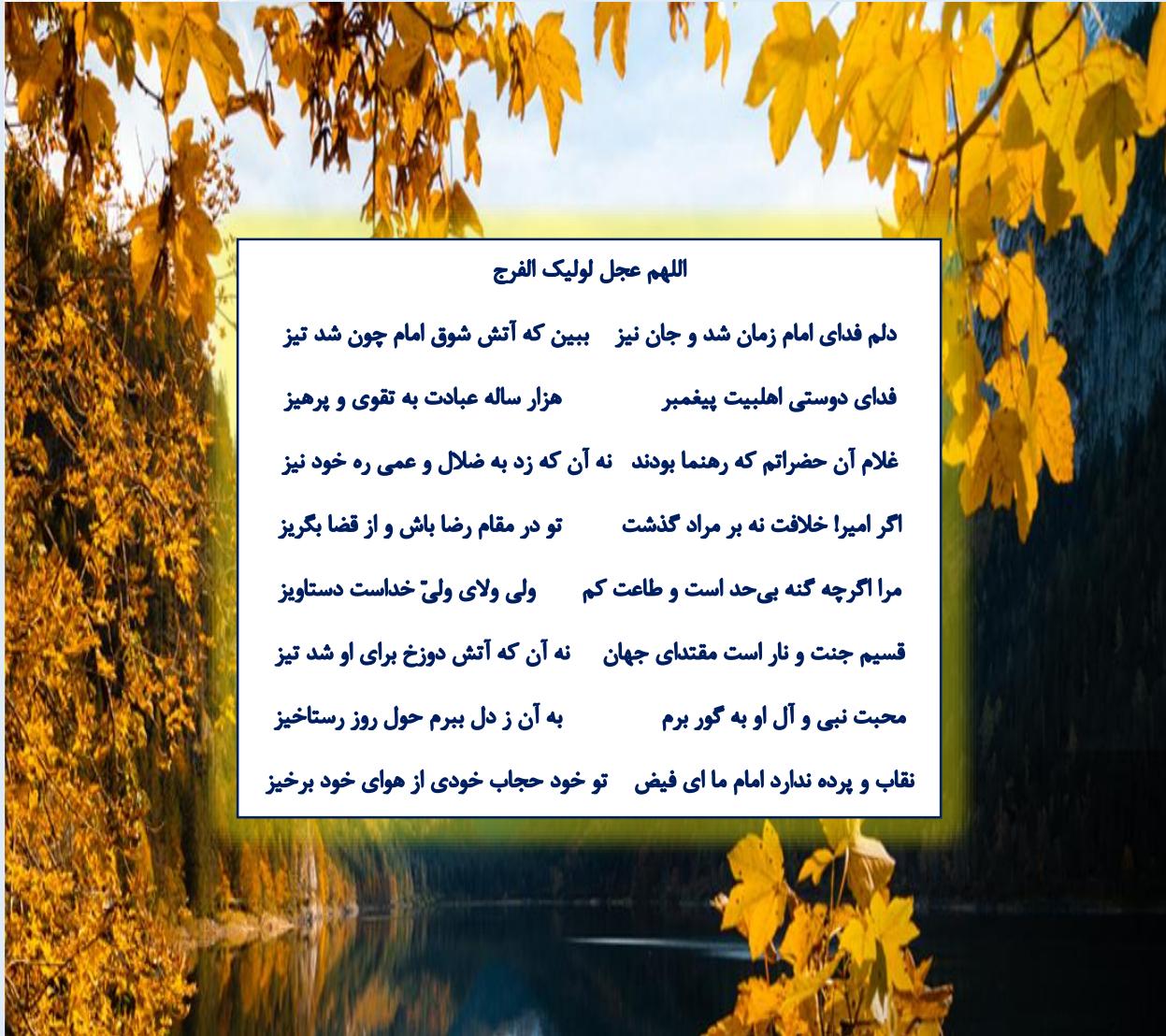

اللهم عجل لوليک الفرج

دلم فدای امام زمان شد و جان نیز ببین که آتش شوق امام چون شد تیز
福德ای دوستی اهلیت پیغمبر هزار ساله عبادت به تقوی و پرهیز
غلام آن حضراتم که رهمنما بودند نه آن که زد به ضلال و عمدی ره خود نیز
اگر امیرا خلافت نه بر مراد گذشت تو در مقام رضا باش و از قضا بگریز
مرا اگرچه گنه بی حد است و طاعت کم ولی ولای ولی خداست دستاویز
قسیم جنت و نار است مقتدای جهان نه آن که آتش دوزخ برای او شد تیز
محبت نبی و آآل او به گور برم به آن ز دل برم حول روز رستاخیز
نقاب و پرده ندارد امام ما ای فیض تو خود حجاب خودی از هوا خود برخیز

اللهم عجل لوليك الفرج

مهم ما به قدم ولى خویش بساز!
خداي عزوجل کارساز بندمنوازا!

ميان خلق غريبيم اي غريبنواز
به دست خویش اسیريم فکک الاسرا

به مکرو حيله و کبر و حسد به رمز و لماز
جماعتي که ز ابلیس بردهاند گرو

زنند دم ز حقیقت به نزد اهل مجاز
به اهل علم شبیهند در میان عوام

نمیم را همه مشاه بریه را همتاز
همه اثیم و زنمیند، خیر را مناع

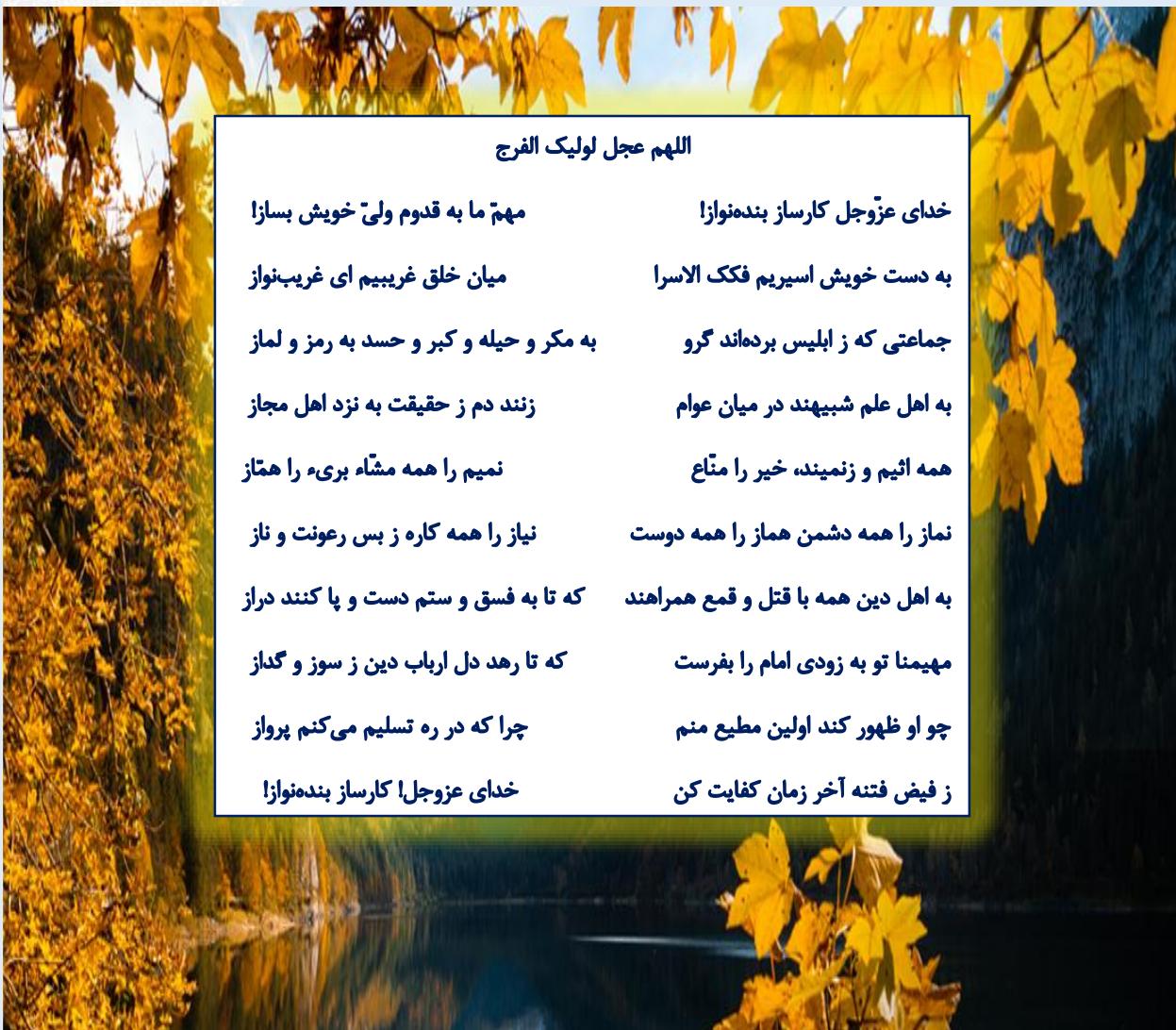
نیاز را همه کاره ز بس رعونت و ناز
نماز را همه دشمن هماز را همه دوست

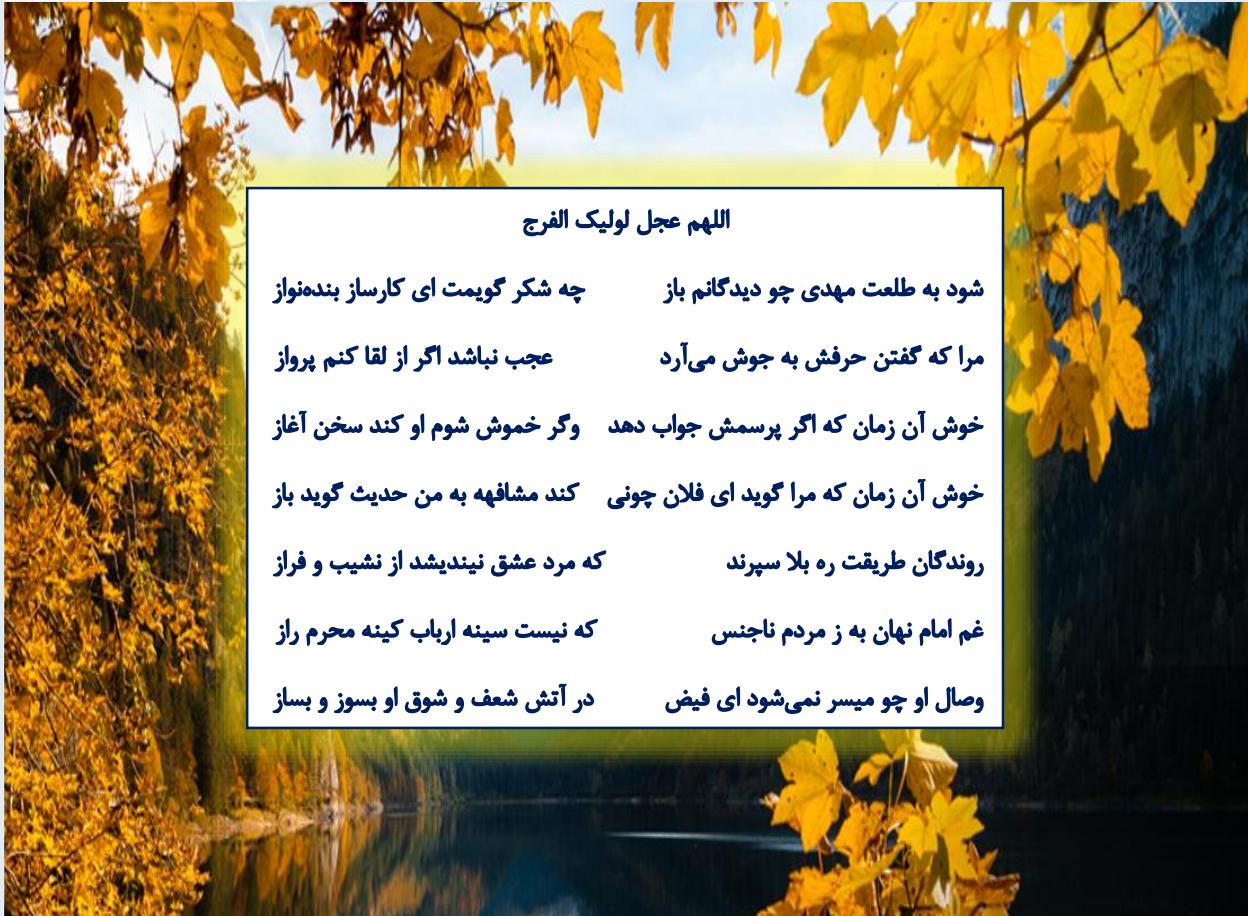
که تا به فسق و ستم دست و پا کنند دراز
به اهل دین همه با قتل و قمع همراهند

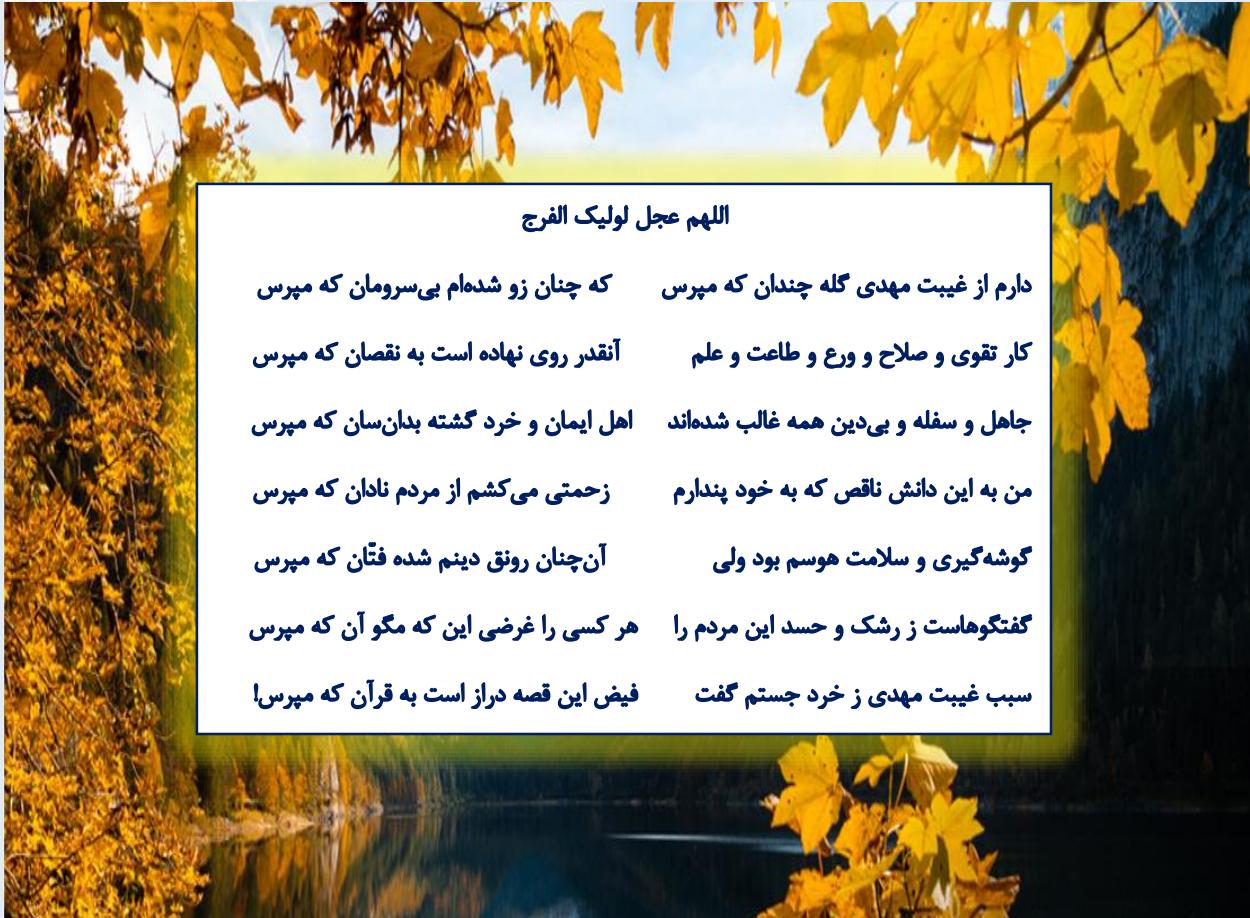
که تا رهد دل ارباب دین ز سوز و گداز
مهیمنا تو به زودی امام را بفرست

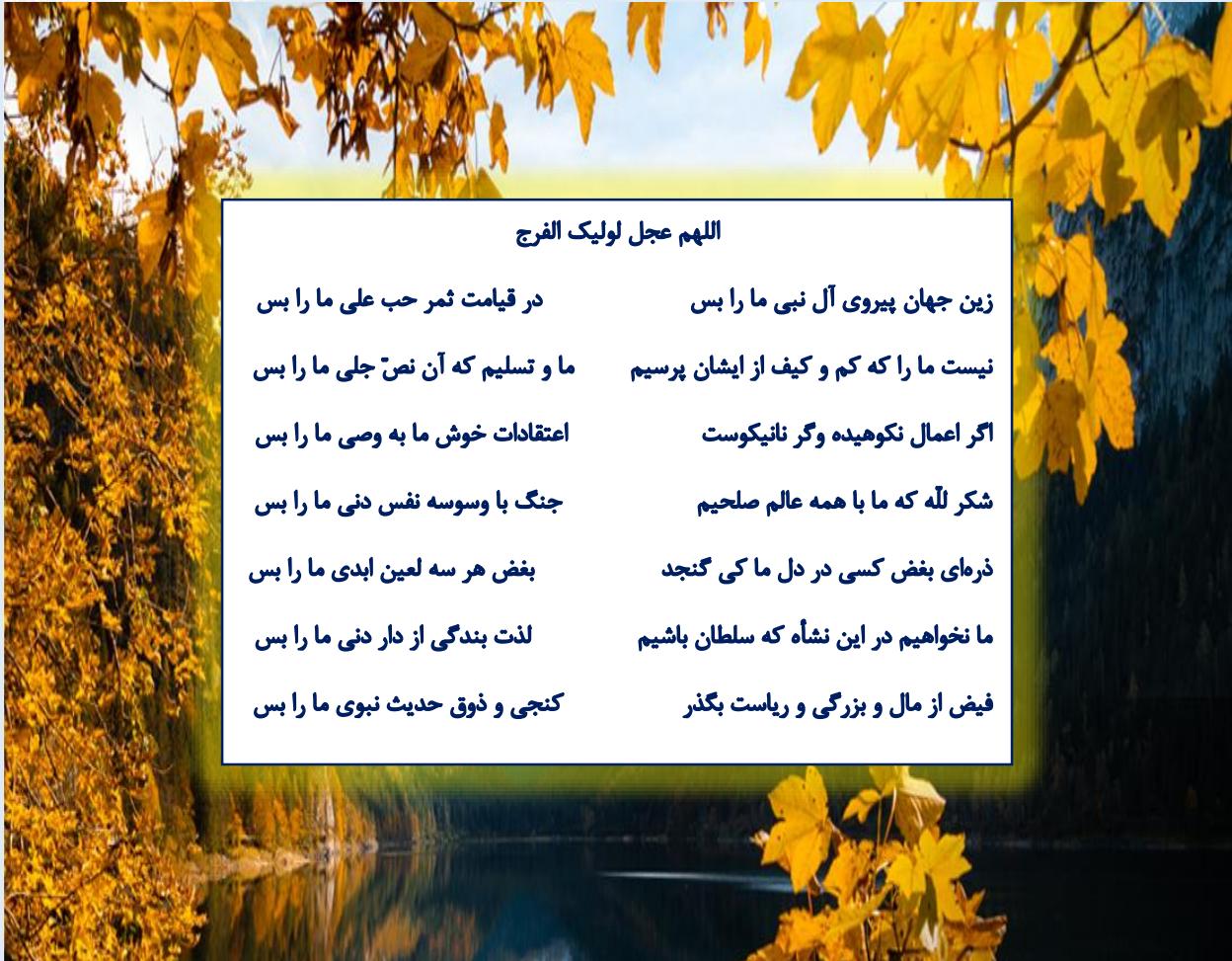
چرا که در ره تسليم می کنم پرواز
چو او ظهور کند اولین مطیع من

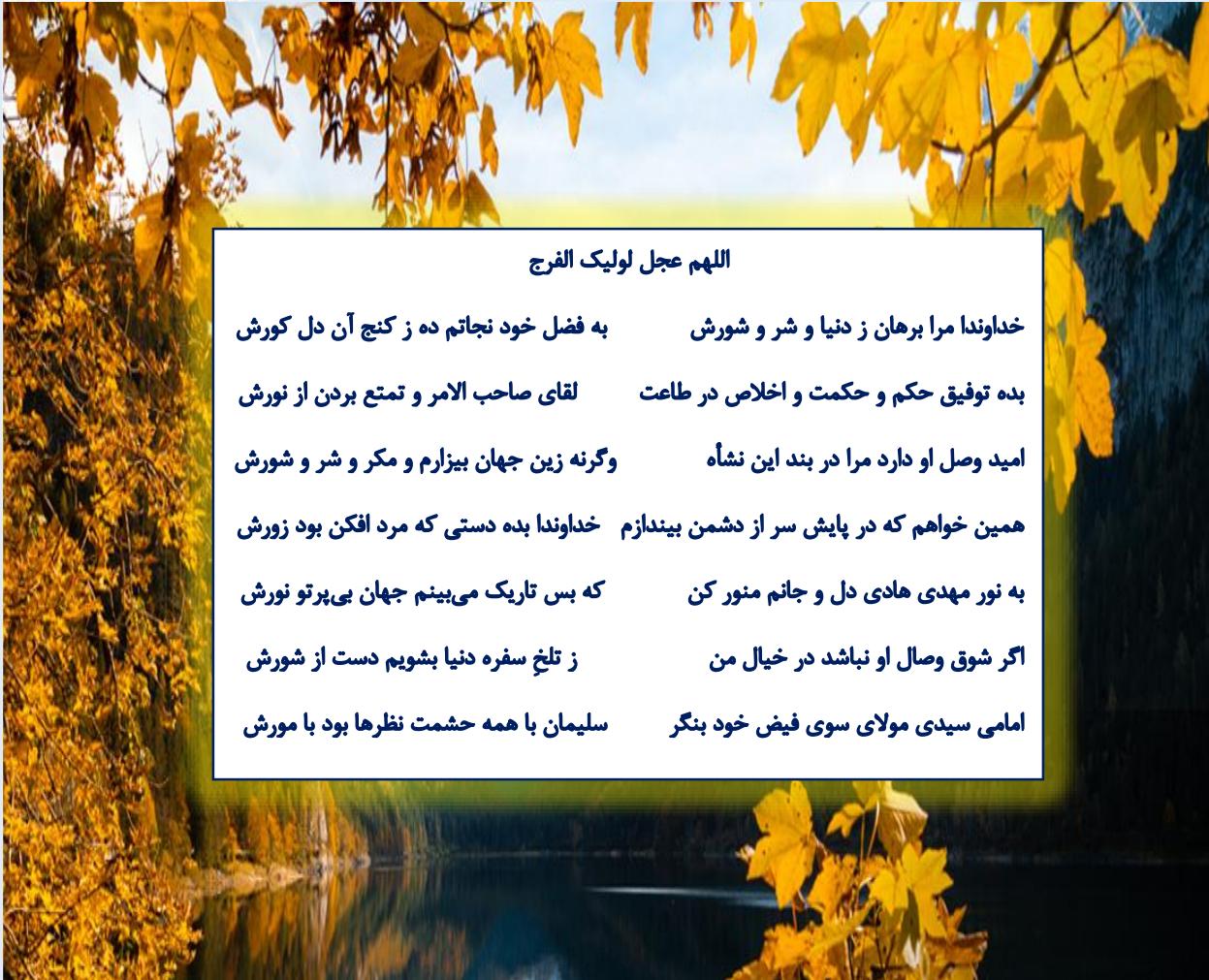
خدای عزوجل! کارساز بندمنوازا!
ز فیض فتنه آخر زمان کفایت کن

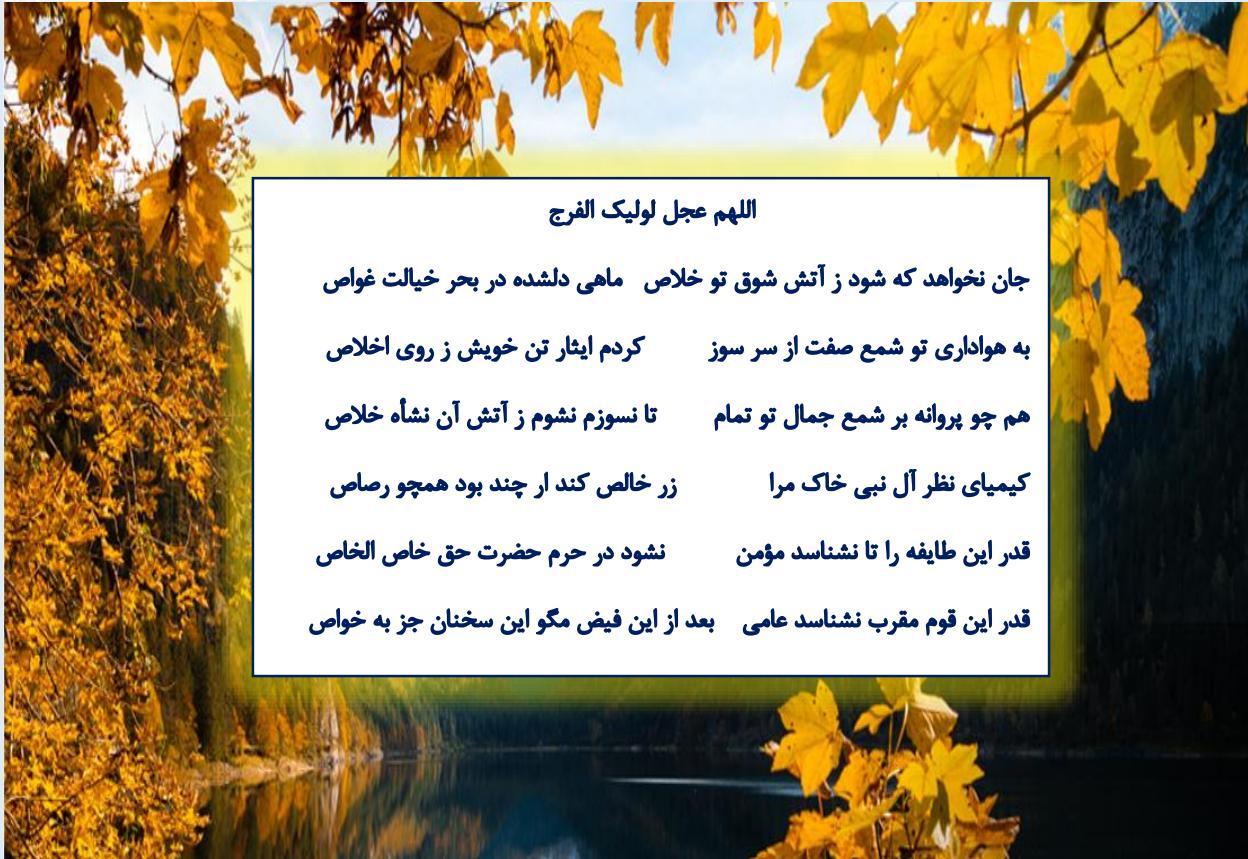

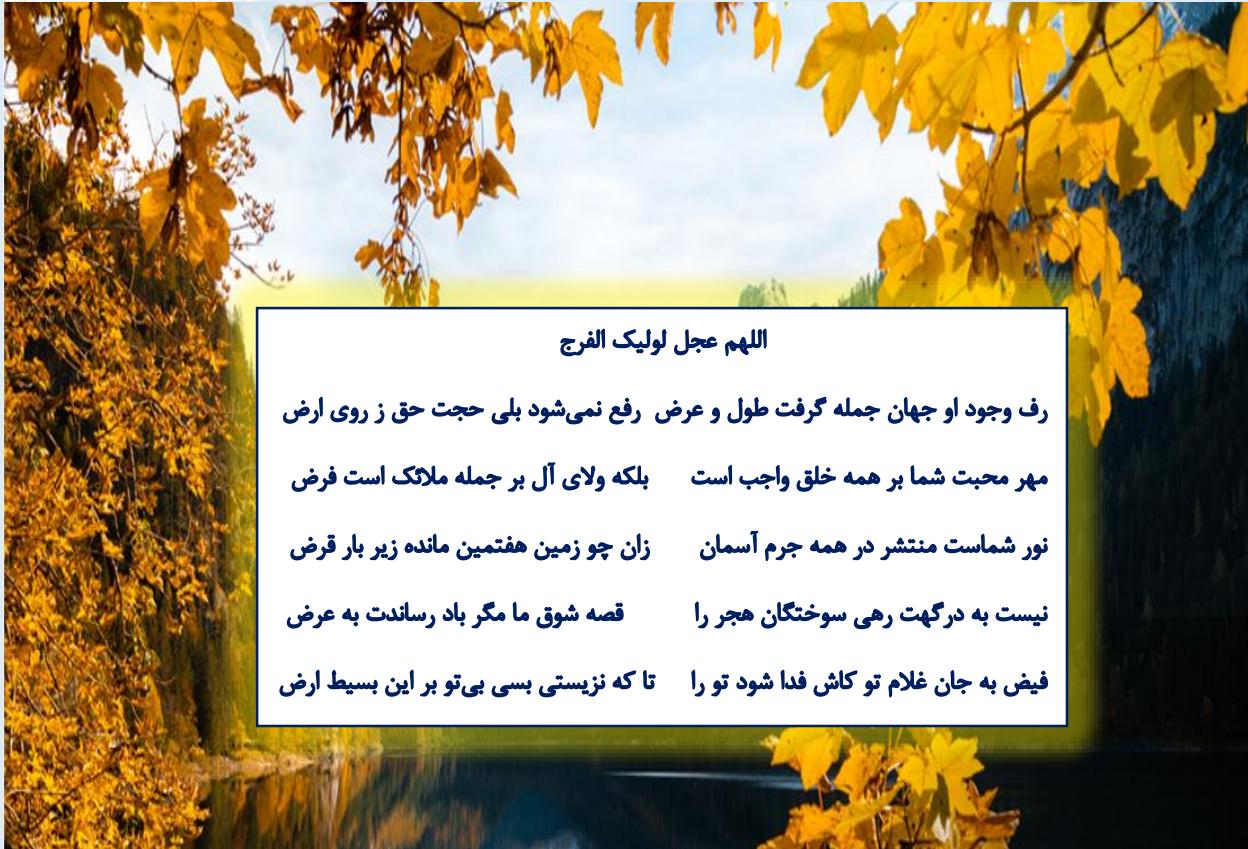

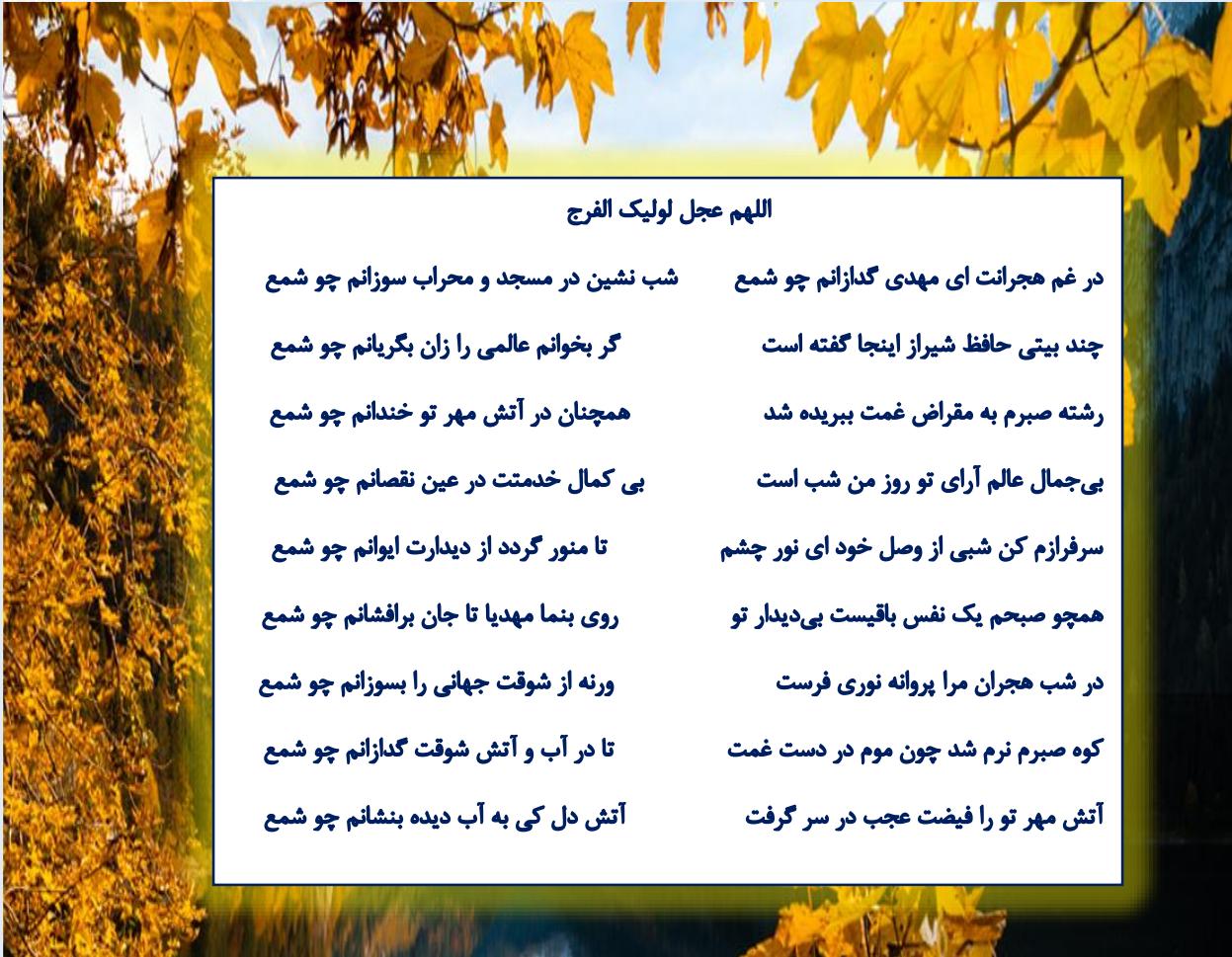

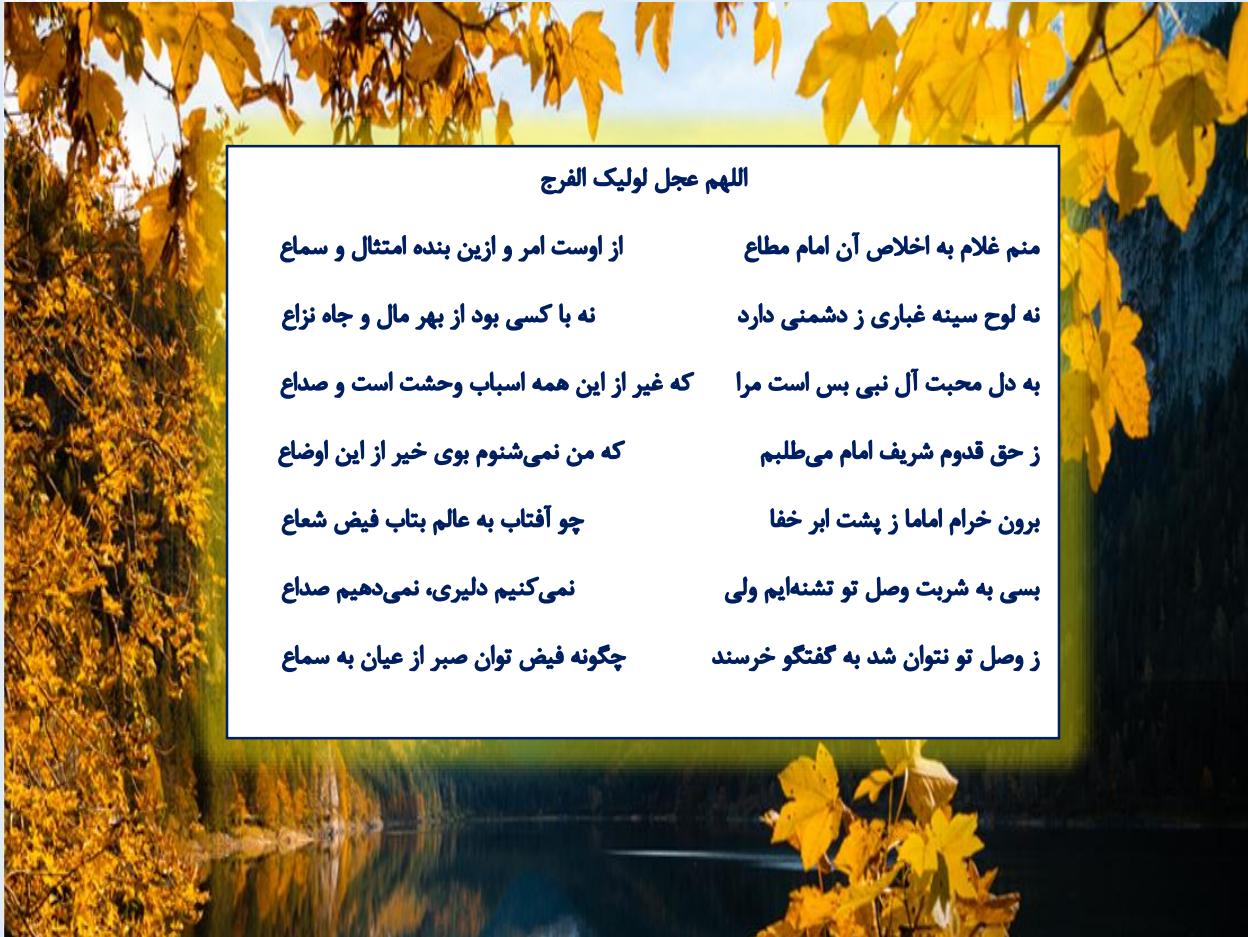

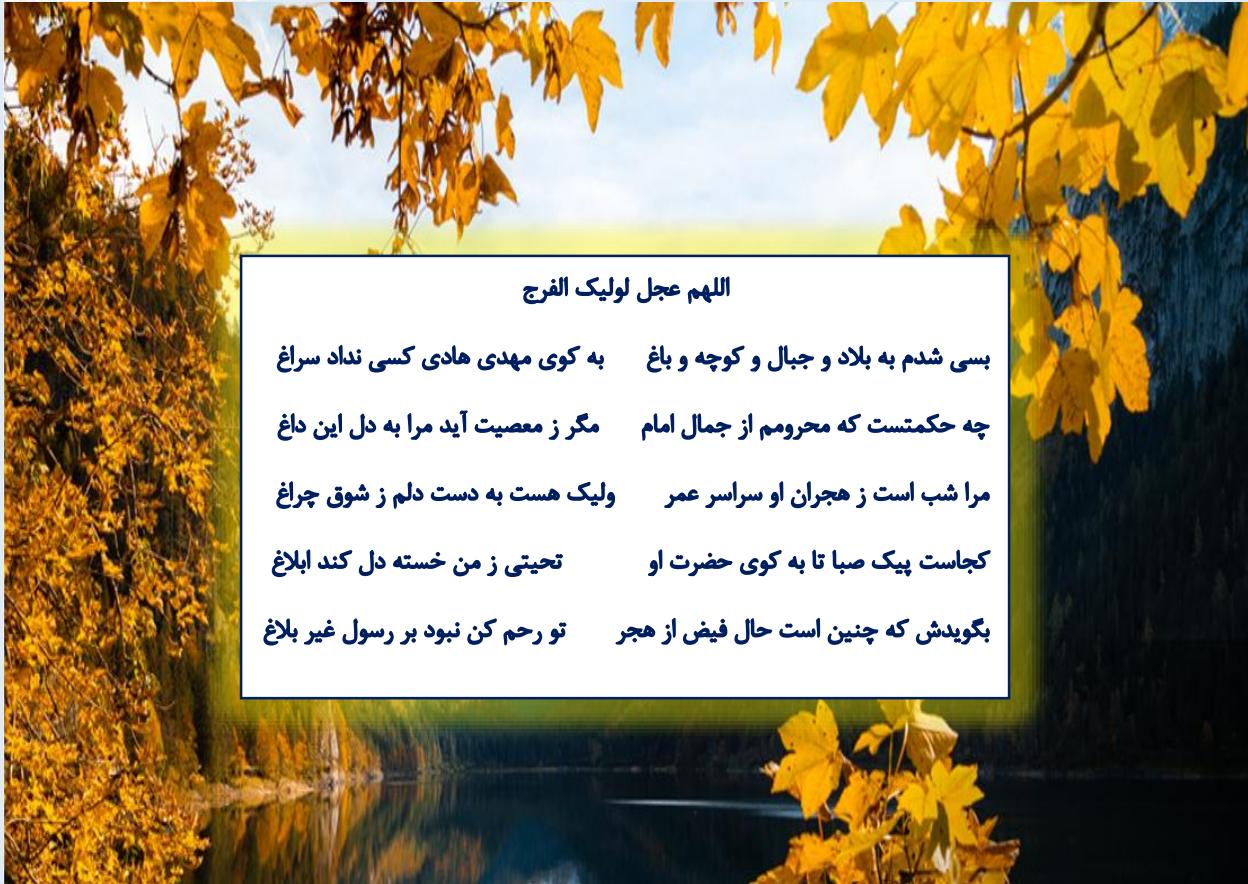
اللهم عجل لوليک الفرج

در غم شوق تو سخن کس ننوشت بدین نمط خوش تر از این کسی نگفت نیست در این سخن غلط
از هوس لقات کان ز آب حیات خوشر است
گشته روان ز دیده ام چشمہ آب همچو شط
گاه به آب می کشم آتش شوق همچو بط
کی به غلامی خودم عز قبول می دهی
کس ز غم فراق تو اشک نریخت همچو فیض
کس به هوای وصل تو شعر نگفت بدین نمط
در حق بندگان تو گشت درست این غلط
حافظ خوش غزل سرود این دو سه بیت بهر غیر

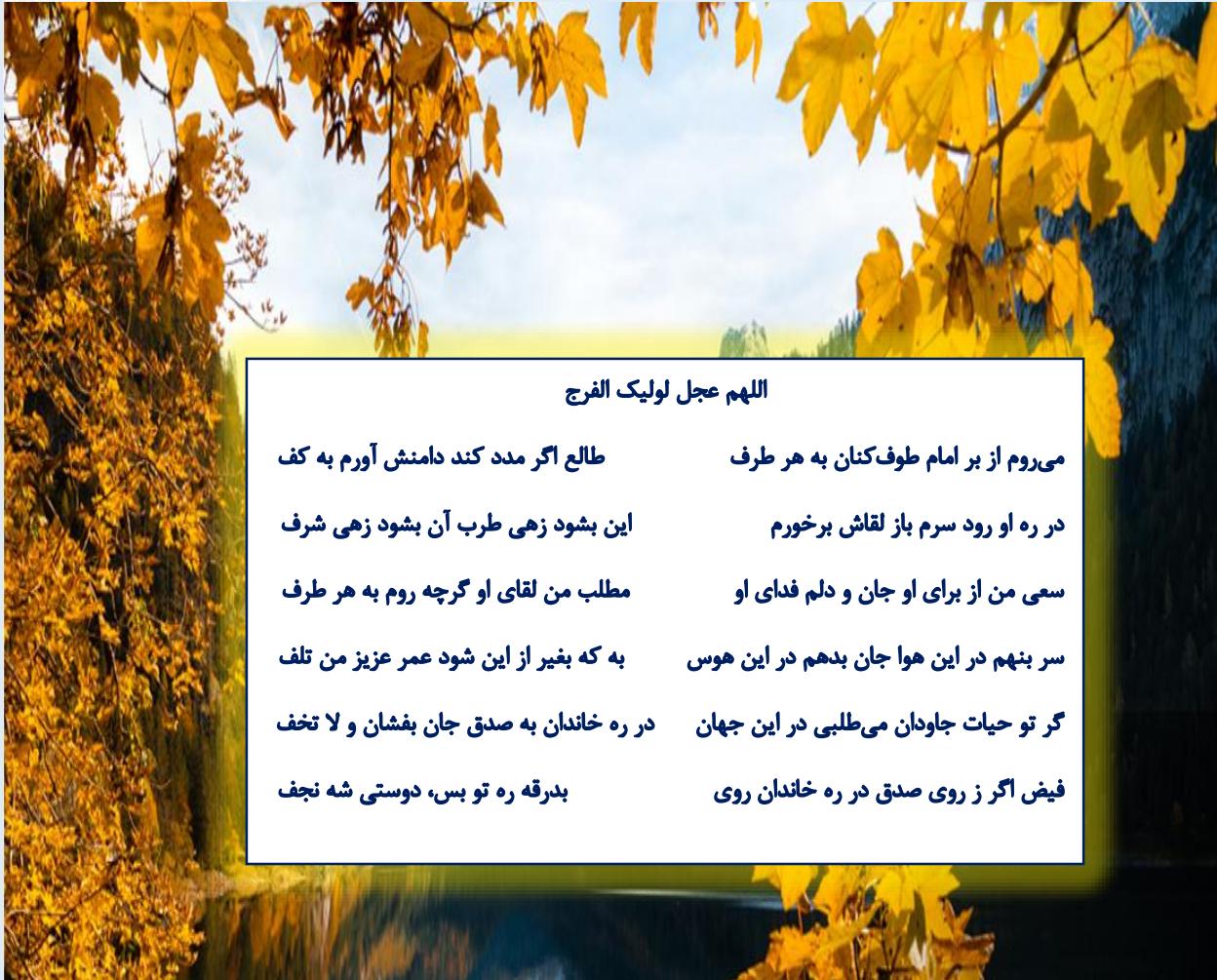

اللهم عجل لوليك الفرج

بسی شدم به بلاد و جبال و کوچه و باغ به کوی مهدی هادی کسی نداد سراغ
چه حکمتست که محروم از جمال امام مگر ز معصیت آید مرا به دل این داغ
مرا شب است ز هجران او سراسر عمر ولیک هست به دست دلم ز شوق چراغ
کجاست پیک صبا تا به کوی حضرت او تحيیتی ز من خسته دل کند ابلاغ
بگویدش که چنین است حال فیض از هجر تو رحم کن نبود بر رسول غیر بلاغ

اللهم عجل لوليک الفرج

سلوک راه حق و خدمت امام شفیق
گرت مدام میسر شود زهی توفیق

جهان و کار جهان جمله هیچ در هیچ است که نیست راهنمائی به حق جدیر و حقیق

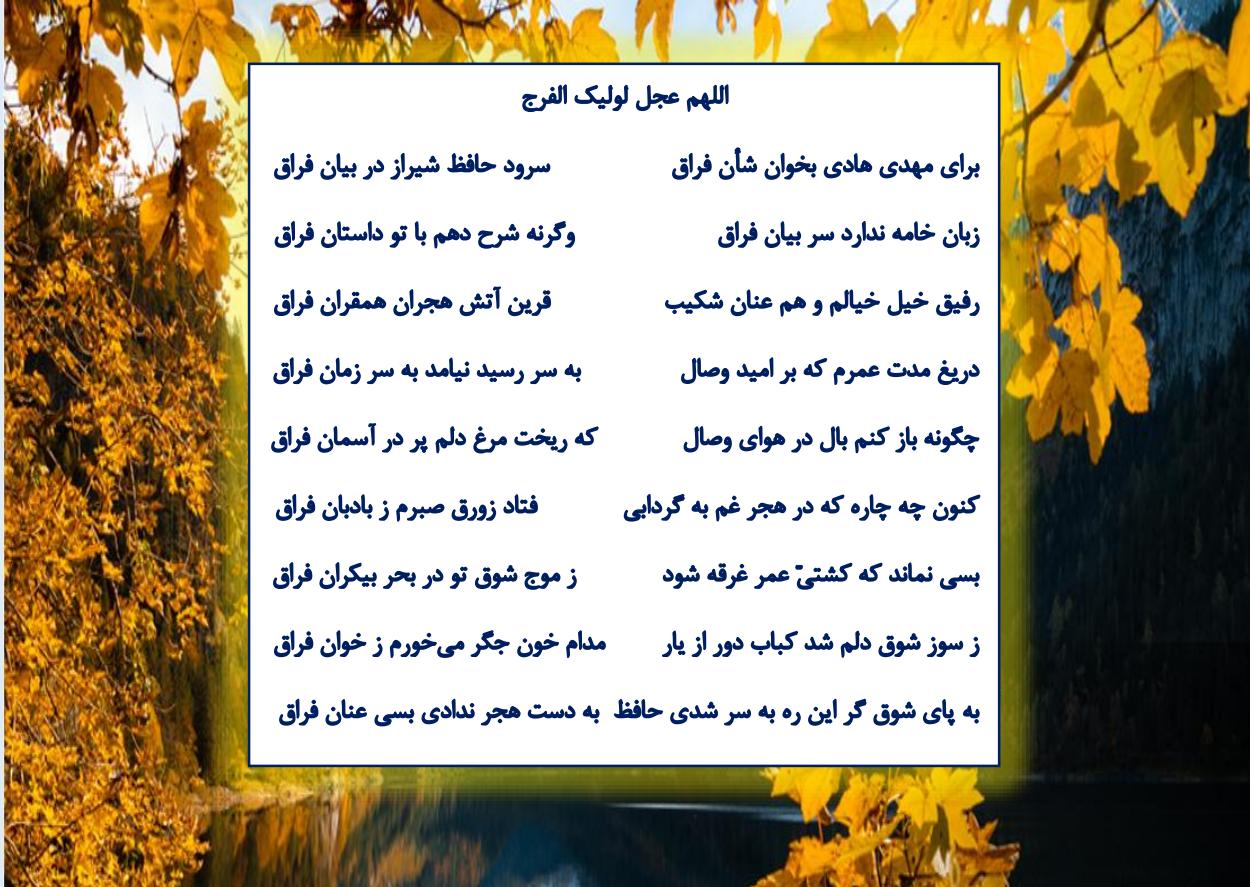
بسی مسائل دینیه خورده است گره
مگر امام گشاید به ناوک تحقیق

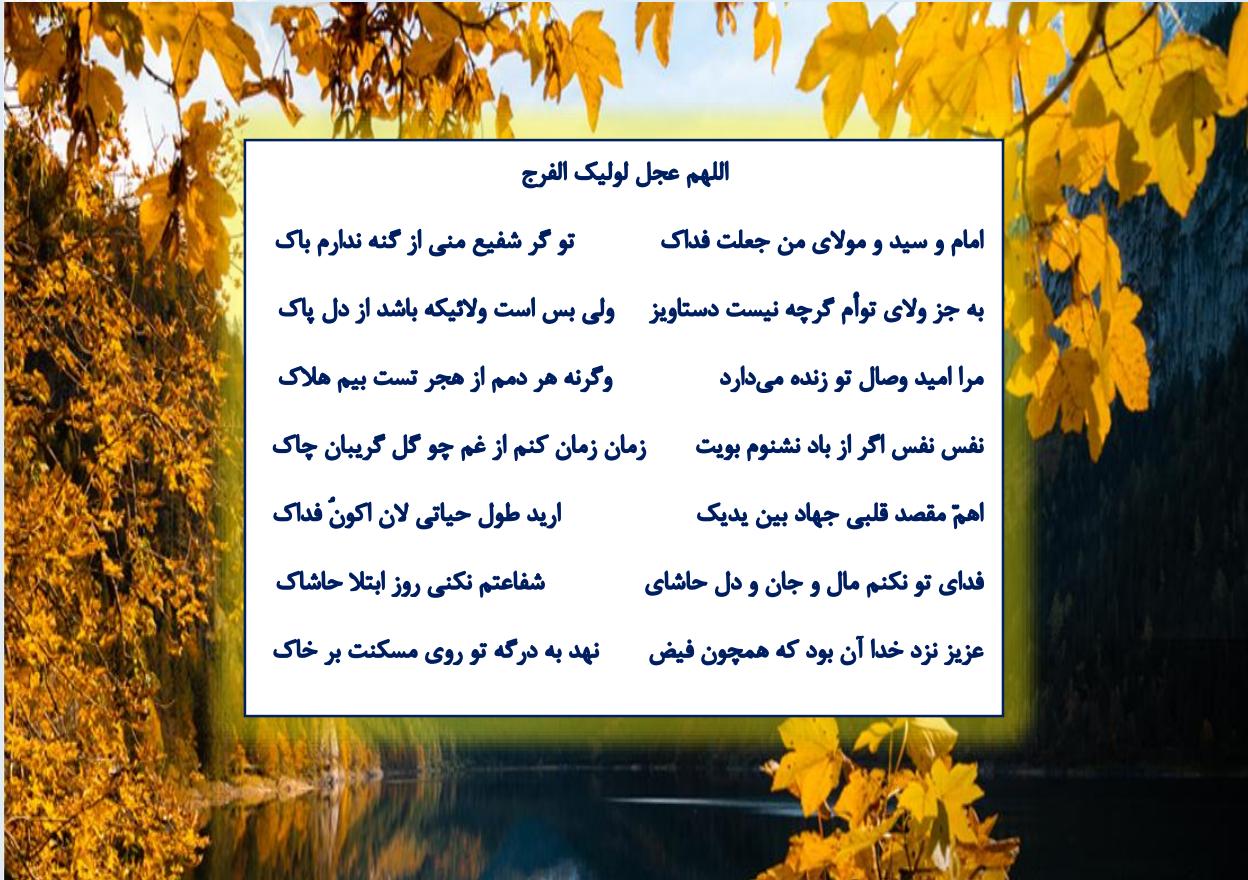
کجاست راهنمائی به سوی منزل او
که ما به خویش نبردیم ره به هیچ طریق

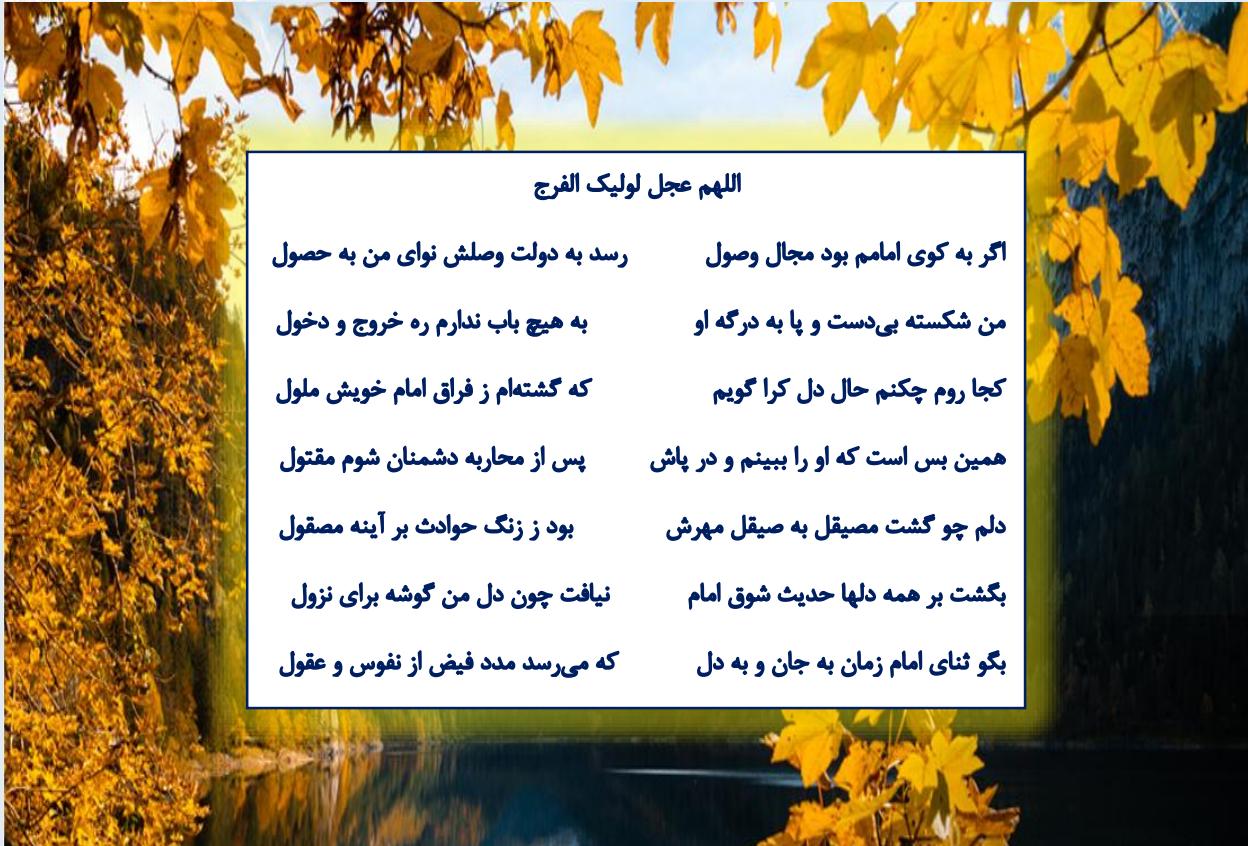
خفای او ز نظرهای غیبتیش در چاه
به غور آن نرسد صد هزار فکر عمیق

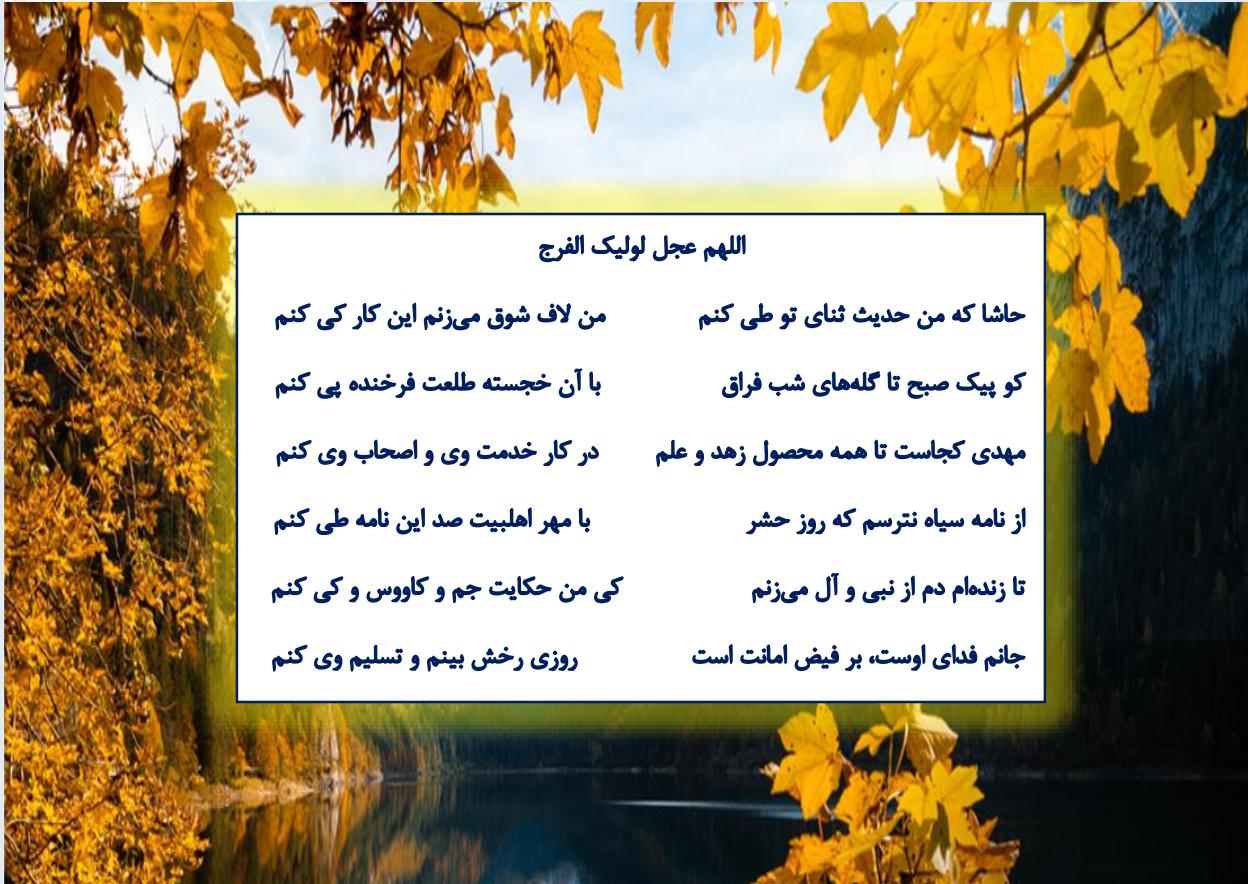
برون خراما ااما و راه حق بنمای
که در کمینگه دینند قاطعان طریق

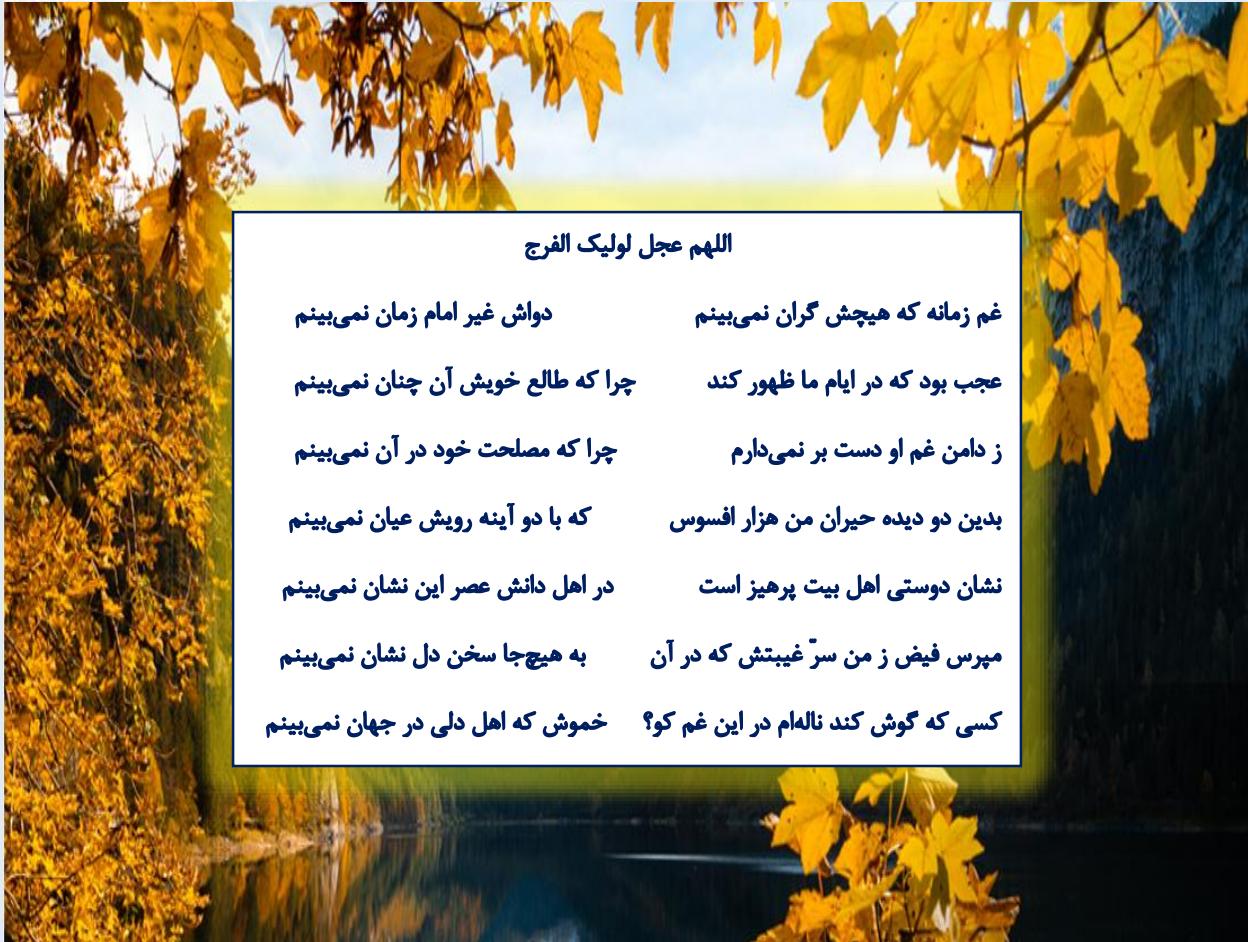
دریغ و درد که بگذشت عمر فیض و نیافت
سعادت شرف خدمتش به هیچ طریق

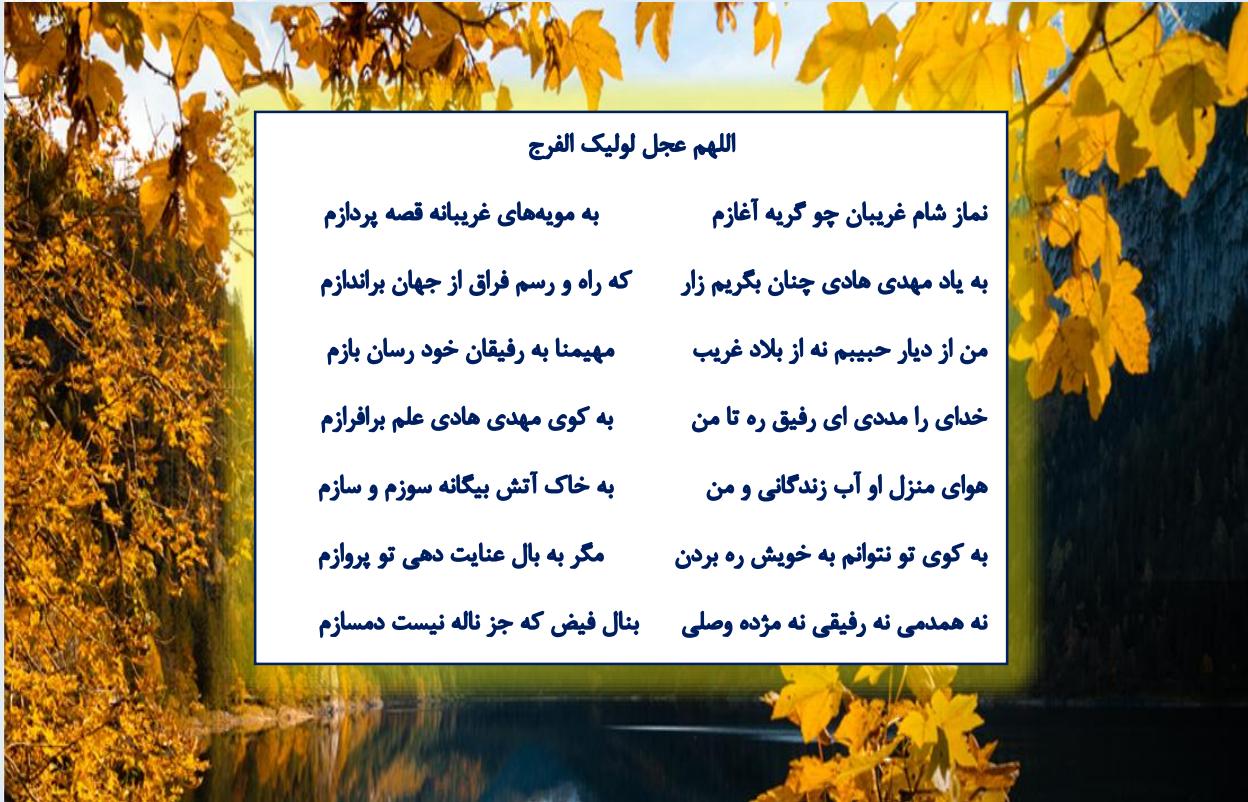

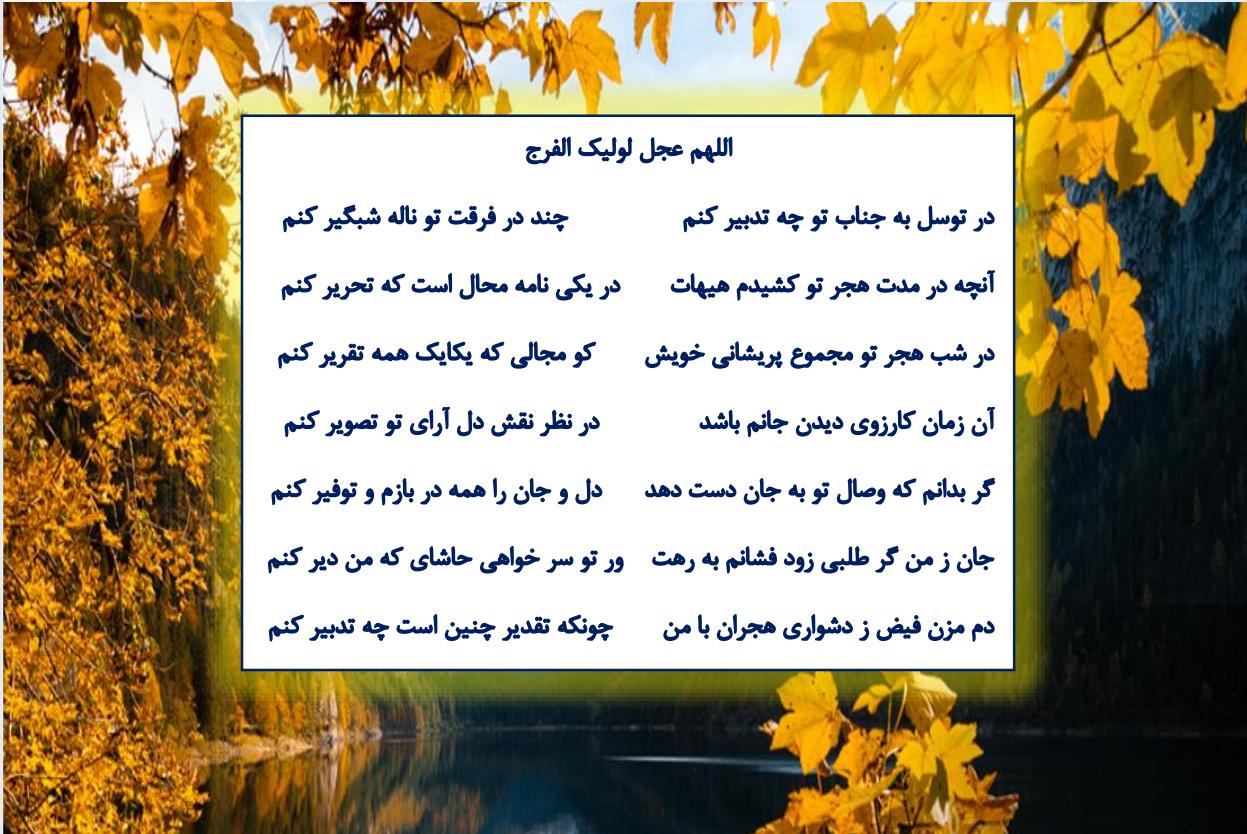
اللهم عجل لوليک الفرج

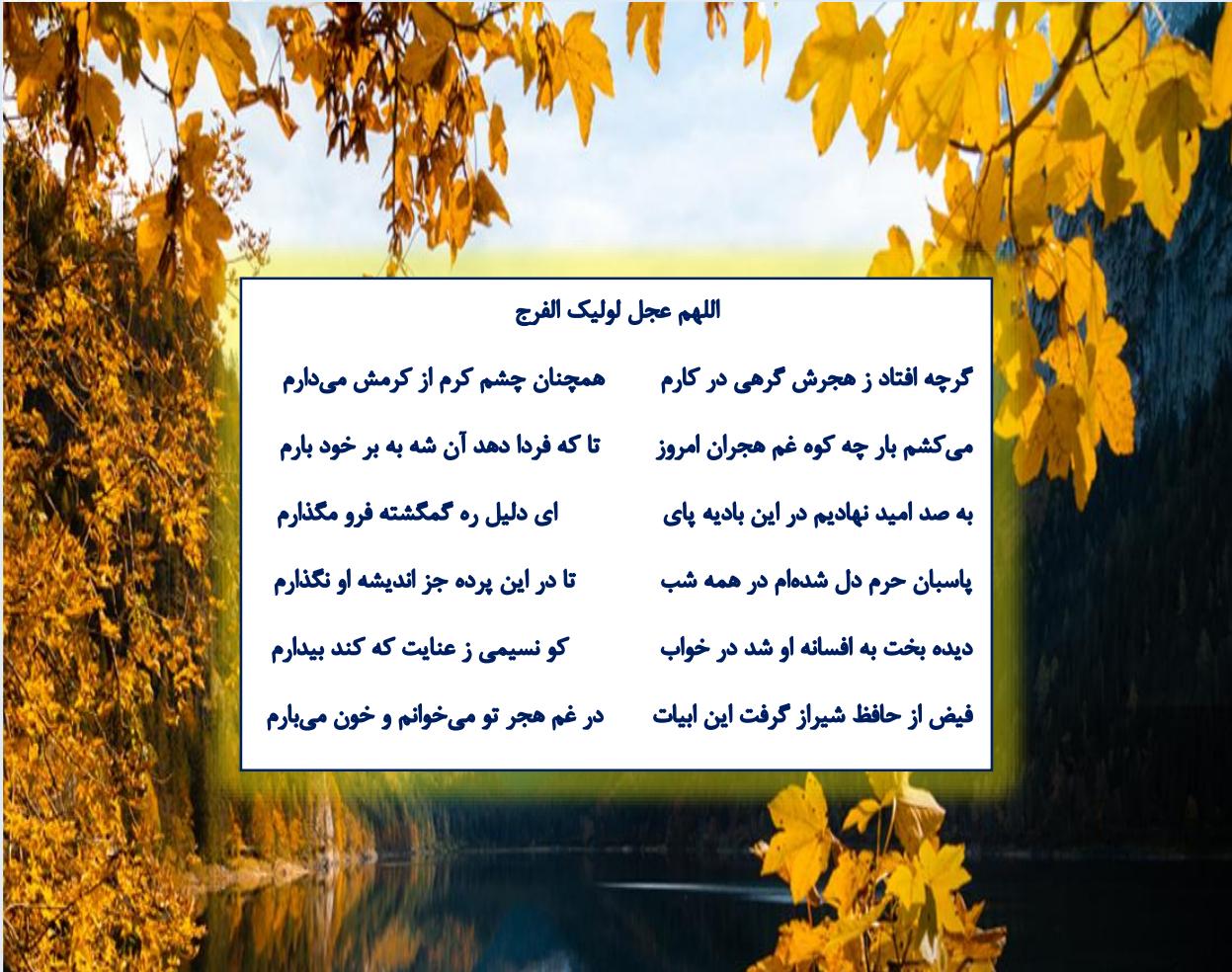
حاجت خود به بر قاضی حاجات بریم
 همچو موسی ارنی گوی به میقات بریم
 از خدا خدمت او را به تصرع طلبیم
 ما خود آن حال نداریم مقام تو کجاست
 نارسیده به وصالت ز جهان گر برویم
 فتنه می بارد از این قصر مقرنس برخیز
 در بیابان غمتم گم شدن آخر تا چند
 کوس ناموس تو از کنگره عرش زنیم
 خاک گوی تو به صحرای قیامت فردا
 غیر جان چیست که تا در قدمش افشاریم
 خیز تا چاره این غم به مناجات بریم
 فیض بیهوده مکن بر سر هر کوی خوش
 مقصود اصلی دل را که لقای مهدی است
 به مناجات مگر ره به ملاقات بریم
 مگر از رهگذرت پی به مقامات بریم
 بس خجالت که از این حاصل اوقات بریم
 تا به ظلّ تو پناه از همه آفات بریم
 ره بپرسیم مگر پی به مهمات بریم
 غلّم مهر تو بر بام سماوات بریم
 همه بر فرق سر از بھر مباراکات بریم

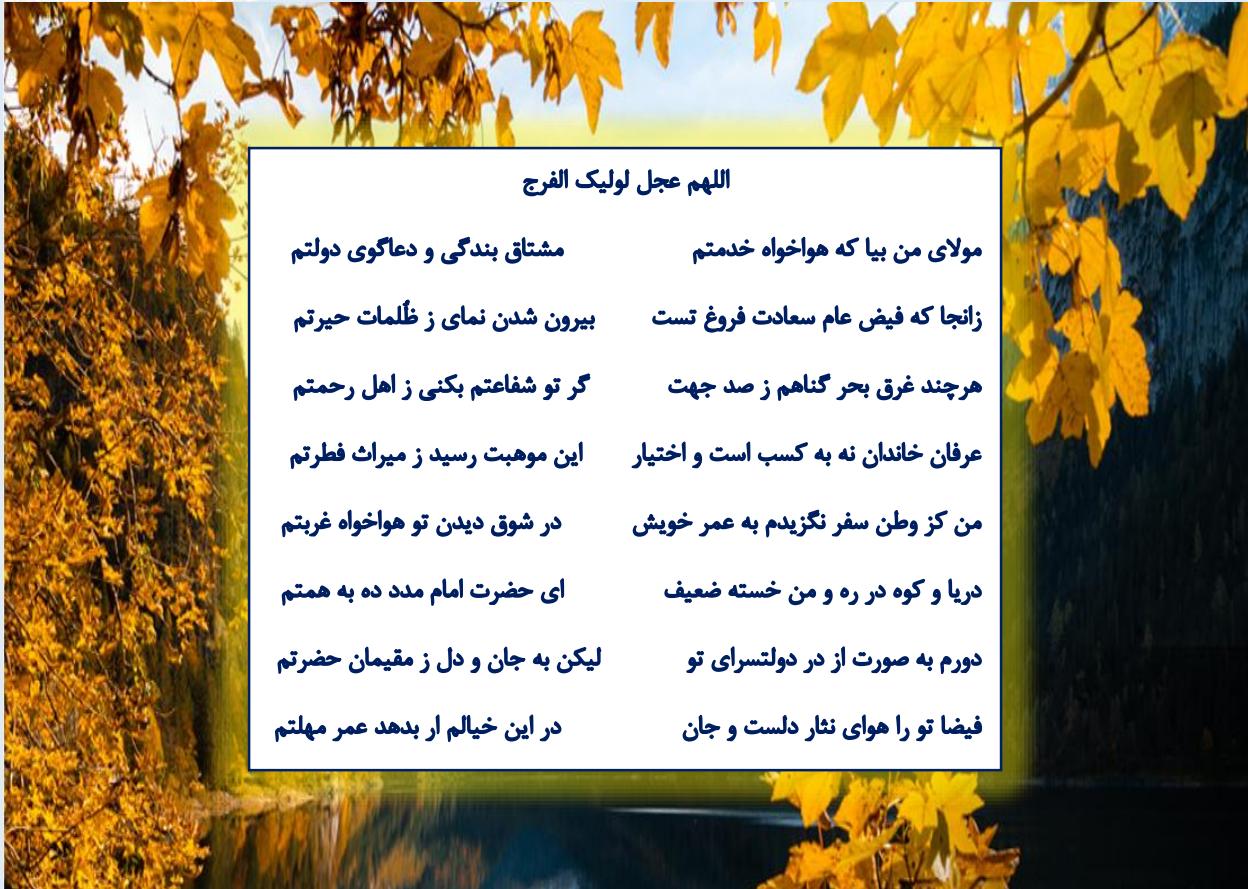

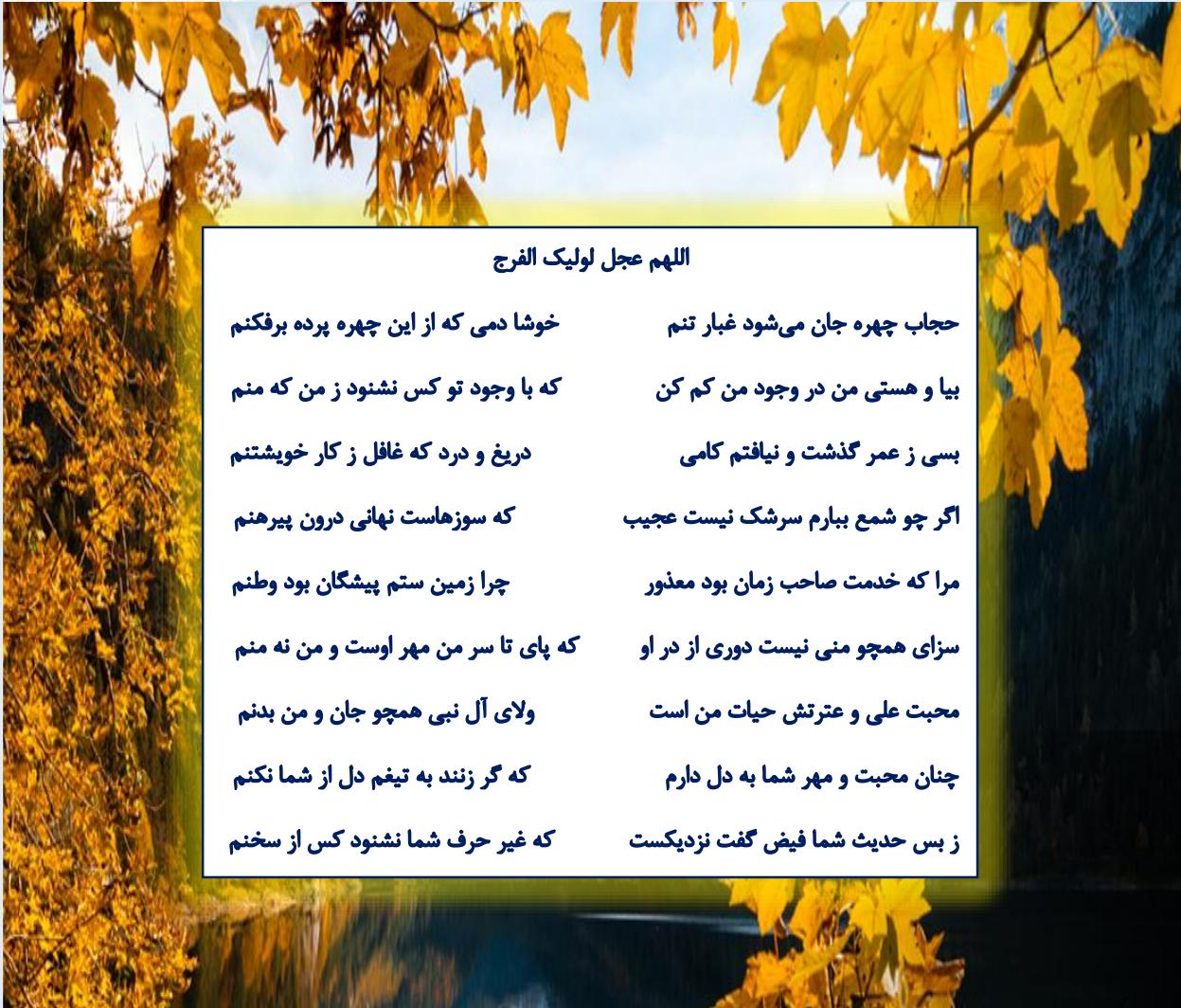

اللهم عجل لوليک الفرج

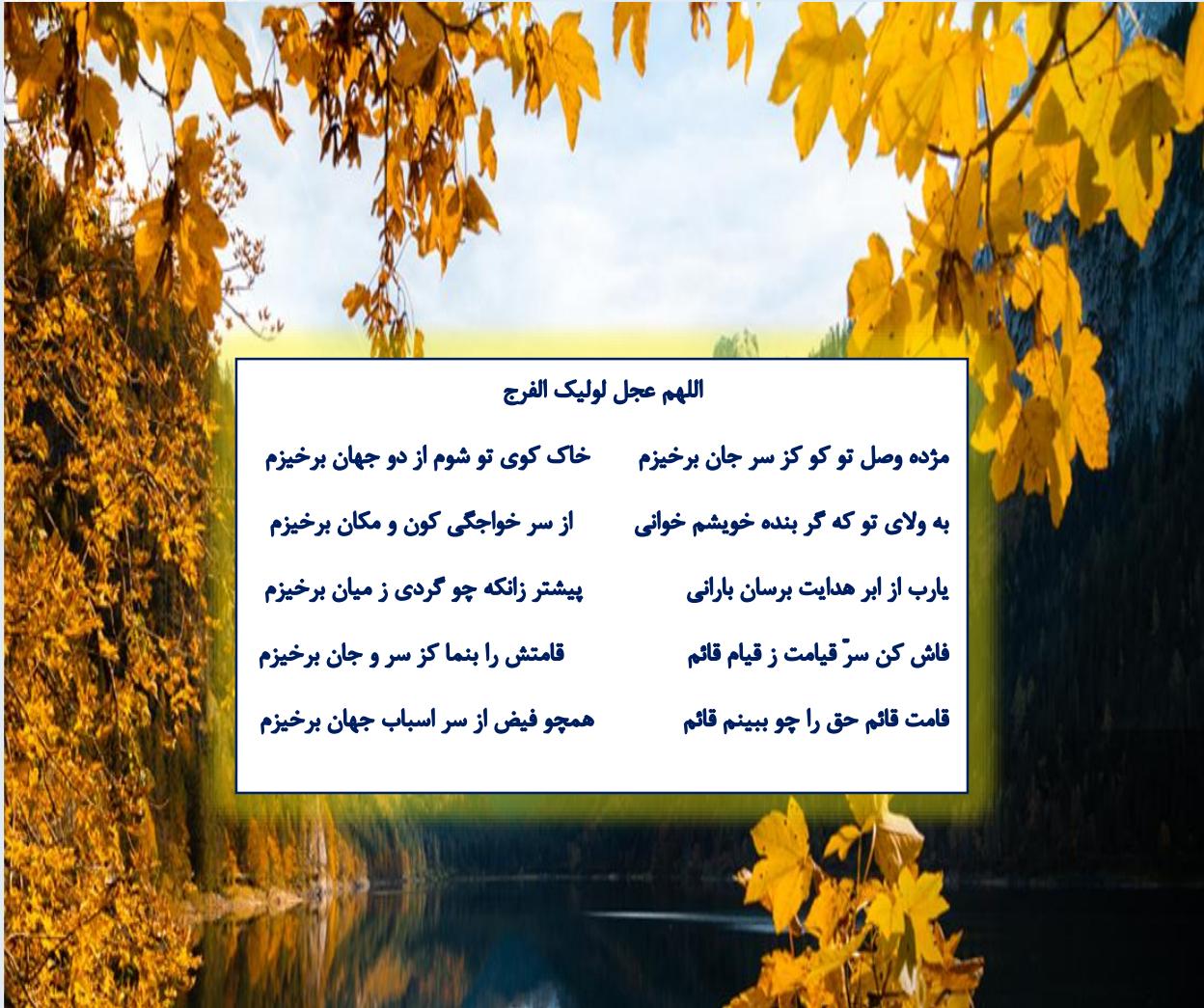
گرچه افتاد ز هجرش گرهی در کارم
همچنان چشم کرم از کرمش می دارم
می کشم بار چه کوه غم هجران امروز
تا که فردا دهد آن شه به بر خود بارم
ای دلیل ره گمکشته فرو مگذارم
به صد امید نهادیم در این بادیه پای
پاسبان حرم دل شدهام در همه شب
تا در این پرده جز اندیشه او نگذارم
کو نسیمی ز عنایت که کند بیدارم
دیده بخت به افسانه او شد در خواب
فیض از حافظ شیراز گرفت این ابیات
در غم هجر تو می خوانم و خون می بارم

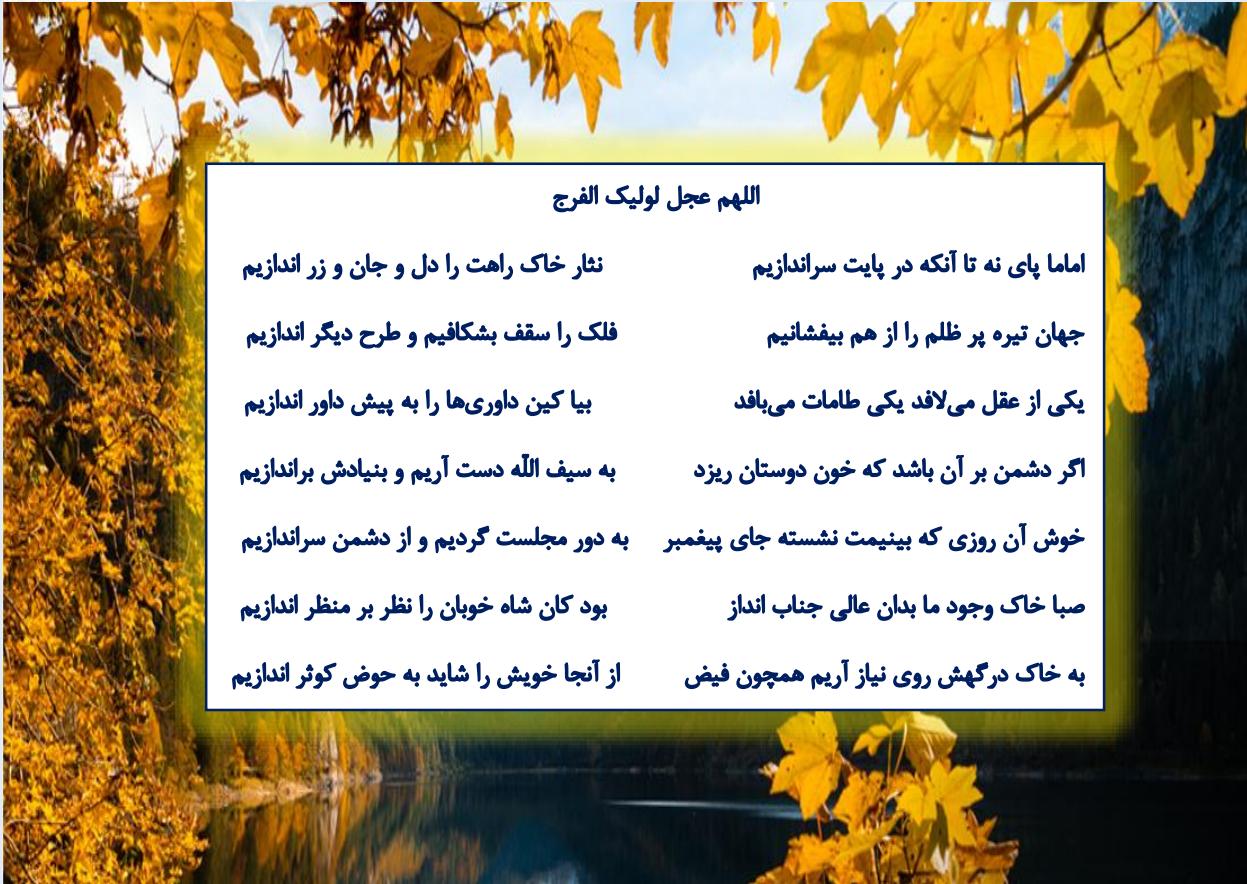

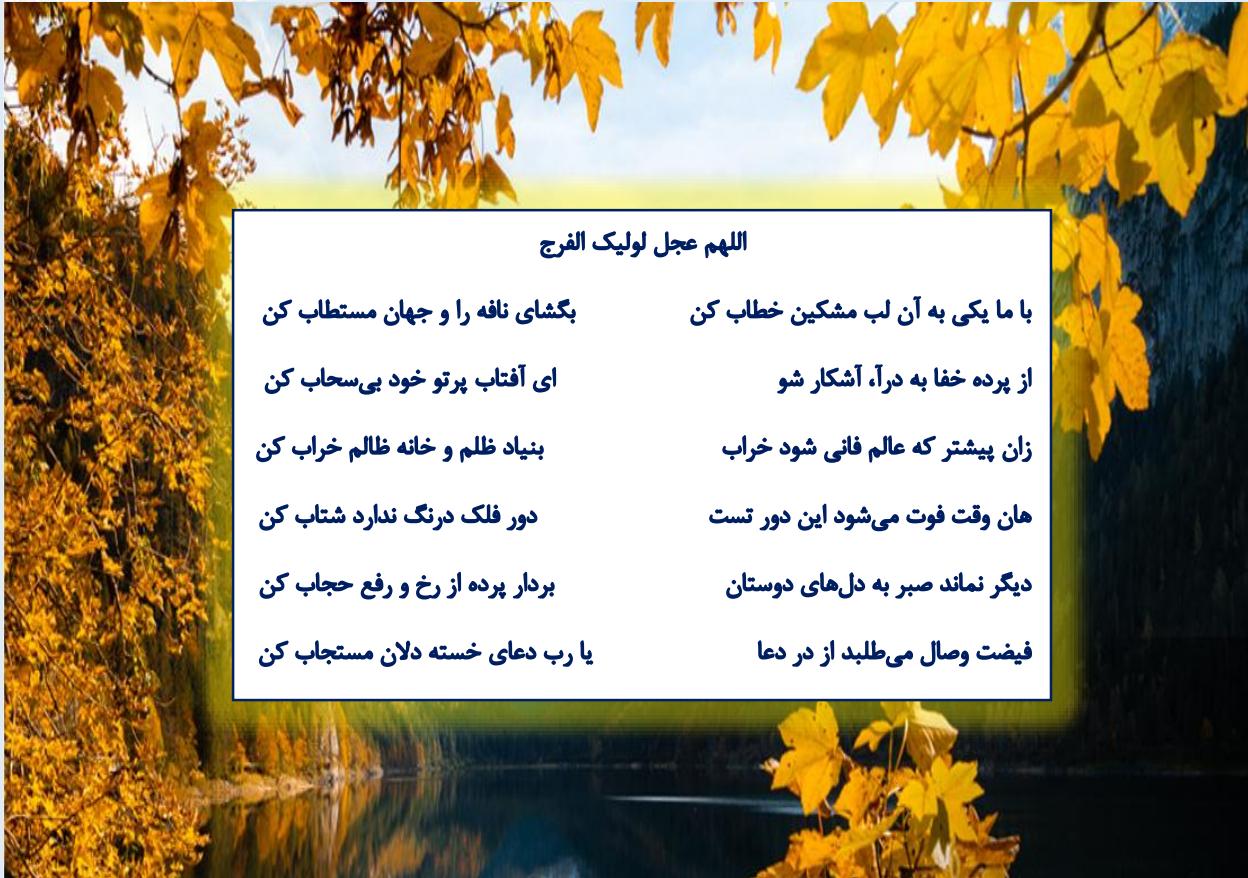
اللهم عجل لوليک الفرج

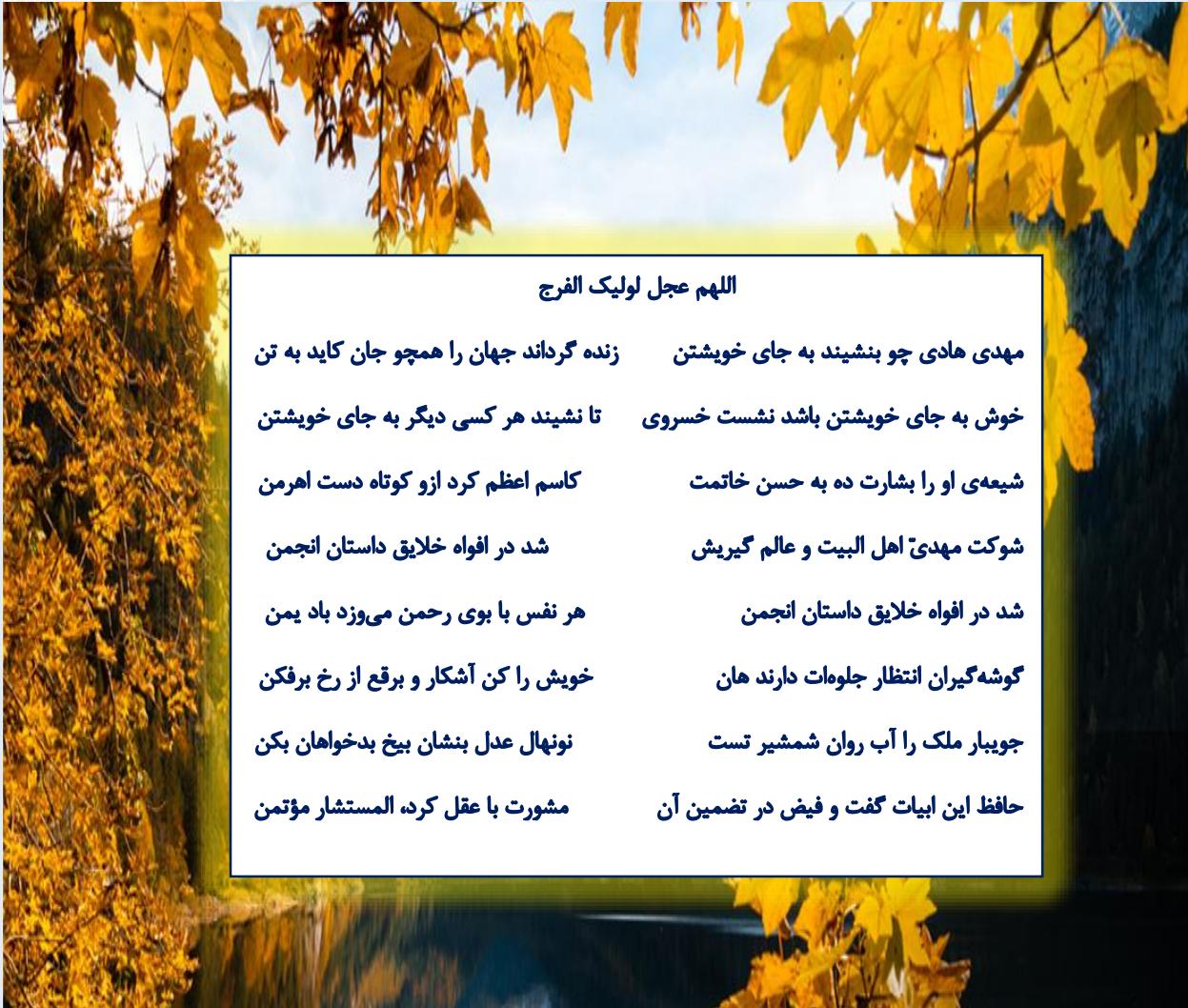
خوشادمی که از این چهره پرده بر فکتم	حجاب چهره جان می شود غبار تنم
که با وجود تو کس نشنود ز من که منم	بیا و هستی من در وجود من کم کن
دریغ و درد که غافل ز کار خویشتم	بسی ز عمر گذشت و نیافتمن کامی
که سوزه است نهانی درون پیرهنم	اگر چو شمع ببارم سرشک نیست عجیب
چرا زمین ستم پیشگان بود وطنم	مرا که خدمت صاحب زمان بود معذور
که پای تا سر من مهر اوست و من نه منم	سزای همچو منی نیست دوری از در او
ولای آل نبی همچو جان و من بدنم	محبت علی و عترتش حیات من است
که گر زنند به تیغم دل از شما نکنم	چنان محبت و مهر شما به دل دارم
که غیر حرف شما نشنود کس از سخنم	ز بس حدیث شما فیض گفت نزدیکست

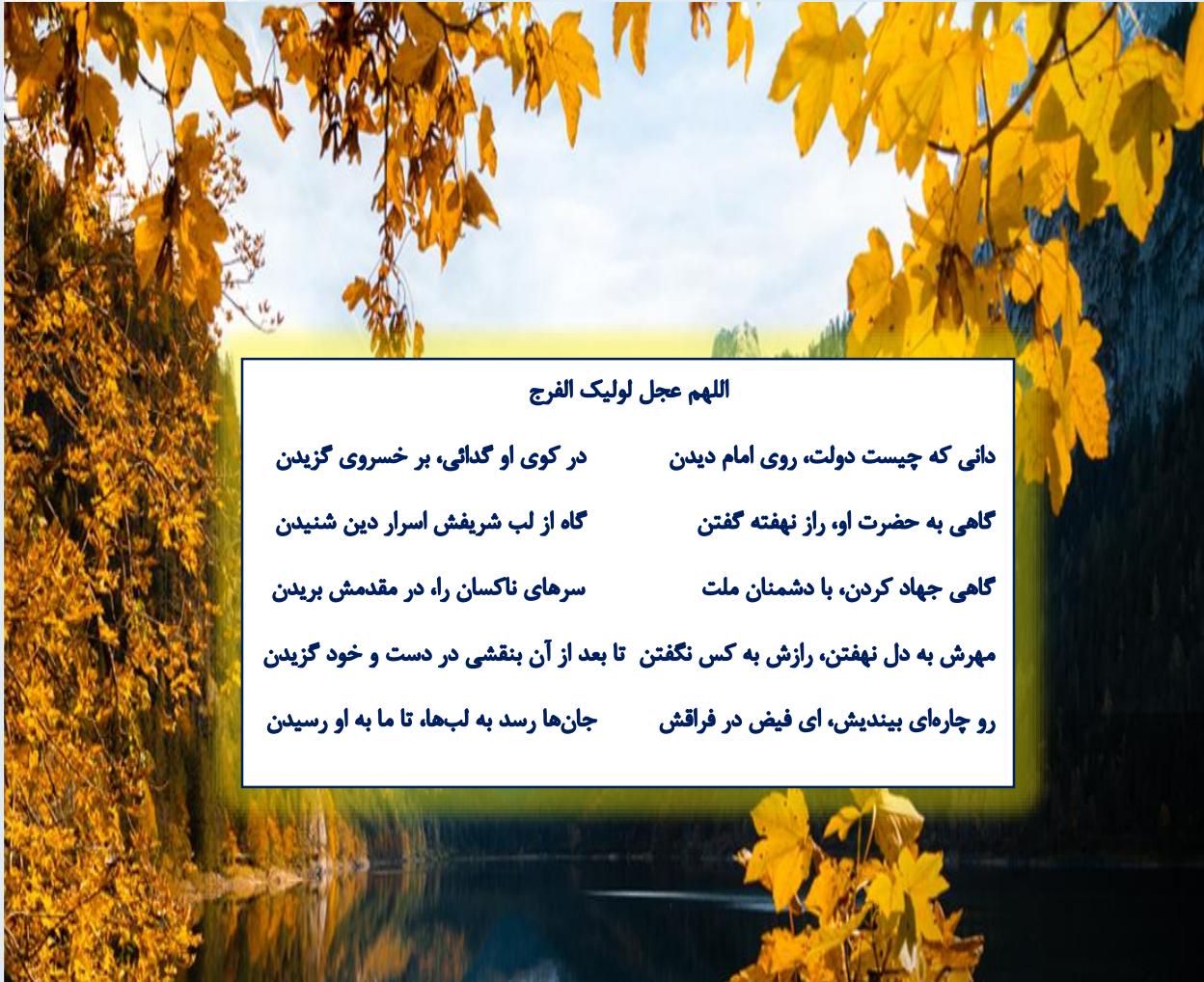

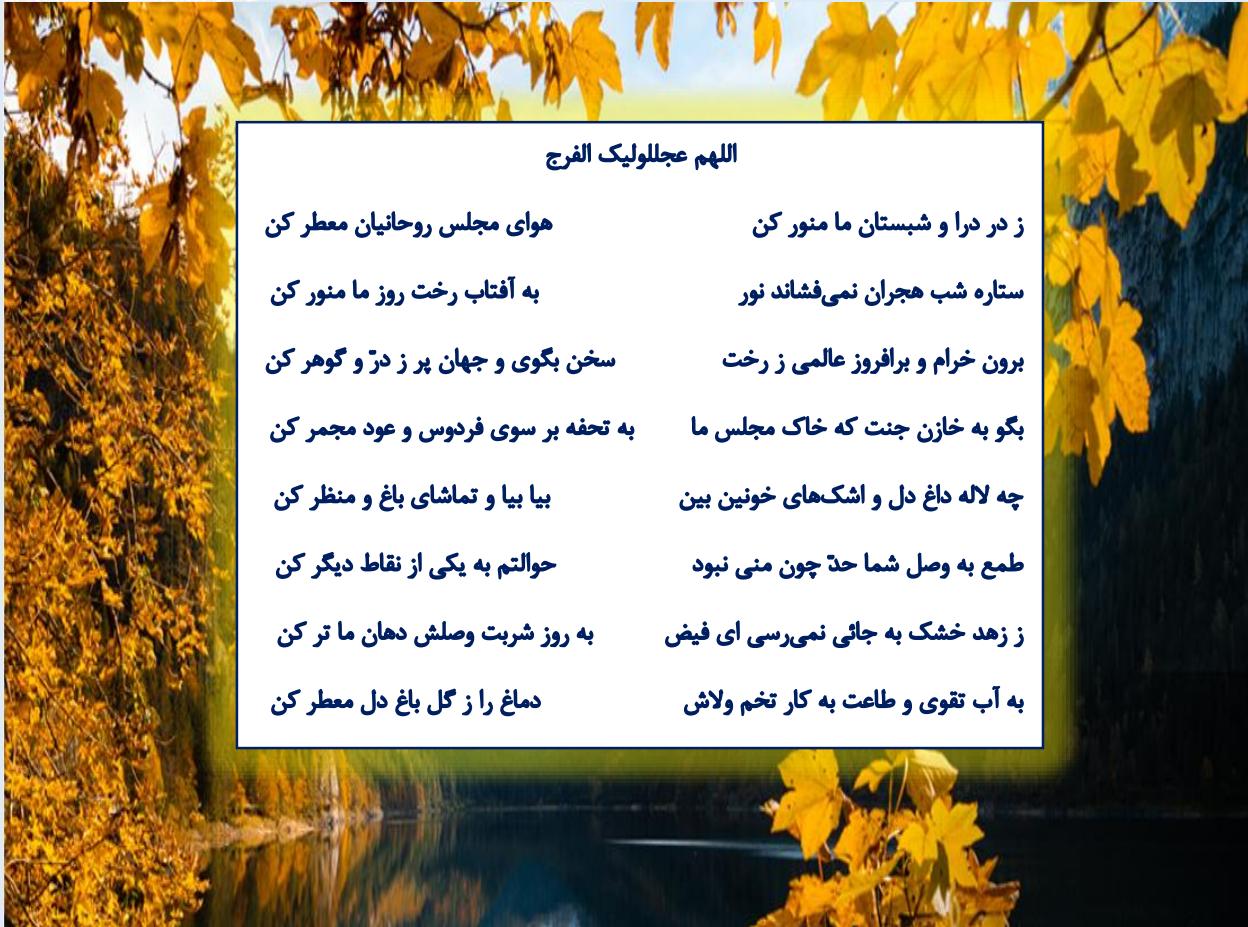

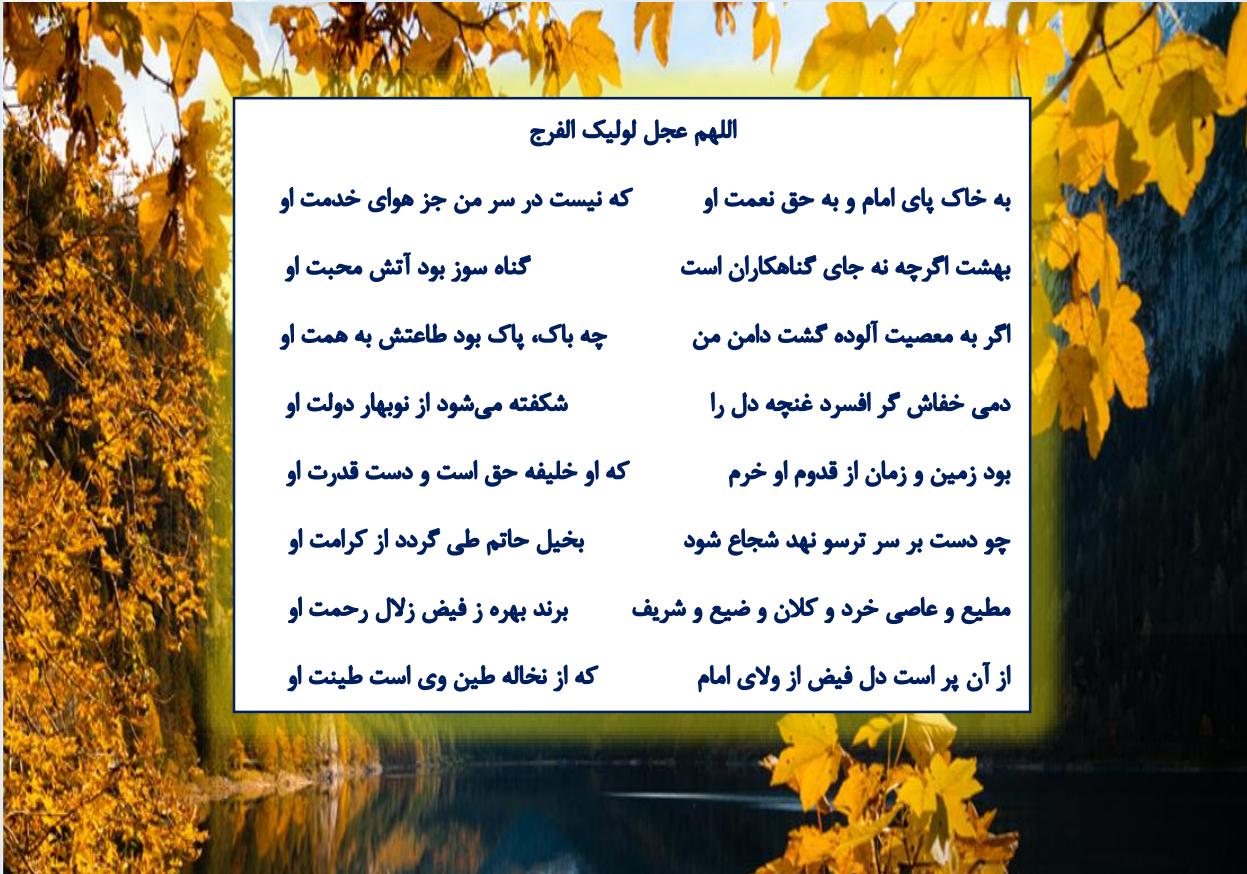

اللهم عجل لوليک الفرج

مهدى هادى چو بنشيند به جای خويشن
زنه گرداند جهان را همچو جان کايد به تن
خوش به جای خويشن باشد نشست خسروی
تا نشيند هر کسی ديگر به جای خويشن
شيعه او را بشارت ده به حسن خاتمت
کاسم اعظم کرد ازو کوتاه دست اهرمن
شوکت مهدی اهل البيت و عالم گيريش
شد در افواه خلائق داستان انجمن
شد در افواه خلائق داستان انجمن
گوشه گيران انتظار جلوهات دارند هان
خويش را کن آشكار و برقع از رخ برفرکن
جويبار ملك را آب روان شمشير تست
نوهال عدل بنshan بيخ بدخواهان بكن
حافظ اين ابيات گفت و فيض در تضمین آن
مشورت با عقل کرد، المستشار مؤمن

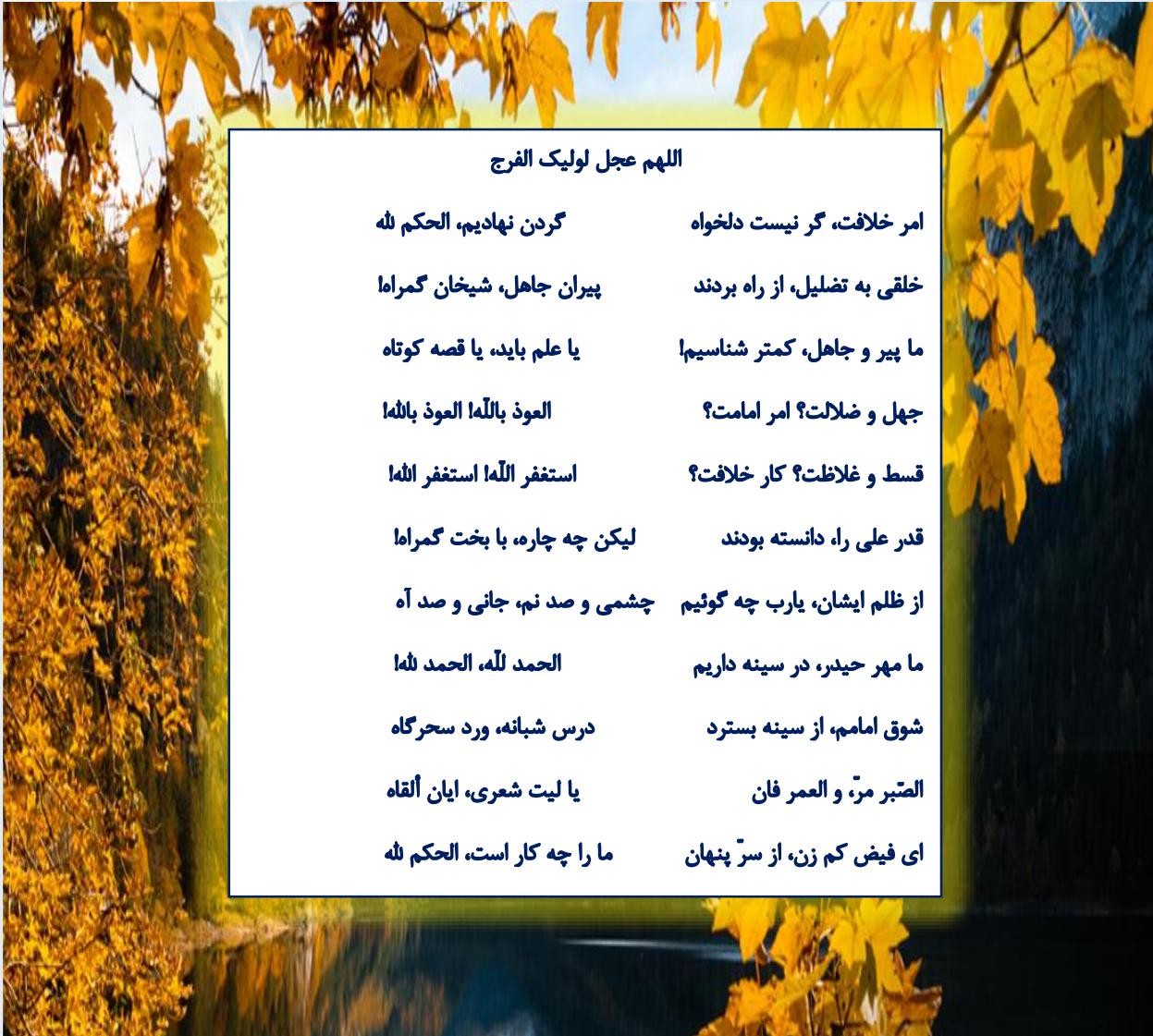

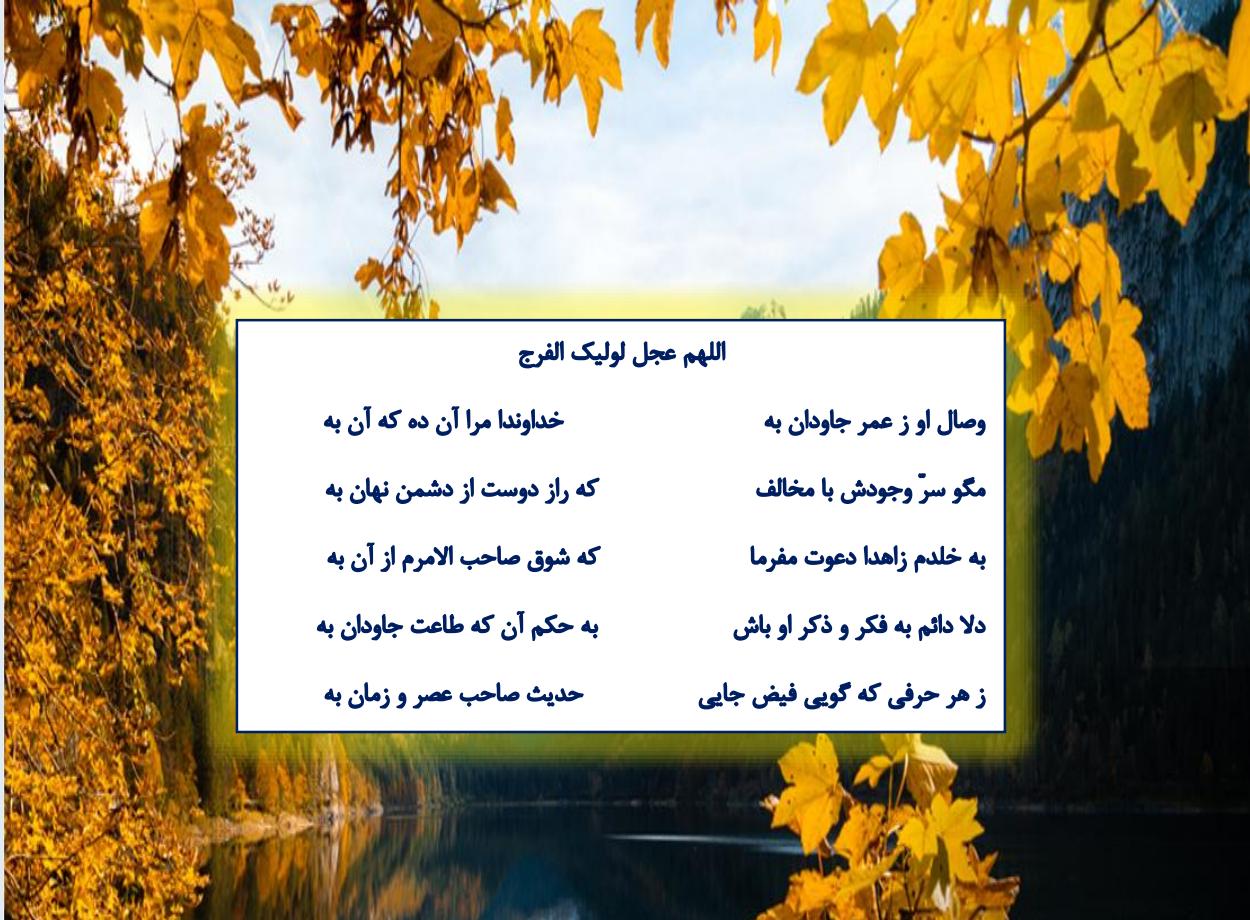
اللهم عجل لوليك الفرج

آرم ای مولای من یک قطره از دریای تو
گفته گویا حافظ این ابیات در سودای تو
ای قبای پادشاهی راست بر بالای تو
زینت تاج و نگین از گوهر والای تو
آفتاب فتح را هر دم طلوعی می دهد
در لباس خسروی رخسار مه سیمای تو
گر چه خورشید فلک چشم و چراغ عالمست
روشنائی بخش چشم اوست خاک پای تو
جلوه گاه طایر اقبال گردد هر کجا
سایه اندازد همای چتر گردون سای تو
از رسوم شرع و حکمت با هزاران اختلاف
نکته هرگز نشد فوت از دل دانای تو
آنچه اسکندر طلب کرد و ندادش روزگار
جرعه ای بود از زلال لعل جان افزای تو
عرض حاجت در حريم حضرت محتاج نیست
راز کس مخفی نماند با فروغ رای تو
خسروا پیرانه سر فیضت جوانی می کند
بر امید عفو جان بخش گنهفرسای تو

اللهم عجل لوليک الفرج

وصل او ز عمر جاودان به
مگو سر وجودش با مخالف
به خدم زاهدا دعوت مفرما
دلا دائم به فکر و ذکر او باش
خداوندا مرا آن ده که آن به
که راز دوست از دشمن نهان به
که شوق صاحب الامر از آن به
ز هر حرفی که گویی فیض جایی
به حکم آن که طاعت جاودان به
حديث صاحب عصر و زمان به

اللهم عجل لوليک الفرج

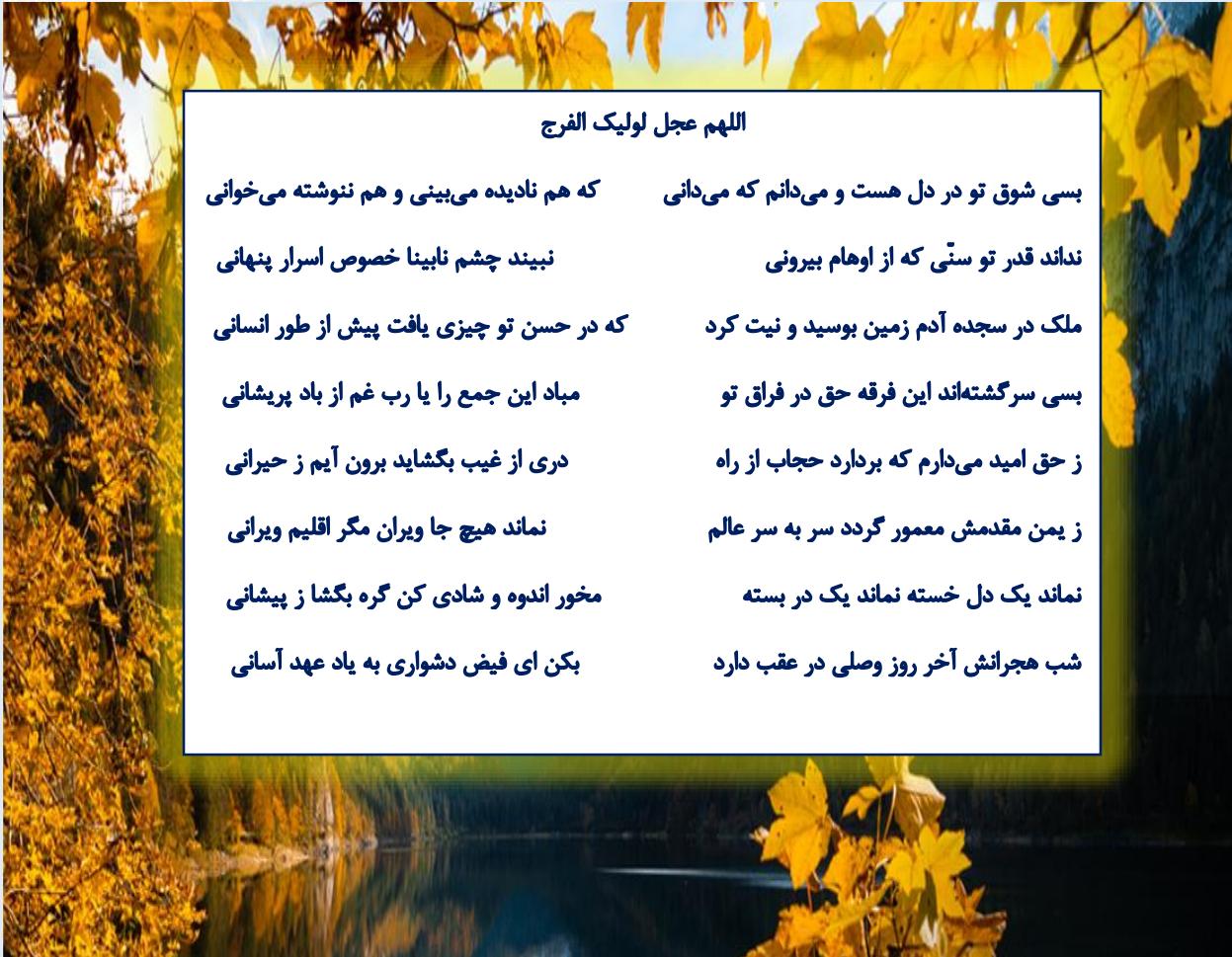
بسی شوق تو در دل هست و می‌دانم که می‌دانی
که هم نادیده می‌بینی و هم ننوشته می‌خوانی
نداند قدر تو سنتی که از اوهام بیرونی
نبیند چشم نایینا خصوص اسرار پنهانی

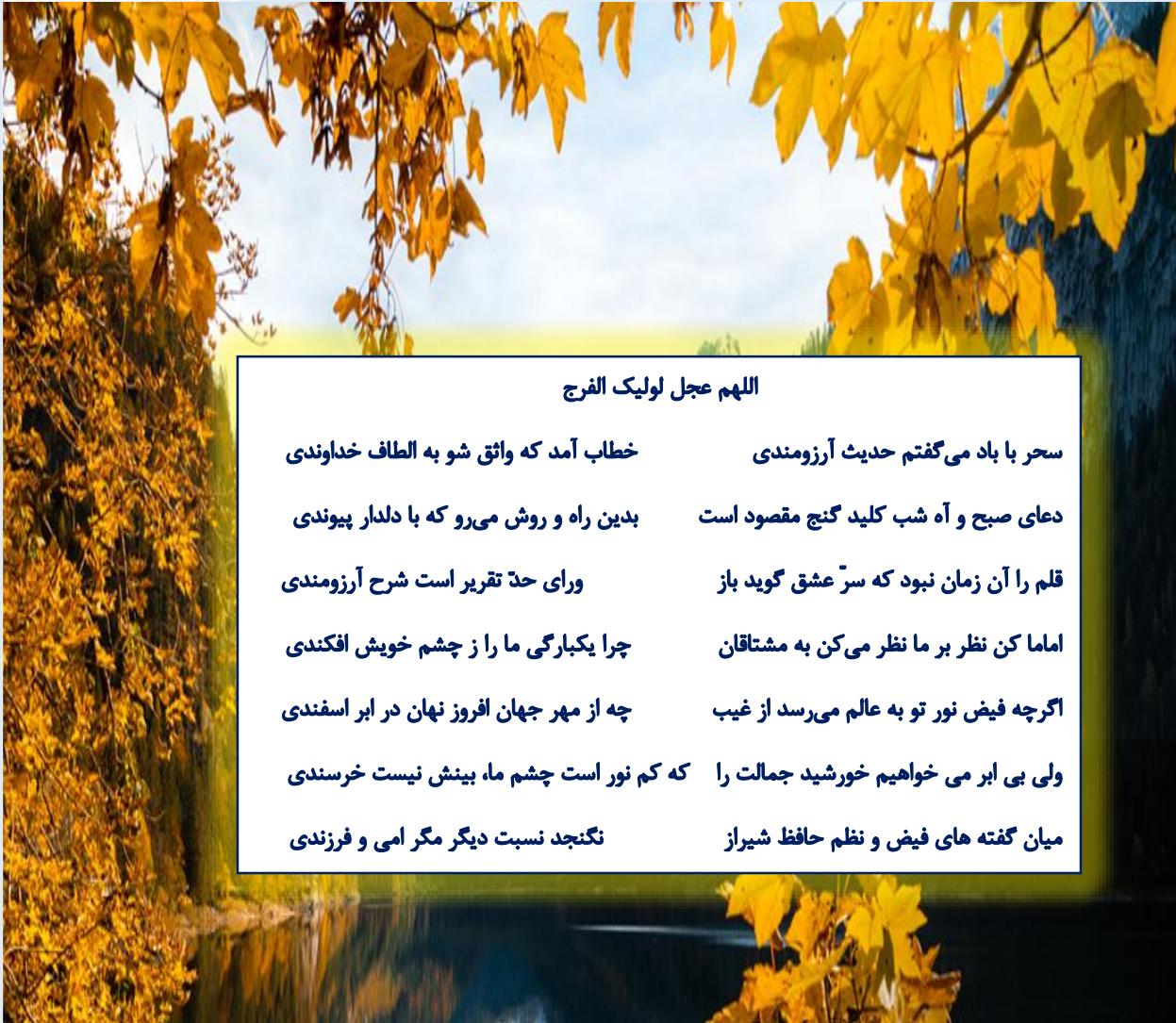
ملک در سجده آدم زمین بوسید و نیت کرد
که در حسن تو چیزی یافت پیش از طور انسانی
بسی سرگشته‌اند این فرقه حق در فراق تو
میاد این جمع را یا رب غم از باد پریشانی

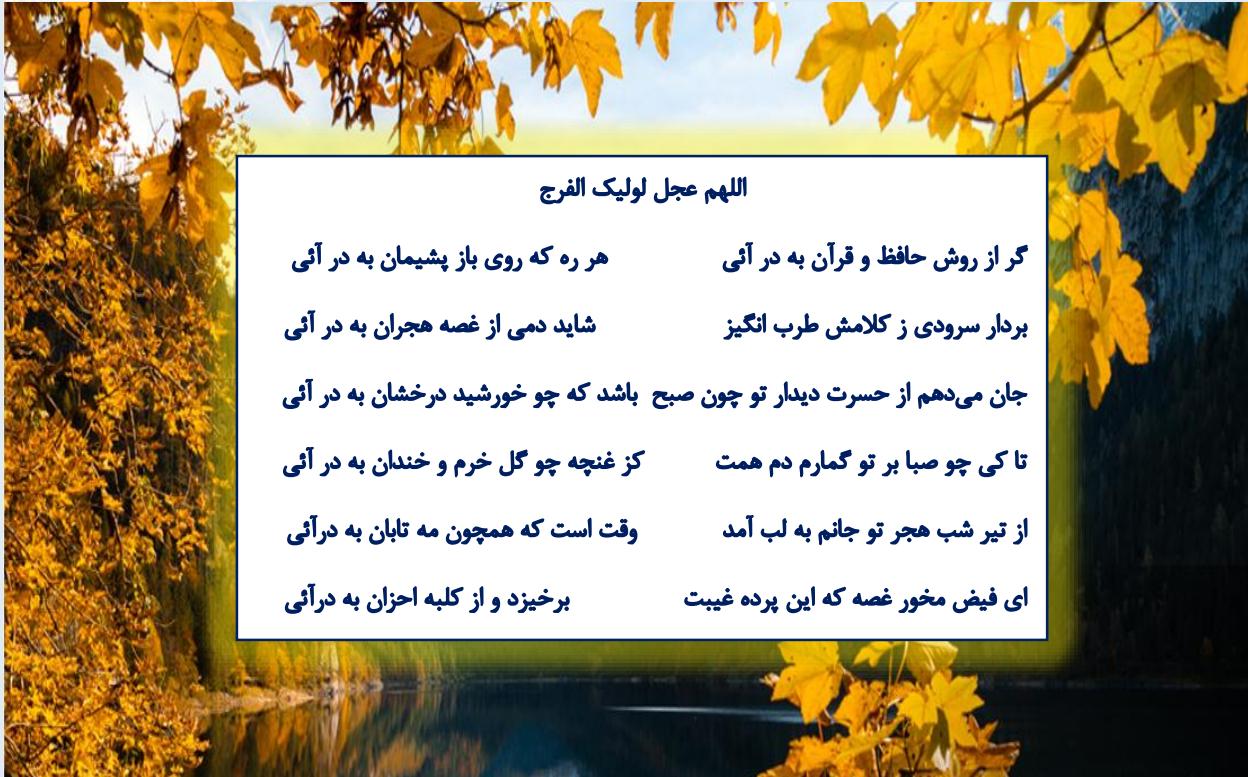
ز حق امید می‌دارم که بردارد حجاب از راه
دری از غیب بگشاید بروون آیم ز حیرانی
ز یمن مقدمش معمور گردد سر به سر عالم

نماند هیچ جا ویران مگر اقلیم ویرانی
مخور اندوه و شادی کن گره بگشا ز پیشانی
نماند یک دل خسته نماند یک در بسته
بنن ای فیض دشواری به یاد عهد آسانی

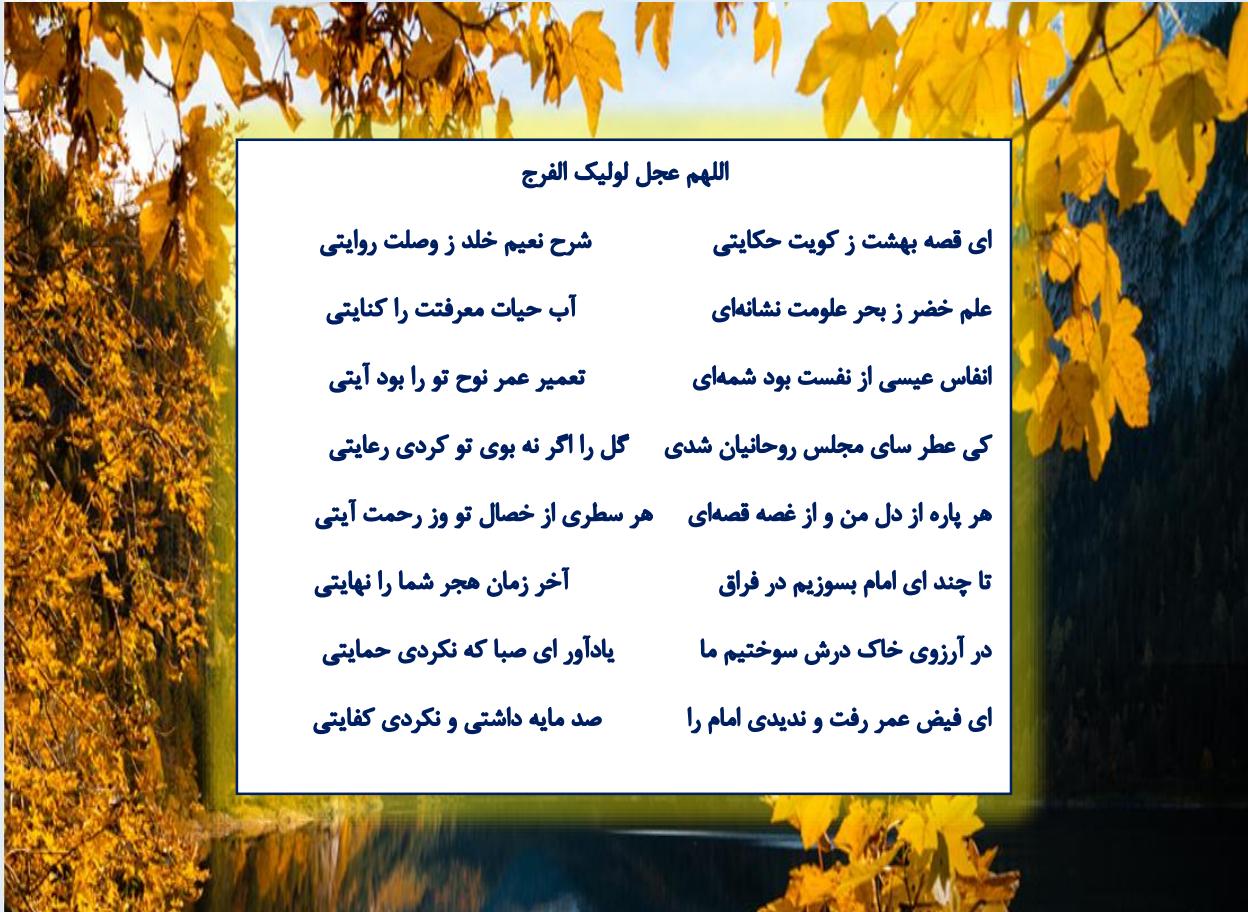
شب هجرانش آخر روز وصلی در عقب دارد

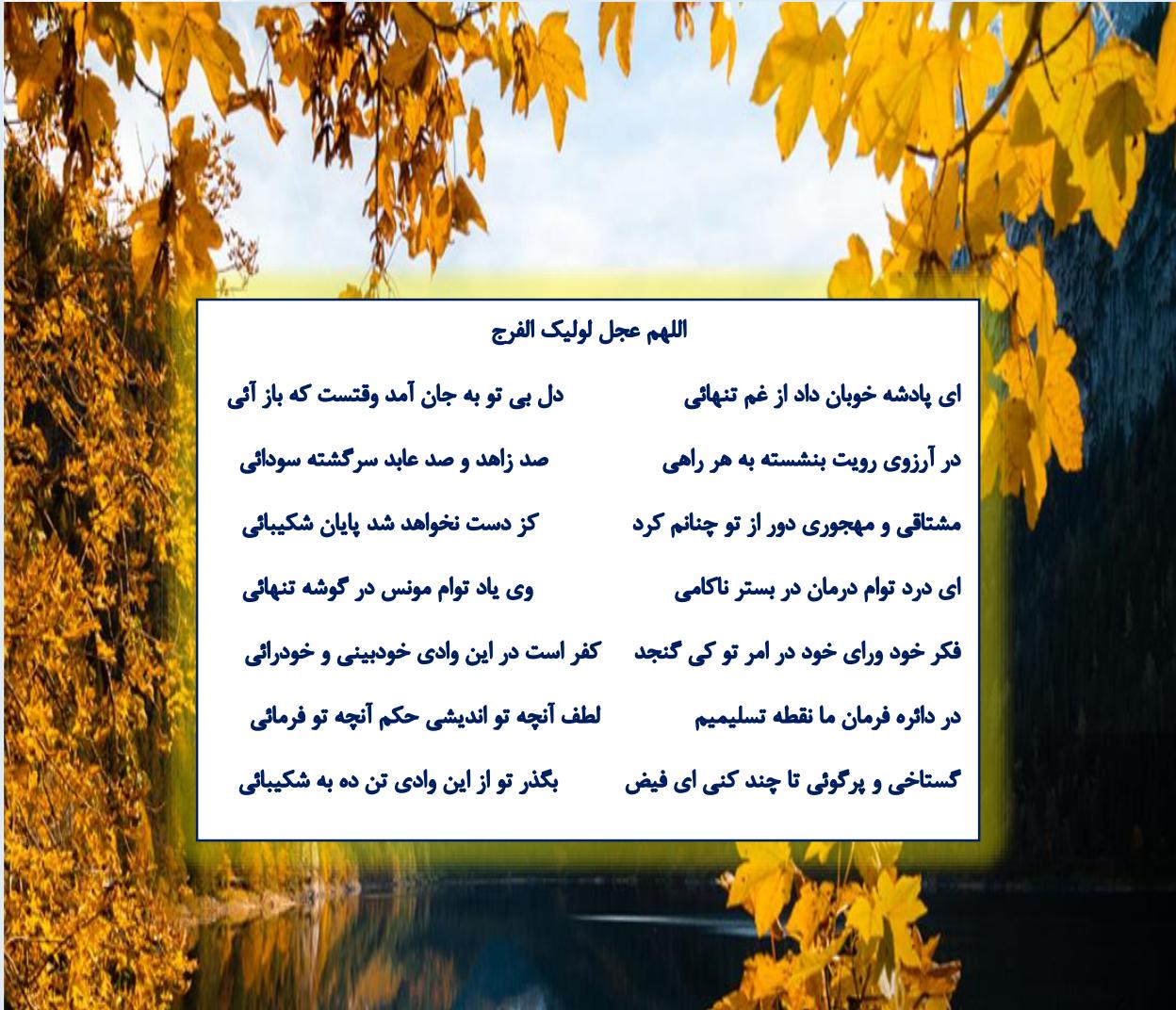

اللهم عجل لوليک الفرج

ای پادشه خوبان داد از غم تنهائی
دل بی تو به جان آمد وقتست که باز آئی
در آرزوی رویت بنشسته به هر راهی
صد زاهد و صد عابد سرگشته سودائی
مشتاقی و مهجوری دور از تو چنانم کرد
کز دست نخواهد شد پایان شکیبائی
ای درد توام درمان در بستر ناکامی
وی یاد توام مونس در گوشه تنهائی
فکر خود و رای خود در امر تو کی گنجد
کفر است در این وادی خودبینی و خودرانی
در دائره فرمان ما نقطه تسلیمیم
لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمائی
گستاخی و پرگوئی تا چند کنی ای فیض
بکنر تو از این وادی تن ده به شکیبائی

منابع

<https://ganjoor.net>

